

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel.: 8 706 64 845, 8 706 64 868,
el. p. kanc@eimin.lt, <http://eimin.lrv.lt>.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

2021-04-12 Nr.(4.6-82Mr)-3-1674

į 2021-03-09 Nr. 2-979

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮSTATYMO NR. IX-2135 PAKEITIMO ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, pagal kompetenciją įvertinusi pakartotiniam derinimui pateiktą Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 pakeitimo įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų projektus (toliau – Projektai), ir teikia šias pastabas ir pasiūlymus.

1. Elektroninių ryšių įstatymo projekto (toliau – ERĮ) 2 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, kad asmenys, kuriems iki šio įstatymo įsigaliojimo viešojo konkurso tvarka ar aukciono būdu buvo suteikta teisė naudoti radijo dažnius (kanalus) iš radijo dažnių juostų, numatytų antžeminėms radijo ryšio sistemoms, kuriomis gali būti teikiamos plačiajuosčio ryšio paslaugos, ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos privalo pateikti Ryšių reguliavimo tarnybai informaciją apie jų elektroninių ryšių veiklai šių radijo dažnių (kanalų) pagrindu vykdyti naudojamos aparatūros, įrenginių ir (ar) programinės įrangos gamintojus ir (ar) tiekėjus. Šie asmenys taip pat privalo Ryšių reguliavimo tarnybai teikti informaciją apie po šio įstatymo įsigaliojimo planuojamos naudoti aparatūros, įrenginių ir programinės įrangos, reikalingos elektroninių ryšių veiklai šioje dalyje nurodytų radijo dažnių (kanalų) pagrindu vykdyti, gamintojus ir (ar) tiekėjus ir negali tokios aparatūros, įrenginių ir programinės įrangos naudoti, kol Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo nustatyta tvarka nėra priimtas sprendimas, kad tokios aparatūros, įrenginių ir programinės įrangos gamintojas ir (ar) tiekėjas atitinka nacionalinio saugumo interesus. Taip pat ERĮ 2 straipsnio 4-5 dalyse siūloma nustatyti terminus, per kuriuos asmenys turėtų pasikeisti naudojamą nacionalinio saugumo interesų neatitinkančią įrangą. Ryšių reguliavimo tarnyba minėtų reikalavimų nesilaikantiems asmenims galėtų panaikinti teisę naudoti plačiajuosčio ryšio radijo dažnius (kanalus).

Paminėtina, kad ERĮ sukeliamą administracinę naštą buvo apskaičiuota ir parengta Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita (toliau – Ataskaita) buvo suderinta su Ekonomikos ir inovacijų ministerija. Tačiau atsiradus naujoms nuostatoms dėl Ryšių reguliavimo tarnybos informavimo apie naudojamą aparatūrą, įrenginius ir (ar) programinės įrangos gamintojus ir (ar) tiekėjus, sukeliamą administracinę naštą verslui yra didinama. Atsižvelgiant į tai, prašome papildyti Ataskaitą šiais informaciniais įpareigojimais sukeliamos administracinės naštos skaičiavimais ir ją pakartotinai pateikti Ekonomikos ir inovacijų ministerijai derinti.

2. Taip pat pažymėtina, kad ankstesnėje pastaboje minėtos ERĮ 2 straipsnio nuostatos didina ne tik administracinę naštą, tačiau tokie siūlomi nustatyti reikalavimai pasikeisti aparatūrą ar įrenginius, jeigu ji neatitinka nacionalinio saugumo interesų, sukels ūkio subjektams prisitaikymo išlaidas. Projekto rengėjai aiškinamajame rašte nepateikia jokios informacijos ir skaičiavimų, kiek

tokių reikalavimų nustatymas kainuos verslui. Atsižvelgiant į tai, prašom įvertinti, kokias prisitaikymo išlaidas ūkio subjektai gali patirti vykdydami šiuos reikalavimus ir pateikti atitinkamą informaciją aiškinamajame rašte.

Pažymėtina, kad Ekonomikos ir inovacijų ministerija nekvestionuoja Projektų tikslo, tačiau atkreipiame dėmesį, kad, siekiant įvairių viešojo intereso tikslų, siūlomi įtvirtinti reikalavimai turi atitikti Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnyje nustatytą proporcingumo principą. Taip pat turėtų būti įvertinta, ar šie reikalavimai neblogina verslo sąlygų taip, kad ūkio subjektai nebegalės vykdyti savo veiklos, taip pat ar ūkio subjektų laisvės nevaržomos daugiau, nei privaloma. Atsižvelgiant į tai, prašome aiškinamajame rašte pagrįsti, ar prisitaikymo išlaidos yra proporcingos ERĮ siekiamam tikslui pasiekti.

Atkreipiame dėmesį, kad sukeliamas prisitaikymo išlaidas galite įvertinti, naudojantis Ekonomikos ir inovacijų ministerijos parengta praktine priemone – prisitaikymo išlaidų skaičiuokle, kurią galite rasti paspaudę nuorodą <https://eimin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/verslo-aplinka/geresnis-reglamentavimas/perteklines-nastos-prevensija>

Ekonomikos ir inovacijų viceministrė

Eglė Markevičiūtė

Vyginta Damzenienė, tel. 8 706 63 678, el. p. vyginta.damzeniene@eimin.lt

Neringa Šimkienė, tel. 8 706 64 882, el. p. neringa.simkiene@eimin.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

2021-03-25 Nr.

I 2021-03-09 Nr. 2-979

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮSTATYMO NR. IX-2135 PAKEITIMO ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Susipažinome su Susisiekimo ministerijos 2021 m. kovo 9 d. raštu Nr. 2-979 pateiktais derinti Elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 pakeitimo įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų projektais.

Pastebime, kad Finansų ministerija, vykdydama Seimo Audito komiteto 2020 m. rugsėjo 30 d. sprendimą Nr. 141-S-5 ir Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Vyriausybės kanclerio rezoliucija Nr. G-13038, įsipareigojo stebėti su 2022 m. sausio 1 d. įsigaliosiančia Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo (2020 m. spalio 1 d. įstatymo Nr. XIII-3308 redakcija) (toliau – VSAĮ) redakcija susijusių įstatymų keitimą ir teikti siūlymus ir pastabas dėl juose vartojamų sąvokų suvienodinimo su VSAĮ. Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, ir į tai, kad:

a) Ryšių reguliavimo tarnyba yra viešojo sektoriaus subjektas ir ataskaitas rengia vadovaudamasi VSAĮ. Pagal šį įstatymą viešojo sektoriaus subjektas (toliau – VSS) atsiskaitydamas už savo veiklą teikia metinių ataskaitų rinkinį, kurį sudaro: veiklos ataskaita, finansinės ataskaitos ir biudžeto vykdymo ataskaitos. Pažymėtina, kad veiklos ataskaitoje teikiama informacija yra susiejama su finansinėse ataskaitose teikiama informacija. Atitinkamai atsiskaitydama už savo veiklą, Ryšių reguliavimo tarnyba privalo teikti Seimui ir Vyriausybei visą savo metinių ataskaitų rinkinį, o ne atskiras šio rinkinio ataskaitas.

Kartu pažymime, kad subjekto veiklą reglamentuojantis įstatymas gali nustatyti ir daugiau, papildomų reikalavimų subjekto veiklos ataskaitai negu reikalauja VSAĮ.

b) VSS vykdamą veiklą patirtos sąnaudos ir gautos pajamos yra pateikiamos jo finansinėse ataskaitose (veiklos rezultatų ataskaitoje), todėl atskiruose, ne atskaitomybę reglamentuojančiuose įstatymuose, nedetalizuotinos,

siūlome Elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 pakeitimo įstatymo projekto:

1. 1 straipsniu dėstomo nauja redakcija įstatymo:

1) 6 straipsnio 4 dalį išdėstyti taip:

„4. Ryšių reguliavimo tarnyba kiekvienais metais iki gegužės 1 dienos pateikia Lietuvos Respublikos Seimui bei Vyriausybei ir paskelbia viešai Ryšių reguliavimo tarnybos interneto svetainėje ~~metinę praėjusių kalendorinių metų Ryšių reguliavimo tarnybos veiklos ir finansinę ataskaitą, kurioje nurodomi surinkti užmokesčiai ir Ryšių reguliavimo tarnybos sąnaudos Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo nustatyta tvarka parengtą savo metinių ataskaitų rinkinį.~~ Ryšių reguliavimo tarnyba, ~~paskelbusi veiklos ir finansinę ataskaitą, kurioje nurodomos Ryšių reguliavimo tarnybos sąnaudos bei surinkta užmokesčių suma, privalo apskaičiuoti apskaičiuoja~~ skirtumą tarp sąnaudų ir surinktų užmokesčių ir ~~patvirtinti patvirtina~~ reikalingus užmokesčių už teikiamas paslaugas ir atliekamus darbus dydžių pakeitimus, kad užmokesčiai už Ryšių reguliavimo tarnybos teikiamas paslaugas ir atliekamus darbus atitiktų Ryšių reguliavimo tarnybos patiriamas sąnaudas.“;

2) 7 straipsnio 8 dalies 9 punktą išdėstyti taip:

FinMin_isvada

„9) ~~ne rečiau kaip kartą per metus iki kovo 31 dienos pateikia Tarybai, o iki gegužės 1 dienos – Seimui bei Vyriausybei ir paskelbia viešai~~ **Ryšių reguliavimo tarnybos interneto svetainėje Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo nustatyta tvarka parengtą Ryšių reguliavimo tarnybos veiklos ir finansinę ataskaitą metinių ataskaitų rinkinį;**“;

3) 7 straipsnio 10 dalies 12 punktą išdėstyti taip:

„12) ~~išklause svarsto~~ **Ryšių reguliavimo tarnybos veiklos ir finansinę ataskaitą metinių ataskaitų rinkinį** ir pateikia nuomonę dėl jos jo;“.

2. 2 straipsnio *Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas* 8 dalimi dėstomos įstatymo 7 straipsnio redakcijos 2 dalis koreguotina atitinkamai į pastebėjimus ir siūlymus dėl 6 straipsnio 4 dalies.

3. 2 straipsnio *Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas* 9 dalimi dėstomos įstatymo 9 straipsnio redakcijos:

1) dėl 2 dalies 3 punkto pastebime, kad, kaip minėta aukščiau, pagal VSAĮ kiekvieno VSS metinių ataskaitų rinkinyje yra trys dalys (veiklos ataskaita, finansinės ataskaitos ir biudžeto vykdymo ataskaitos) ir visos jos turi būti sudaromos ir teikiamos. Atsižvelgiant į tai, veiklos ataskaita turi būti ne kolegialaus organo, o Ryšių reguliavimo tarnybos, taip pat čia nevartotina sąvoka „finansinė ataskaita“, vietoj jos – „finansinių ataskaitų rinkinys“, „biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys“;

2) 3 dalies 3 punktą išdėstyti taip:

„3) kiekvienais metais ~~iki gegužės 1 dienos~~ pateikia Respublikos Prezidentui, Seimui bei Vyriausybei ir paskelbia viešai ~~Ryšių reguliavimo tarnybos interneto svetainėje metinę praėjusių kalendorinių metų~~ **Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo nustatyta tvarka parengtą** Ryšių reguliavimo tarnybos ~~veiklos ir finansinę ataskaitą metinių ataskaitų rinkinį;~~“.

Šios siūlomos nuostatos, išskyrus siūlymą 32 straipsnio 4 daliai, turėtų būti taikomos 2022 metų ir vėlesnių metų ataskaitų rinkiniams

Taip pat atsižvelgdami į tai, kad Finansinių ataskaitų audito įstatymo 2 straipsnio 5 dalyje yra apibrėžta auditoriaus išvada, 12 dalyje - finansinių ataskaitų auditas, 28 dalyje - užtikrinimo ir kitos susijusios paslaugos, teikiame kitas pastabas dėl Elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsniu dėstomo nauja redakcija įstatymo:

1) 20 straipsnio 2 dalies - „Ryšių reguliavimo tarnyba nustato apskaitos atskyrimo taisykles ir su apskaitos atskyrimu susijusius reikalavimus. Ryšių reguliavimo tarnyba patikrina, ar ūkio subjekto apskaitos atskyrimas atitinka apskaitos atskyrimo taisykles ir su apskaitos atskyrimu susijusius reikalavimus arba, atsižvelgdama į tikrinamų duomenų apimtį ir (ar) patikrinimo sudėtingumą, savo lėšomis užsako nepriklausomą auditą.“. Suprantame, kad šioje dalyje siūloma, kad Ryšių reguliavimo tarnyba arba pati atliktų numatytą patikrinimą (ar ūkio subjekto apskaitos atskyrimas atitinka apskaitos atskyrimo taisykles ir su apskaitos atskyrimu susijusius reikalavimus) arba gali sudaryti sutartį su audito įmone (auditoriumi) dėl tokio patikrinimo atlikimo. Atsižvelgdami į aukščiau nurodytas Finansinių ataskaitų audito įstatymo nuostatas ir į šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalies 1 punkte numatytą audito įmonės teisę teikti užtikrinimo ir kitas susijusias paslaugas siūlome 20 straipsnio 2 dalį dėstyti taip: „Ryšių reguliavimo tarnyba patikrina, ar ūkio subjekto apskaitos atskyrimas atitinka apskaitos atskyrimo taisykles ir su apskaitos atskyrimu susijusius reikalavimus arba, atsižvelgdama į tikrinamų duomenų apimtį ir (ar) patikrinimo sudėtingumą, **sudaro sutartį su audito įmone arba auditoriumi dėl tokio patikrinimo atlikimo ir sumoka jai** savo lėšomis ~~užsako nepriklausomą auditą.~~“ Atitinkamai koreguoti kitas projekto dalis, pavyzdžiui, 24 straipsnio 6 dalį, 31 straipsnio 2 dalies 2 punktą, 37 straipsnio 11 dalį, 39 straipsnio 2 dalį.

2) 24 straipsnio 4 dalies sakinio - “Ryšių reguliavimo tarnyba turi teisę reikalauti, kad ūkio subjektas Ryšių reguliavimo tarnybai pateiktų nepriklausomo audito patikrintus duomenis.“. Jei šia nuostata numatoma, kad duomenis gali patikrinti audito įmonė, tuomet siūlome šią dalį dėstyti taip: „Ryšių reguliavimo tarnyba turi teisę reikalauti, kad ūkio subjektas Ryšių reguliavimo tarnybai pateiktų ~~nepriklausomo~~ **įmonės arba auditoriaus** patikrintus duomenis.“ Atitinkamai koreguoti kitas projekto dalis, pavyzdžiui, 24 straipsnio 5 dalį.

3) 24 straipsnio 6 dalies paskutinio sakinio - „Ryšių reguliavimo tarnybos patikrinimo arba nepriklausomo audito išvada turi būti skelbiama kartą per metus pagal Ryšių reguliavimo tarnybos

nustatytas taisyklės“. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstyta siūlome numatyti, kad „Ryšių reguliavimo tarnybos patikrinimo arba nepriklausomo audito **įmonės arba auditoriaus parengta patikrinimo ataskaita išvada** turi būti skelbiama kartą per metus pagal Ryšių reguliavimo tarnybos nustatytas taisyklės“. Atitinkamai koreguoti kitas projekto dalis, pavyzdžiui, 37 straipsnio 11 dalį, 39 straipsnio 2 dalį.

4) 32 straipsnio 4 dalies - „Visi ūkio subjektai, teikiantys viešuosius elektroninių ryšių tinklus ar viešąsias elektroninių ryšių paslaugas, išskyrus mažas ir vidutines įmones, privalo užtikrinti, kad jų metines finansines ataskaitas patikrintų nepriklausomas auditas ir jos būtų viešai paskelbtos. Ši nuostata taikoma ir visoms atskiroms apskaitoms, tvarkomoms pagal šio straipsnio 2 dalį. Ryšių reguliavimo tarnyba turi teisę detalizuoti šios dalies nuostatų įgyvendinimo tvarką ir sąlygas.“. Atkreipiame dėmesį, kad Finansinės atskaitomybės įstatymo 24 straipsnyje yra nustatyta, kokioms įmonėms yra privalomas metinių finansinių ataskaitų auditas, o 4 straipsnyje yra nurodytas įmonių skirstymas į kategorijas. Atsižvelgiant į tai ir į Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2018/1972 17 straipsnio 2 dalies nuostatas siūlome 32 straipsnio 4 dalies 1 sakinio nuostatas peržiūrėti. Taip pat 2 sakinio nuostatos turi būti pakoreguotos atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus pastebėjimus ir į tai, kad šiuo atveju audito įmonė arba auditorius suteiktų ne finansinių ataskaitų audito, bet užtikrinimo ar kitas susijusias paslaugas.

Mūsų nuomone, Įstatymo projekto 2 priedo 2 straipsnio 7 dalyje pateiktą pasiūlymą dėl Ryšių reguliavimo tarnybos (toliau RRT) valdymo modelio pakeitimo, kai pasibaigus RRT direktoriaus kadencijos laikotarpiui, visos RRT valdymo funkcijos ir sprendimų priėmimo teisė būtų perduotos Ryšių reguliavimo tarnybos tarybai (toliau – Taryba), susidedančiai iš 5 Tarybos narių ir, ar šis siūlomas Tarybos valdymo modelis yra tinkamas biudžetinei įstaigai, turėtų įvertinti Teisingumo ministerija.

Be to atsižvelgiant į tai, kad pagal siūlomą modelį Tarybos nariai būtų valstybės pareigūnai, manome, jog jų darbo apmokėjimo tvarka taip pat turėtų būti reglamentuota Valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatyme, taip, kaip dabar yra nustatytas darbo apmokėjimas RRT direktoriui ir neturėtų būti taikomos išimtys, kurios siūlomos Įstatymo projektu, kad Tarybos pirmininko darbo užmokestis yra lygus 5 (penkiems) šalies ūkio darbuotojų praėjusių kalendorinių metų vidutinių mėnesinių bruto darbo užmokesčių, kuriuos apskaičiuoja ir skelbia Lietuvos statistikos departamentas, vidurkio dydžiams, Tarybos pirmininko pavaduotojo darbo užmokestis yra lygus 95 procentams Tarybos pirmininko darbo užmokesčio dydžio, Tarybos narių darbo užmokestis yra lygus 90 procentų Tarybos pirmininko darbo užmokesčio dydžio.

Kartu atkreipiame dėmesį, kad, jeigu būtų pritarta naujai siūlomam RRT valdymo modeliui, Įstatymo projekto nuostatos dėl siūlomo Tarybos narių darbo apmokėjimo, turėtų būti įgyvendinamos iš RRT tikslinės paskirties pajamų įmokų.

Kam: Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai
Gedimino pr. 17, Vilnius LT-01505

2021 m. kovo 26 d.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮSTATYMO NR. IX-2135 PAKEITIMO ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ DERINIMO (Registracijos numeris 19-10642(9))

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija patikslino ir pateikė išvadoms Elektroninių ryšių įstatymo pakeitimo įstatymo ir su juo susijusius teisės aktų projektus.

Huawei yra pirmaujantis pasaulinis informacijos ir ryšių technologijų infrastruktūros bei išmaniųjų įrenginių gamintojas ir tiekėjas. Bendrovė, kurioje dirba daugiau kaip 194,000 darbuotojų, veikia daugiau kaip 170 šalių ir regionų bei aptarnauja daugiau kaip tris milijardus vartotojų. Huawei grupė Lietuvoje veikia daugiau kaip 10 metų ir jau užsitarnavo patikimo pirmaujančių technologijų tiekėjo reputaciją tarp vietos telekomunikacijų bendrovių.

Kadangi Susisiekimo ministerijos siūlomos įstatymų pataisos gali turėti reikšmingos įtakos elektroninių ryšių reguliavimo aplinkai ir šiame sektoriuje veikiančioms įmonėms (įskaitant Huawei), teikiame šias pastabas.

Siūlomas teisinis reguliavimas nustato perteklinius ūkinės laisvės ribojimus

Šios Vyriausybės darbų programoje numatyta parengti ir priimti Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos, Valstybės informacinių išteklių valdymo ir kitų įstatymų bei teisės aktų pakeitimus, užtikrinančius, kad kritinėje infrastruktūroje, įskaitant 5G infrastruktūrą, būtų naudojama tik patikimų gamintojų įranga. Vyriausybė taip pat deklaravo įsipareigojimą atsisakyti perteklinio, neproporcingo reguliavimo, mažinti administracinę ir reguliavimo našlą ir sisteminti reguliavimo nuostatas. Tačiau Elektroninių ryšių įstatymo pakeitimo projektas akivaizdžiai siūlo perteklinį teisinį reguliavimą bei nepagrįstus ūkinės laisvės apribojimus.

Šiuo metu galiojanti Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo redakcija jau numato įmonių, teikiančių 5G ryšio paslaugas ar valdančių šioms paslaugoms teikti reikalingą infrastruktūrą, sandorių patikros mechanizmą. Remiantis 2020 m. birželio 30 d. priimtomis įstatymo pataisomis, 5G ryšio operatoriai bei šioms paslaugoms teikti reikalingos infrastruktūros operatoriai įtraukti į trečios kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių

*HUAWEI Technologies (Vilnius), UAB is a fully subsidiary of Huawei Technologies Investment Co. Ltd. It is based in Vilnius and is responsible for the customer support and market development in Lithuania. Huawei Technologies is a leading network solutions provider, providing telecom operators worldwide with customized network solutions. Should you need further information about our company, please feel free to contact us. Thank you very much in advance.

įmonių sąrašą. Galiojančio Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo 13 straipsnis numato privalomą tokių įmonių sudaromų sandorių (įskaitant sandorius dėl aparatūros, įrenginių ir programinės įrangos įsigijimo) atitikties nacionalinio saugumo interesams patikrą. To paties įstatymo 12 straipsnis numato investuotojų į tokias įmones patikros mechanizmą.

Tuo tarpu Elektroninių ryšių įstatymo pakeitimo projekte numatyta post *factum* tikrinti šiuo metu veiklą jau vykdančius ir iki 2020 m. gruodžio 31 d. suteiktais radijo dažniais (kurie nėra skirti 5G ryšio paslaugoms teikti) besinaudojančius ryšio operatorius bei jų įrangą (t.y. atgaline tvarka peržiūrėti jau sudarytus sandorius) prieštarauja Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymui, nes pastarasis tokių patikros pagrindų nenumato. **Įmonės, teikiančios ankstesnės kartos (ne 5G) ryšio paslaugas ar valdančios šioms paslaugoms teikti reikalingą infrastruktūrą, nėra įtrauktos į kurios nors kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių sąrašą, todėl tokia patikra jų atžvilgiu negali būti atliekama.**

Siūlomas teisinis reguliavimas pažeidžia proporcingumo principą

Elektroninių ryšių įstatymo pakeitimo projekte siūloma suteikti Ryšių reguliavimo tarnybai teisę atvesti asmenų, dalyvaujančių radijo ryšių (kanalų) skyrimo konkurse arba aukcione, paraiškas, jeigu Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme nustatyta tvarka priimamas Vyriausybės sprendimas, kad jis ir/ar jo planuojamos naudoti aparatūros, įrenginių ir programinės įrangos gamintojas ir/ar tiekėjas neatitinka nacionalinio saugumo interesų. Be to, įstatymo projektas numato privalomą **visos** elektroninių ryšių veiklai jau naudojamos arba dar tik planuojamos naudoti aparatūros, įrenginių ir programinės įrangos gamintojų ir tiekėjų atitikties nacionalinio saugumo interesams patikrą, bei numato atitinkamas sankcijas. Abi šios priemonės akivaizdžiai pažeidžia proporcingumo principą ir suvaržo ūkio subjektus labiau negu reikia nacionalinio saugumo interesams užtikrinti.

Dalyvavimas viešame konkurse ar aukcione dėl radijo dažnių (kanalų) skyrimo neturėtų būti siejamas su atitikties nacionalinio saugumo interesams patikra. Patikros mechanizmas galėtų būti taikomas tik tada, kai konkursą ar aukcioną laimėjęs asmuo ketina sudaryti sandorį dėl 5G ryšio paslaugai teikti reikalingos aparatūros, įrenginių ir programinės įrangos įsigijimo (ką ir numato galiojantis Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymas). Tokiu būdu 5G ryšio paslaugos teikėjui būtų sudaryta galimybė pakeisti numatomą įrangos gamintoją ir/ar tiekėją ir pašalinti nacionalinio saugumo interesams grėsmę keliančias priežastis. Teisės dalyvauti konkurse ar aukcione atėmimas vien dėl to, kad planuojama naudoti įranga galimai neatitinka nacionalinio saugumo interesų, nesuteikiant dalyviui galimybės pakeisti įrangos gamintojo ir/ar tiekėjo, yra akivaizdžiai neproporcinga (neadekvati) ir neteisinga bausmė už pažeidimą, kurio jis net nepadarė (t.y. neįsigijo ir nenaudojo nepatikimo gamintojo įrangos).

Kriterijus, pagal kuriuos įmonė laikoma teikianti penktos kartos judriojo ryšio (5G) paslaugas ar valdanti šioms paslaugoms teikti reikalingą infrastruktūrą, nustato Krašto apsaugos ministro 2020 m. gruodžio 22 d. įsakymas Nr. 1005. Jame numatyta, kad įmonė laikoma valdančia 5G paslaugoms teikti reikalingą infrastruktūrą, jeigu valdo elektroninių ryšių tinklo branduolio (angl. *Core Network*) ar radijo prieigos tinklo (angl. *Radio Access Network arba RAN*) infrastruktūrą, atitinkančią 3GPP patvirtintas technines ataskaitas ar technines specifikacijas. Tuo tarpu Elektroninių ryšių įstatymo pakeitimo projekte siūloma privalomai tikrinti bet kokią elektroninių ryšių veiklą jau seniai naudojamą arba dar tik planuojamą naudoti aparatūrą, įrenginius ir programinę įrangą, nepriklausomai nuo jos reikšmingumo ir ar naudojimo kritinėje infrastruktūroje. Akivaizdu, kad **tokia patikra neatitinka proporcingumo teisėkūroje principo, reikalaujančio, kad pasirinktos teisinio reguliavimo priemonės turi sudaryti kuo mažesnę administracinę ir kitokią našą, nevaržyti teisinių santykių subjektų daugiau, negu to reikia teisinio reguliavimo tikslams pasiekti**. Reikalavimas tikrinti visą įrangą ne tik sukuria papildomą administracinę našą valstybės institucijoms ir paslaugos teikėjams, bet ir akivaizdžiai ir nepagrįstai diskriminuoja neišmanios įrangos tiekėjus ir/ar gamintojus.

Siūlomas teisinis reguliavimas nepagrįstai riboja konkurenciją bei sukuria laisvo prekių ir paslaugų judėjimo apribojimus

Tinklo įrangos rinka pasižymi nedideliu gamintojų skaičiumi, todėl vieno pardavėjo pašalinimas iš rinkos žymiai sumažintų konkurenciją tarp likusių gamintojų.

Elektroninių ryšių įstatymo pakeitimo projekte numatyta privaloma bet kokios elektroninių ryšių veiklą jau seniai naudojamos arba dar tik planuojamos naudoti aparatūros, įrenginių ir programinės įrangos gamintojų ir tiekėjų patikra dėl jų atitikties nacionalinio saugumo interesams. Nustačius, kad tam tikras gamintojas ir/ar tiekėjas neatitinka nacionalinio saugumo interesų, ryšių operatorius privalėtų per tam tikrą laiką pakeisti visą turimą tokio gamintojo/tiekėjo įrangą.

Nors Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymas nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbiomis įmonėmis pripažįsta tik 5G ryšio operatorius bei šioms paslaugoms teikti reikalingos infrastruktūros operatorius, siūlomos Elektroninių ryšių įstatymo pataisos iš esmės pašalintų nepatikimu pripažintą gamintoją ir/ar tiekėją iš visos Lietuvos elektroninių ryšių rinkos, uždraudžiant jam tiekti ryšių operatoriams net ir tą įrangą (ar jos dalis), kuri nėra naudojama 5G ar kitoje kritinėje infrastruktūroje.

Siūlomas teisinis reguliavimas į ryšio operatoriams draudžiamos naudoti įrangos apimtį įtraukia ir tą įrangą, kuri yra visiškai nesusijusi su poreikiu užtikrinti nacionalinį saugumą kritinėje 5G infrastruktūroje. Toks teisinis reguliavimas iškreipia konkurencijos sąlygas ne tik 5G infrastruktūroje, bet ir su ja nesusijusiose elektroninių ryšių rinkose ar atskiruose rinkos segmentuose. Aukščiausi nacionalinio saugumo standartai galėtų būti taikomi tik kritinei 5G infrastruktūrai ir joje naudojamai įrangai (taip, kaip ji apibrėžta Krašto apsaugos ministro 2020 m.

*HUAWEI Technologies (Vilnius), UAB is a fully subsidiary of Huawei Technologies Investment Co. Ltd. It is based in Vilnius and is responsible for the customer support and market development in Lithuania. Huawei Technologies is a leading network solutions provider, providing telecom operators worldwide with customized network solutions. Should you need further information about our company, please feel free to contact us. Thank you very much in advance.

gruodžio 22 d. įsakyme Nr. 1005), tačiau neturėtų būti ribojama visų ūkio subjektų (gamintojų ir tiekėjų) laisvė teikti elektroninių ryšių rinkos dalyviams (ryšio operatoriams) kitą, įprastinėje ūkinėje veikloje naudojamą aparatūrą, įrenginius ir programinę įrangą. **Dirbtinis konkurencijos ribojimas su nacionaliniu saugumu nesusijusiuose rinkos segmentuose neproporcingai ir nepagrįstai diskriminuoja įrangos gamintojus bei nustato skirtingas konkurencijos sąlygas šioje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams.**

Neproporcingos poveikio priemonės, pašalinančios gamintoją ir/ar tiekėją iš visos Lietuvos elektroninių ryšių rinkos, pažeistų pagrindinį Europos Sąjungos principą – laisvo prekių ir paslaugų judėjimo principą. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 34 straipsnis draudžia tarp valstybių narių nustatyti kiekybinius importo apribojimus ir visas lygiagrečias poveikio priemones. Bet kokie apribojimai, kuriais siekiama užtikrinti visuomenės saugumą, turi būti proporcingi, objektyviai pagrįsti ir atitikti Europos Sąjungos teisės reikalavimus

Netinkamas poveikio vertinimas

Priešingai nei to reikalauja Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymas bei Europos elektroninių ryšių kodeksas, Elektroninių ryšių įstatymo ir Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo pataisos priimamos skubos tvarka, be išsamesnio numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo ir konsultavimosi su visuomene, t.y. nesuteikus ryšių operatoriams bei kitiems rinkos dalyviams galimybės išsakyti savo nuomonę.

Nors Elektroninių ryšių įstatymo bei kitų susijusių įstatymų pataisų rengėjų aiškinamajame rašte teigiama, kad priėmus įstatymų projektus neigiamų pasekmių nenumatoma, toks teiginys neatitinka tikrovės.

Jei Huawei būtų pripažinta nepatikimu gamintoju, o ryšio operatoriai būtų įpareigoti pašalinti Huawei įrangą iš Lietuvos telekomunikacinių tinklų ir pakeisti ją kitų gamintojų įranga, atitinkamos išlaidos sudarytų dešimtis ar net šimtus milijonų eurų. Todėl tenka tik stebėtis, kodėl įstatymų pataisų rengėjai neįvertino šių pasekmių ir nesivadovauja kitų valstybių praktika. Kitos šalys atvirai ir skaidriai deklaravo, kiek išaugs 5G ryšio tinklo diegimo kaina, kokias papildomas išlaidas patirs verslas ir vartotojai, kiek gali vėluoti ryšio tinklo diegimo darbai. Tuo tarpu Elektroninių ryšių įstatymo bei kitų susijusių įstatymų pataisų rengėjai tokios informacijos neteikia bei klaidina visuomenę teiginiu, kad neigiamų pasekmių nenumatoma.

Be to, Elektroninių ryšių įstatymo pakeitimo projekte numatytas reikalavimas atlikti visos ir bet kokios elektroninių ryšių veiklai jau naudojamos arba planuojamos naudoti įrangos gamintojų ir tiekėjų patikrą sukurs perteklinę papildomą administracinę naštą paslaugos teikėjams, todėl tokį įpareigojimą būtų tikslinga taikyti nebent tik tai įrangai, kuri naudojama elektroninių ryšių tinklo branduolio (angl. *Core Network*) ar radijo prieigos tinklo (angl. *Radio Access Network arba RAN*) infrastruktūrai.

*HUAWEI Technologies (Vilnius), UAB is a fully subsidiary of Huawei Technologies Investment Co. Ltd. It is based in Vilnius and is responsible for the customer support and market development in Lithuania. Huawei Technologies is a leading network solutions provider, providing telecom operators worldwide with customized network solutions. Should you need further information about our company, please feel free to contact us. Thank you very much in advance.

Nesilaikoma Direktyvoje (ES) 2015/1535 nustatytos informacijos apie techninius reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisyklės teikimo tvarkos

2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/1535, kuria nustatoma informacijos apie techninius reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisyklės teikimo tvarka, 5 straipsnis nurodo, kad valstybės privalo informuoti Europos Komisiją apie ketinamus priimti įstatymus ir kitus teisės aktus, kurių būtina laikytis parduodant tam tikrus produktus ar teikiant visuomenės paslaugas, arba draudžiant naudoti tam tikrus gaminius. Valstybės taip pat privalo pateikti Komisijai pagrindimą, kodėl būtina priimti tokį techninį reglamentą. Pranešimas turi būti pateiktas prieš priimant atitinkamą įstatymą arba teisės aktą. Be to, valstybės privalo trims mėnesiams atidėti tokio techninio reglamento priėmimą nuo tos dienos, kai Komisija gauna atitinkamą pranešimą.

Mūsų žiniomis, Lietuva nesilaiko aukščiau nurodyto įpareigojimo ir iki šiol nepateikė atitinkamo pranešimo. Tuo tarpu kitos valstybės – Suomija, Vokietija, Prancūzija, Austrija ir Estija – pateikė pranešimus apie planuojamus teisės aktus, reglamentuojančius 5G infrastruktūrai skirtą aparatūrą, įrenginius ir programinę įrangą.

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad, vadovaujantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalimi, teisės aktai, keičiantys ar nustatantys naują ūkio subjektų veiklos ar jos priežiūros teisinį reguliavimą, paprastai įsigalioja gegužės 1 dieną arba lapkričio 1 dieną, tačiau visais atvejais ne anksčiau kaip po trijų mėnesių nuo jų oficialaus paskelbimo dienos.

Siūlomas teisinis reguliavimas pažeidžia teisinio tikrumo ir teisinio aiškumo principus

Galiojančiame Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme nustatyti investuotojų ir sandorių patikros kriterijai yra labai abstraktūs, politinio pobūdžio ir dviprasmiški, bei leidžia pripažinti nepatikimą bet kurią įmonę ar asmenį. Trūkstant viešų, skaidrių, objektyvių ir patikrinamų kriterijų, kurių pagrindu vertinama investuotojų, gamintojų ir/ar tiekėjų atitiktis nacionalinio saugumo interesams, elektroninių ryšių paslaugų teikėjai negali iš anksto bent preliminarai įvertinti nei savo pačių, nei planuojamų pasirinkti įrangos tiekėjų ir/ar pardavėjų patikimumo, o taip pat sudaromos sąlygos diskriminuoti vertinamus asmenis (įrangos gamintojus ir tiekėjus) išimtinai tik jų kilmės šalies pagrindu.

Trūkstant teisinio aiškumo ir teisinio tikrumo, neproporcingai daug sprendimo galių suteikiama Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisijai ir Vyriausybei. Nors Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalis numato, kad individualus administracinis teisės aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o taikomos poveikio priemonės (teisės dalyvauti radijo dažnių aukcione atėmimas, laikinas draudimas verstis tam tikra veikla ir pan.) turi būti motyvuotos, pastarojo meto komisijos ir Vyriaybės sprendimai, priimti po viešų Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto

*HUAWEI Technologies (Vilnius), UAB is a fully subsidiary of Huawei Technologies Investment Co. Ltd. It is based in Vilnius and is responsible for the customer support and market development in Lithuania. Huawei Technologies is a leading network solutions provider, providing telecom operators worldwide with customized network solutions. Should you need further information about our company, please feel free to contact us. Thank you very much in advance.

pirmininko bei kitų politikų pasisakymų ir kategoriškų raginimų neleisti Kinijos kompanijoms tiekti bet kokią įrangą nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbioms įmonėms, sudaro pagrįstas prielaidas abejoti tokių sprendimų objektyvumu ir nešališkumu.

Raginame papildyti Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymą nuostatomis, įpareigojančiomis Vyriausybę nedelsiant parengti išsamių, viešų, objektyvių ir nešališkų poveikio vertinimų (arba nepriklausoma techninė ekspertizė) pagrįstų kriterijų sąrašą, kurio pagrindu būtų atliekamas Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme numatytas investuotojų, tiekėjų, gamintojų, prekių, paslaugų ar darbų atitikties nacionalinio saugumo interesams vertinimas. Šiuo atveju, gali būti vadovaujamasi Vokietijos ir kitų valstybių praktika.

Nesilaikoma pagrindinių teisėkūros principų reikalavimų

Šios Vyriausybės darbų programoje deklaruojamas įsipareigojimas atsisakyti perteklinio ir neproporcingo reguliavimo, o taip pat sisteminti po skirtingus teisės aktus išsklaidytas reguliavimo nuostatas. Mūsų nuomone, Elektroninių ryšių įstatymo pakeitimo projektas bei Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo pakeitimo projektas nenaikina esamų patikros pagrindų, tačiau neleistina išplečia jos taikymo apimtį, sukuria neaiškų ir perteklinį reguliavimą, ir sudaro prielaidas teisės normų kolizijai, kuri neabejotinai sukels problemų dėl tinkamo Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo interpretavimo ir taikymo.

Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymas yra specialusis teisės aktas, kuriam kitų įstatymų nuostatos taikomos tiek, kiek jos neprieštarauja šiam įstatymui. Tik šio įstatymo nuostatos apsprendžia, kokios įmonės, įrenginiai ir turtas įtrauktinas į nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių sąrašus, bei kokias atvejais turi būti vertinamos grėsmės nacionalinio saugumo interesams. **Tik šis įstatymas turėtų numatyti išsamų investuotojų ir jų sudaromų sandorių patikros pagrindų sąrašą.** Kiti įstatymai (įskaitant Elektroninių ryšių įstatymą) ir teisės aktai negali išplėsti Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo taikymo ribų ir/arba numatyti atitikties nacionalinio saugumo interesams patikros pagrindų, kurie nėra įtvirtinti specialiajame įstatyme arba jam prieštarauja.

Mūsų nuomone, šiuo metu galiojanti Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo redakcija tvirtina pakankamai pagrindų grėsmėms nacionalinio saugumo užkardymui tiekiant 5G ryšio paslaugas ar valdant šioms paslaugoms teikti reikalingą infrastruktūrą, ir neturėtų būti dirbtinai plečiama. Priešingai – galiojanti įstatymo redakcija turėtų būti tobulinama nustatant aiškesnius, viešus, skaidrius, objektyvius bei patikrinamus investuotojų ir trečiųjų asmenų (įrangos gamintojų ir tiekėjų) patikros kriterijus.

HUAWEI Technologies (Vilnius), UAB

Lvovo Str.25, 12th floor
Vilnius Business Harbour
LT-09320 Vilnius, Lithuania
www.huawei.com

Bet kokie bandymai plėsti egzistuojančią Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo taikymo apimtį turėtų būti rengiami ir aptariami atskira teisėkūros tvarka, remiantis išsamia pasekmių bei taikomų apribojimų proporcingumo analize, o ne prisidengiant skubos tvarka, kuri tariamai reikalinga vėluojant į nacionalinę teisę perkelti 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas.

Nuoširdžiai tikimės, kad tolesniuose aukščiau nurodytų teisės aktų projektų rengimo etapuose atsižvelgsite ir į mūsų išdėstytus komentarus. Jūsų pageidavimu, visada esame pasirengę juos aptarti susitikimo arba atsakyti į Jums papildomai kylančius klausimus.

Pagarbiai,

Ricky CHEN

Vadovas Baltijos šalims

*HUAWEI Technologies (Vilnius), UAB is a fully subsidiary of Huawei Technologies Investment Co. Ltd. It is based in Vilnius and is responsible for the customer support and market development in Lithuania. Huawei Technologies is a leading network solutions provider, providing telecom operators worldwide with customized network solutions. Should you need further information about our company, please feel free to contact us. Thank you very much in advance.

LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius, tel.: (85) 273 5673, 8 706 80 501, faks. (8 5) 264 8517, el. p. kam@kam.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602751

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

2021-

Nr.

Į 2021-03-09

Nr. 2-979

Kopija

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮSTATYMO NR. IX-2135 PAKEITIMO ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija pagal kompetenciją išnagrinėjo su Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos 2021 m. kovo 9 d. raštu Nr. 2-979 pateiktą derinti Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 pakeitimo įstatymo projektą (toliau – ERĮ projektas), kuriuo Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymas yra dėstomas nauja redakcija (toliau – keičiamas ERĮ), ir su juo susijusius teisės aktų projektus ir, siekdama, kad 5G technologijų diegimas ir su tuo susijusios įrangos naudojimas Lietuvoje vyktų pasitelkiant tik patikimų ir nacionalinio saugumo interesus atitinkančių gamintojų infrastruktūrą bei įrangą, teikia šias pastabas ir pasiūlymus:

1. ERĮ projekto ir su juo susijusių teisės aktų projektų aiškinamajame rašte nurodyta, kad vienas iš šių teisės akto projektų tikslų – užtikrinti, kad plačiajuosčio ryšio radijo dažnių (kanalų) skyrimas ir naudojimas atitiktų nacionalinio saugumo interesus.

Atsižvelgdami į tai, kad keičiamo ERĮ 2 straipsnyje numatyta nustatyti elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principus, siūlome papildyti 2 straipsnio 1 dalį *nacionalinio saugumo interesų atitikties* principu ir šiame straipsnyje nurodyti, jog *nacionalinio saugumo interesų atitikties principas reiškia, kad visuomeniniai santykiai, susiję su elektroninių ryšių paslaugomis, elektroninių ryšių tinklais ir su jais susijusiomis priemonėmis bei paslaugomis, elektroninių ryšių išteklių naudojimu, turi derėti su nacionalinio saugumo interesais.*

2. Keičiamo ERĮ 12 straipsnio 9 dalyje, 69 straipsnio 1 dalies 1 punkte, 2 priedo 2 straipsnyje siūloma apibrėžti aplinkybės dėl elektroninių ryšių išteklių, o tiksliau, tik dėl jų dalies, *radijo dažnių (kanalų), iš radijo dažnių juostų, numatytų antžeminėms radijo ryšio sistemoms, kuriomis gali būti teikiamos plačiajuosčio ryšio paslaugos, skyrimo ir naudojimo sąlygų bei jų atitikties nacionalinio saugumo interesams patikros.* Keičiamo ERĮ 3 straipsnyje *antžeminių radijo ryšio sistemų ir plačiajuosčio ryšio paslaugos* sąvokos nepateiktos, todėl neaišku, ką reiškia teikiamos formuluotės *antžeminių radijo ryšio sistemų ir plačiajuosčio ryšio paslaugos*, lieka neatskleistas šių formuluočių turinys.

Dėl minėtų priežasčių kyla klausimas, ar žodžių junginiai *antžeminių radijo ryšio sistemų ir plačiajuosčio ryšio paslaugos* apima tokius radijo ryšio tinklo komponentus kaip tinklo branduolys (angl. *Core Network*), radijo prieigos tinklas (angl. *Radio Access Network (RAN)*), taip pat ar apima ryšio paslaugų kategorijas (*Very low bit rate (Speech and SMS) (<16 kbit/s)*, *Multimedia and Low rate data (<144 kbit/s)*, *Medium multimedia (<2 Mbit/s)*, *High multimedia (<30 Mbit/s)*, *Super high multimedia (30 Mbit/s to 100 Mbit/s)*), kurios skirstomos vadovaujantis Tarptautinės

telekomunikacijų sąjungos paslaugų kategorijų sąrašu¹. Atkreiptinas dėmesys, kad 5G technologija apima tiek elektroninių ryšių tinklą, tiek elektroninių ryšių paslaugų teikimą, t. y. ir tinklo branduolį, ir radijo prieigos tinklą, ir naudotojų įrangą bei visas jau minėtas ryšio paslaugų kategorijas, todėl skaidant elektroninių ryšių veiklos apimtį į *antžeminių radijo ryšio sistemų* ir *plačiajuosčio ryšio paslaugas* aiškiai nenustatant šių formuluočių apimtį nebus pasiektas keičiamo ERĮ aiškinamajame rašte nurodytas tikslas užtikrinti, kad radijo dažnių (kanalų) skyrimas ir naudojimas atitiktų nacionalinio saugumo interesus.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, siūlome formuluojant keičiamo ERĮ tekstą vadovautis šio įstatymo 3 straipsnyje jau pasiūlytomis sąvokomis, pvz., *elektroninių ryšių veikla*, ir, nustatant elektroninių ryšių išteklių skyrimo ir naudojimo sąlygas bei jų atitikties nacionalinio saugumo interesams patikras, reikiamas nuostatas formuluoti taip: *radijo dažniai (kanalai) iš radijo dažnių juostų, reikalingų elektroninių ryšių veiklai vykdyti*, arba keičiamo ERĮ 3 straipsnyje ir aiškinamajame rašte tiksliai apibrėžti *antžeminių radijo ryšio sistemų* ir *plačiajuosčio ryšio paslaugos* sąvokas, kurios atskleistų šių žodžių junginių turinį.

3. Keičiamo ERĮ 69 straipsnyje, 2 priedo 2 straipsnyje vartojami skirtingi jungtukai (jų deriniai) žodžiams *aparatus, įrenginiai, programinė įranga* jungti. Pavyzdžiui, keičiamo ERĮ 69 straipsnio 2 dalyje nurodomi *aparatus, įrenginių ir programinės įrangos gamintojai ir (ar) tiekėjai*, 69 straipsnio 3 dalyje – *aparatus, įrenginių ir programinės įrangos gamintojai ir tiekėjai*, 69 straipsnio 4 dalyje – *aparatus, įrenginių ir (ar) programinės įrangos gamintojas ir (ar) tiekėjas* 2 priedo 2 straipsnio 2 dalyje – *aparatus, įrenginių ir (ar) programinės įrangos gamintojai ir (ar) tiekėjai, aparatus, įrenginių ir programinės įrangos gamintojas ir (ar) tiekėjas*. Be to, keičiamo ERĮ 2 priedo 2 straipsnio 2 dalyje vartojama formuluočių *aparatus, įrenginių ir programinė įranga, reikalinga elektroninių ryšių veiklai*, kurios kituose keičiamo ERĮ straipsniuose nėra.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, siūlome keičiamo ERĮ tekste visur suvienodinti *aparatus, įrenginių, programinės įrangos* formuluotes taip: *aparatus ir (arba) įrenginių, ir (arba) programinės įrangos gamintojas ir (arba) tiekėjas*.

4. Keičiamo ERĮ 69 straipsnyje yra vartojama formuluočių *aparatus, įrenginiai ir (arba) programinė įranga*, tačiau, nors keičiamo ERĮ 3 straipsnio 3 dalyje yra apibrėžta *aparatus ir (arba) įrenginių* sąvoka, nėra aišku, kuriems elektriniams ir (arba) elektroniniams gaminiams, taip pat įrangai, turinčiai elektrinių ir (arba) elektroninių sudedamųjų dalių, bus nustatomas reguliavimas. Be to, projekte nepateikta *programinės įrangos* samprata, todėl neaišku, ką reiškia ir ką apima *programinė įranga* keičiamame ERĮ.

Krašto apsaugos ministerija Ryšių reguliavimo tarnybai teikė siūlymus dėl Aukciono suteikti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 713–788 MHz radijo dažnių juostos sąlygų aprašo projekto su sąrašu², kuriame pagal trečiosios kartos partnerystės projekto (toliau – 3GPP) patvirtintas technines specifikacijas yra nurodytos sritys, susijusios su *aparatus, įrenginių, programinės įrangos* naudojimu, kurios gali būti vertinamos ir nacionalinio saugumo aspektu. Vertinant *aparatus, įrenginių ir (arba) programinės įrangos* aprašymą keičiamame ERĮ, neaišku, ar sąraše pateiktos sritys patenka į keičiamo ERĮ reguliavimo apimtį.

Atkreiptinas dėmesys, kad ne bet kokia aparatus, įrenginiai ir programinė įranga gali kelti grėsmę plačiajuosčio ryšio paslaugų (įskaitant 5G ryšio paslaugas) saugumui, o tik ta, kuri kelia technologinę riziką elektroninių ryšių veiklos vykdymui. Pateikto derinti Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 19 straipsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13² straipsniu įstatymo projektu technologinės rizikos vertinimą siūloma numatyti projektu keičiamo Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo (toliau – keičiamas NSSOI) 13² straipsnio 3 dalyje, numatant tokią pareigą Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisijai (toliau – Komisija).

¹ Mobiliojo radijo ryšio paslaugų kategorijų sąrašas, žr. https://www.itu.int/dms_pub/itu-r/opb/rep/R-REP-M.2072-2006-PDF-E.pdf.

² Krašto apsaugos ministerijos pasiūlymai, žr. https://www.rtt.lt/wp-content/uploads/2020/12/700_Aukciono-salygu-aprasas-20201104_KAM.docx.

Pažymime, kad Komisijos kompetencija yra susijusi su atitikties nacionaliniam saugumui, o ne technologinių rizikų vertinimu, todėl, nustačius tokį reguliavimą, Komisija bet koku atveju turėtų gauti informaciją iš kompetentingų institucijų, iš kurių viena – Ryšių reguliavimo tarnyba. Manome, kad, siekiant supaprastinti patikros procesą, technologinės rizikos vertinimą būtų tikslinga perkelti ir Komisijai vertinti pateikti tik subjektus, kurių gaminamos ar tiekiamos aparatūros, įrenginių ir programinės įrangos keliama technologinė rizika jau yra įvertinta. Technologinės rizikos vertinimą, kaip kompetenciją turinčiai institucijai, siūlytina atlikti Ryšių reguliavimo tarnybai. Krašto apsaugos ministerija yra pasirengusi prisidėti prie technologinės rizikos vertinimo proceso.

Atsižvelgdami į visa tai, kas išdėstyta, ir siekdami užtikrinti, kad visi asmenys, kuriems keičiamu ERĮ 69 straipsniu yra nustatomos pareigos, aiškiai žinotų, apie kokią konkrečiai aparatūrą, įrenginius ir programinę įrangą yra kalbama, siūlome keičiamo ERĮ 69 straipsnio 2 dalį papildyti sakiniu *Ryšių reguliavimo tarnyba, įvertinusi aparatūros, įrenginių ir (ar) programinės įrangos keliamą technologinę riziką elektroninių ryšių veiklos vykdymui ir suderinusi su Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, patvirtina aparatūros, įrenginių ir programinės įrangos, dėl kurios gamintojų ir tiekėjų atitikties nacionalinio saugumo interesams patikros privalo būti kreipiamasi į Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisiją, sąrašą, keičiamo ERĮ 69 straipsnio 3–6 dalyse, 7 dalies 2 punkte, 8 dalies 4 punkte, 9 dalyje bei Projekto 2–6 dalyse teikti atitinkamas nuorodas į Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintą sąrašą, o keičiamo NSSOI 13² straipsnio 3 dalies atsisakyti. Tokiu būdu būtų sukuriamas galimybė aiškiai nurodyti, kokią aparatūrą, įrenginius, programinę įrangą aprėpia siūlomas reguliavimas.*

5. Atsižvelgiant į tai, kad keičiamo ERĮ 3 straipsnyje nedetalizuotos *aparatūros, įrenginių ir programinės įrangos sąvokos*, neaišku, ar su *aparatūros, įrenginių, programinės įrangos* priežiūra ir palaikymu susijusios paslaugos patenka į keičiamo ERĮ reguliavimo apimtį. Jeigu su *aparatūros, įrenginių, programinės įrangos* priežiūra ir palaikymu susijusios paslaugos nepatenka į keičiamo ERĮ reguliavimo apimtį, siūlome keičiamo ERĮ nuostatas, kuriose vartojamos *aparatūros, įrenginių, programinės įrangos* formuluotės, papildyti nuostatomis ir dėl *priežiūros ir palaikymo paslaugų* atitikties nacionalinio saugumo interesams.

6. Keičiamo ERĮ 42 straipsnio 4 dalyje nurodoma, kad *ryšių linijos, kabeliai, ryšių kabelių kanalų sistemos yra laikomi kilnojamaisiais daiktais*. Keičiamo ERĮ 3 straipsnyje pateikta elektroninių ryšių infrastruktūros sąvoka (*elektroninių ryšių infrastruktūra – elektroninių ryšių veiklai vykdyti skirta fizinė infrastruktūra, kurią sudaro aparatūra, įrenginiai, įskaitant antenas, linijos, vamzdynai, kabeliai, kanalai, kolektoriai, šuliniai, atraminės konstrukcijos, bokštai, stiebai, statiniai, statinių įvadai, statinių inžinerinės sistemos, skirstomosios spintos ir kitos priemonės*), tačiau nei keičiamo ERĮ aiškinamajame rašte, nei keičiamo ERĮ 3 straipsnyje nepateikta *ryšių kabelių kanalų sistemos* sąvoka. Taigi kyla klausimas, ką reiškia keičiamo ERĮ 42 straipsnio 4 dalyje pateikta formuluotė *ryšių kabelių kanalų sistemos*.

Be to, pažymėtina, kad Civilinio kodekso 4.2 ir 1.98 straipsniuose nurodyti kilnojamojo ir nekilnojamojo daikto požymiai ir jų skirtumai. Tai, ar daiktas yra kilnojamas, ar nekilnojamas, priklauso nuo daikto prigimties ir nenumatytos galimybės kilnojamuoju daiktu pripažinti pagal prigimtį nekilnojamąjį daiktą. Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 2 straipsnio 16 punktą nustato, kad *susisiekimo komunikacijos, inžineriniai tinklai, kanalai, taip pat visi kiti statiniai, kurie nėra pastatai, įvardijami kaip inžineriniai statiniai*, o šio įstatymo 2 straipsnio 17 punkte nustatyta, kad *inžineriniai tinklai – statinio statybos sklype (išskyrus statinio vidų) ir už jo ribų nutiesti komunaliniai ar vietiniai vandentiekio, nuotekų šalinimo, šilumos, naftos, dujų ar kito kuro, technologiniai vamzdynai, elektros perdavimo, energijos ir elektroninių ryšių tinklai kartu su maitinimo šaltiniais ir įrenginiais*. Statybos įstatymo 2 straipsnio 84 punktą apibrėžia, jog *statinys – nekilnojamas daiktas (pastatas arba inžinerinis statinys), turintis laikančiąsias konstrukcijas, kurios visos (ar jų dalis) sumontuotos statybos vietoje atliekant statybos darbus*. Ryšių kabelių kanalų sistemos (RKKS) ir juose naudojami vamzdžiai, šuliniai ir kitos konstrukcijos yra *inžinerinis statinys*, turi *laikančiąsias konstrukcijas, kurios visos (ar jų dalis) sumontuotos statybos vietoje atliekant statybos darbus* ir dažniausiai įleidžiamos į žemę ar remiasi į žemės paviršių, todėl,

vadovaujantis Statybos įstatymu, turėtų būti laikomos *nekilnojamaisiais daiktais*. Tai reiškia, kad sprendžiant, ar *ryšių kabelių kanalų sistemos* turėtų būti laikomos kilnojamaisiais ar nekilnojamaisiais daiktais, susidaro prieštaravimas tarp keičiamo ERĮ ir Statybos įstatymo. Atkreipiame dėmesį, kad tinkamas organizacinių ir techninių kibernetinio saugumo reikalavimų pasirinkimas ir efektyvus jų taikymas priklauso nuo to, ar ryšių ir informacinė sistema arba jos dalis yra kilnojamas, ar nekilnojamas daiktas.

Atsižvelgiant į tai, kad *ryšių kabelių kanalų sistemos* pagal savo prigimtį yra priskirtinos nekilnojamesiems daiktams, ir siekiant, kad šiai ryšių ir informacinei sistemai ar jos daliai būtų tinkamai taikomi kibernetinio saugumo reikalavimai, siūlome keičiamo ERĮ 42 straipsnio 4 dalyje atsisakyti *ryšių kabelių kanalų sistemos* priskyrimo kilnojamesiems daiktams.

7. Keičiamo ERĮ 51 straipsnio 4 dalyje numatoma, kad *prireikus apie įvykusį vientisumo pažeidimą Ryšių reguliavimo tarnyba praneša kitų Europos Sąjungos valstybių narių nacionalinėms reguliavimo institucijoms, Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūrai ir visuomenei*. Fizinis vientisumo pažeidimas, kuris gali turėti, turi ar turėjo didelę įtaką viešojo elektroninių ryšių tinklo veikimui arba viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikimui, gali tapti ir kibernetiniu incidentu³. Pareiga pranešti apie įvykusį kibernetinį incidentą yra nustatyta Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 3 punkte, nepaisant to, turimais duomenimis, Nacionalinis kibernetinio saugumo centras ne visada gauna pranešimus apie kibernetinius incidentus, kuriuos sukelia fizinio vientisumo pažeidimai. Siekdami stiprinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą, kartu užtikrinant, kad Nacionalinį kibernetinio saugumo centrą pasiektų informacija ir apie įvykusius fizinius vientisumo pažeidimus, kurie gali sukelti kibernetinius incidentus, siūlome keičiamo ERĮ 51 straipsnio 4 dalyje numatyti, kad *apie įvykusį vientisumo pažeidimą Ryšių reguliavimo tarnyba praneša Nacionaliniam kibernetinio saugumo centrui ir prireikus kitų Europos Sąjungos valstybių narių nacionalinėms reguliavimo institucijoms, Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūrai ir visuomenei*.

8. Keičiamo ERĮ 2 priedo 2 straipsnio 4 dalyje siūloma nustatyti, kad *asmenys, kuriems nuo 2021 m. sausio 1 d. iki šio įstatymo įsigaliojimo viešojo konkurso tvarka ar aukciono būdu buvo suteikta teisė naudoti radijo dažnius (kanalus) [...] priėmus Vyriausybės sprendimą, kad jų iki šio įstatymo įsigaliojimo pradėtos naudoti aparatūros, įrenginių ir (ar) programinės įrangos, reikalingos elektroninių ryšių veiklai šioje dalyje nurodytų radijo dažnių (kanalų) pagrindu vykdyti, gamintojai ir (ar) tiekėjai neatitinka nacionalinio saugumo interesų, privalo ne vėliau kaip iki 2024 m. gruodžio 31 d. pakeisti šią aparatūrą, įrenginius ir (ar) programinę įrangą*. Analogiška nuostata numatyta ir keičiamo ERĮ 2 priedo 2 straipsnio 5 dalyje, tačiau dalis teksto skirtinga (*Asmenys, kuriems iki 2020 m. gruodžio 31 d. viešojo konkurso tvarka ar aukciono būdu buvo suteikta teisė naudoti radijo dažnius (kanalus) [...] priėmus Vyriausybės sprendimą, kad jų iki šio įstatymo įsigaliojimo pradėtos naudoti aparatūros, įrenginių ir (ar) programinės įrangos, reikalingos elektroninių ryšių veiklai šioje dalyje nurodytų radijo dažnių (kanalų) pagrindu vykdyti, gamintojai ir (ar) tiekėjai neatitinka nacionalinio saugumo interesų, privalo ne vėliau kaip iki 2030 m. gruodžio 31 d. pakeisti šią aparatūrą, įrenginius ir (ar) programinę įrangą*).

Pažymėtina, kad diegiant 5G technologiją 3GPP apibrėžia dvi pagrindines 5G technologijos diegimo alternatyvas – nesavarankišką 5G (angl. *Non-Stand Alone (NSA)*), kai radijo prieigos dalis yra 5G (angl. *New Radio (NR)*), o branduolio dalis yra 4G (angl. *Evolved Packet Core (EPC)*) ir savarankišką 5G (angl. *Stand Alone (SA)*), kai radijo prieigos dalis ir branduolio dalis yra paremta 5G technologija. Diegiant tiek nesavarankišką, tiek savarankišką 5G variantą bus naudojama 5G technologija, todėl nesuprantama, kodėl asmenys, kuriems nuo 2021 m. sausio 1 d. suteikta teisė naudoti radijo dažnius (kanalus), priėmus Vyriausybės sprendimą, privalo ne vėliau kaip iki 2024 m. gruodžio 31 d. pakeisti nacionalinio saugumo interesų neatitinkančią aparatūrą, įrenginius ir (ar) programinę įrangą, o asmenys, kuriems iki 2020 m. gruodžio 31 d. suteikta teisė naudoti radijo dažnius (kanalus), priėmus Vyriausybės sprendimą, privalo ne vėliau kaip iki 2030 m. gruodžio 31 d. t. y. 6 metais vėliau, pakeisti nacionalinio saugumo interesų neatitinkančią aparatūrą, įrenginius ir

³ Kibernetinis incidentas – įvykis ar veika kibernetinėje erdvėje, galintys sukelti arba sukeliantys grėsmę arba neigiamą poveikį ryšių ir informacinėmis sistemomis perduodamos ar jose tvarkomos elektroninės informacijos prieinamumui, autentiškumui, vientisumui ir konfidencialumui, galintys trikdyti arba trikdantys ryšių ir informacinių sistemų veikimą, valdymą ir paslaugų jomis teikimą.

(ar) programinę įrangą, nors šie asmenys turės technines galimybes elektroninių ryšių veiklai naudoti 5G technologijas.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, siūlome keičiamame ERĮ nustatyti visais atvejais vienodą pereinamąjį laikotarpį *iki 2026 m. gruodžio 31 d.* atsisakyti nacionalinio saugumo interesų neatitinkančios aparatūros, įrenginių, programinės įrangos, priežiūros ir palaikymo paslaugų bei įvertinti galimybę *iki 2024 m. gruodžio 31 d.* keičiamame ERĮ nustatyti pereinamąjį laikotarpį, kuris būtų taikomas atsisakant nacionalinio saugumo interesų neatitinkančios įrangos ir paslaugų tinklo branduolio dalyje. Pavyzdžiui, Švedijos Karalystė priėmė sprendimą, kad centrinės funkcijas (radijo prieigos tinklas, perdavimo tinklas, tinklo branduolys, tinklo aptarnavimas bei priežiūra) atliekanti nacionalinio saugumo interesų neatitinkanti aparatūra, įrenginiai, programinė įranga, priežiūros ir palaikymo paslaugos turi būti pakeistos iki 2025 m. sausio 1 d. Jungtinė Karalystė nusprendė nuo 2021 m. rugsėjo 30 d. nediegti nacionalinio saugumo interesų neatitinkančios įrangos 5G tinkluose (išskyrus tiesioginę įrangos, įdiegtos prieš šią datą, priežiūrą), nuo 2023 m. sausio 28 d. nenaudoti nacionalinio saugumo interesų neatitinkančios įrangos ar paslaugų tinklo branduolyje ir nuo 2027 m. gruodžio 31 d. nenaudoti nacionalinio saugumo interesų neatitinkančios įrangos ar paslaugų bet kurioje 5G tinklo dalyje.

9. Atkreiptinas dėmesys, jog vadovaujantis Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo 1 dalies 1 skyriuje nurodytais nacionalinio saugumo politikos tikslais Lietuvos nacionalinio saugumo sistema plėtojama kaip Europos bendros saugumo ir transatlantinės gynybos sistemų dalis. Atsižvelgdama į tai, Krašto apsaugos ministerija, siekdama nuosekliai plėtoti Lietuvos europinę ir transatlantinę integraciją ir užtikrinti, kad valstybės nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbūs objektai (įmonės, įrenginiai ir turtas bei ūkio sektoriai) būtų apsaugoti nuo visų galinčių kelti grėsmę nacionalinio saugumo interesams rizikos veiksnių, taip pat ir rizikos veiksnių, susijusių su trečiosiomis valstybėmis, kurios nepriklauso Europos Sąjungai, Šiaurės Atlanto sutarties organizacijai, Europos laisvosios prekybos asociacijai ir (arba) Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijai, siūlo keičiamo NSSOI 13² straipsnio 2 dalį papildyti reikalavimu: *Komisija konstatuoja, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo, gamintojas ir (ar) tiekėjas neatitinka nacionalinio saugumo interesų, jeigu nustatoma jo atitiktis šio įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje nustatytiems kriterijams ir (ar) 1 dalyje nurodytas asmuo, gamintojas ir (ar) tiekėjas ir (ar) juos kontroliuojantis asmuo yra registruotas trečiojoje valstybėje.* Siūlomas papildymas stiprina nacionalinio saugumo interesų apsaugą ir didina pasitikėjimą, stabilumą ir saugumą Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo 4 skyriuje ir Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 3 punkte įvardytame *nacionaliniam saugumui strategiškai svarbiame informacinių technologijų ir telekomunikacijų, kitų aukštųjų technologijų ūkio sektoriuje*, nuosekliai plėtoja Lietuvos europinę ir transatlantinę integraciją ir suvienodina Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme nustatytus nacionalinio saugumo užtikrinimo būdus susiduriant su trečiosioms valstybėms.

Krašto apsaugos viceministras

Margiris Abukevičius

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J. Basanavičiaus g. 5, LT-01118 Vilnius, tel. (8 5) 219 3400, el. p. dmm@lrkm.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188683671

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

2021-03- Nr.
Į 2021-03-09 Nr. 2-979

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮSTATYMO NR. IX-2135 PAKEITIMO ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, pagal kompetenciją įvertinusi pateiktus derinti patikslintą Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 pakeitimo įstatymo projektą ir su juo susijusius teisės aktų projektus pastabų ir pasiūlymų jiems neturi.

Ministerijos kancleris

Rolandas Kvietkauskas

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Jogailos g. 14, LT-01116 Vilnius, tel. (8 5) 262 7797, faks. (8 5) 212 6492, el. p. taryba@kt.gov.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188668192

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai
Gedimino pr. 17 LT-01505 Vilnius
El. p. sumin@sumin.lt

2021-03-30 Nr. (2.30Mr-43)6V-386
Į 2021-03-09 Nr. 2-979

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮSTATYMO NR. IX-2135 PAKEITIMO ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ DERINIMO

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba išnagrinėjo Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos pateiktus derinti Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio ir priedo pakeitimo ir Kodekso papildymo 476¹ straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos Bendrojo pagalbos centro įstatymo Nr. IX-2246 2, 5, 7, 8 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymo Nr. XII-1428 2, 8, 10, 12 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir priedėlio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo Nr. I-1374 24 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos pašto įstatymo Nr. VIII-1141 19, 21, 22, 24, 25, 29, 30, 32 ir 33 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 19 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 13² straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. XIII-1896 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo, Seimo kanceliarijos ir Seimui atskaitingų institucijų, Respublikos Prezidento kanceliarijos ir Respublikos Prezidentui atskaitingų institucijų, nacionalinės teismų administracijos, teismų, prokuratūros, savivaldybių institucijų ir įstaigų sąrašo pagal grupes patvirtinimo“ pakeitimo projektus.

Dėl siūlymo įtraukti Ryšių reguliavimo tarnybą į institucijų grupę

(2) Konkurencijos taryba teikia savo pastabas dėl Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. XIII-1896 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo, Seimo kanceliarijos ir Seimui atskaitingų institucijų, Respublikos Prezidento kanceliarijos ir Respublikos Prezidentui atskaitingų institucijų, nacionalinės teismų administracijos, teismų, prokuratūros, savivaldybių institucijų ir įstaigų sąrašo pagal grupes patvirtinimo“ pakeitimo projekte (toliau – LRS sąrašo pakeitimo projektas) siūlomų pakeitimų.

(3) Pateiktų derinti teisės aktų pakeitimų projektų lydinčiame aiškinamajame rašte teigiama, kad įvertinus kitų nacionalinių reguliavimo institucijų, tokių kaip Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba ir Valstybinė energetikos kontrolės komisija, svarbą dėl jų nepriklausomumo ir savarankiškumo reikalavimų, kurios pagal savo statusą ir veiklos pobūdį yra artimos Ryšių reguliavimo tarnybai (toliau – RRT), siūloma RRT įtraukti į Lietuvos Respublikos Seimo, Seimo kanceliarijos ir Seimui atskaitingų institucijų, Respublikos Prezidento kanceliarijos ir Respublikos Prezidentui atskaitingų institucijų, Nacionalinės teismų administracijos, teismų, prokuratūros, savivaldybių institucijų ir įstaigų sąrašą pagal grupes (toliau – LRS Sąrašas). Nurodoma, kad taip bus užtikrinamas vienodas ir nuoseklus teisinis reglamentavimas. Tačiau atkreipiamo dėmesį, kad RRT

siūloma įtraukti į LRS Sąrašo I grupę, o Konkurencijos taryba ir Valstybinė energetikos reguliavimo taryba šiuo metu yra LRS sąrašo II grupėje. Siekiant vienodo požiūrio į tokias institucijas, teisinio reguliavimo nuoseklumo bei sistemiškumo, siūlytume ir Valstybinę energetikos reguliavimo tarybą bei Konkurencijos tarybą priskirti prie LRS Sąrašo I grupės.

Dėl darbo apmokėjimo keitimo

(4) Konkurencijos taryba teikia savo pasiūlymą dėl Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir priedėlio pakeitimo įstatymo projekto (toliau - DAĮ pakeitimo įstatymo projektas). Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos, RRT ir Konkurencijos tarybos statusas yra išskirtinis tiek Europos Sąjungos, tiek nacionalinėje teisinėje sistemoje (įtvirtinti šių institucijų nepriklausomumo ir savarankiškumo reikalavimai), savo sprendimais šios institucijos turi tiesioginį reikšmingą poveikį šalies ekonomikai ir konkurencingumui (priimamų sprendimų tiesioginis poveikis rinkoms ir teisėkūrai nacionaliniu mastu, sprendimai gali iš esmės pakeisti rinkos veikimą) ir prižiūrimiems sektoriams (priimami privalomi, reguliuojamų subjektų elgesį rinkoje keičiantys sprendimai, taikomos ekonominio poveikio priemonės (ekonominės sankcijos), sprendimai gali lemti ūkio ir viešojo administravimo subjektų veikimo esminius veiklos krypties pasikeitimus). Atsižvelgiant į šių priežiūros institucijų veiklos specifiką, kompleksiškumą, vykdomų funkcijų pobūdį, taip pat į poreikį užtikrinti šių institucijų nepriklausomumą ir savarankiškumą, į šių institucijų vadovų pozicijas būtina pritraukti ir išlaikyti itin aukštos kompetencijos specialistus, kuriems tenka atsakomybė už prižiūrimas sritis, sudėtingų ir ekonomines pasekmes tiek prižiūrimiems subjektams, tiek rinkai turinčių sprendimų priėmimą. Šių institucijų vadovai turi būti kompetentingi ir kvalifikuoti energetikos, elektroninių ryšių, pašto, geležinkelių sektorių, konkurencijos teisės, industrinės organizacijos, ekonometrijos metodų taikymo ir kitų specifinių sričių ekspertai, kad savo veikla realiai prisidėtų prie rinkų skatinimo priemonių nustatymo ir įgyvendinimo, o jų sprendimai užtikrintų kuo didesnę pasitikėjimą. Todėl manytume, kad laikantis sistemiško ir nuoseklaus teisinio reglamentavimo principų panašaus pobūdžio nacionalinių institucijų atžvilgiu – Konkurencijos tarybos pirmininkui ir jos nariams taip pat, kaip ir pateiktu DAĮ pakeitimo įstatymo projektu siūloma RRT Tarybos pirmininkui ir nariams, darbo užmokesčių dydis turėtų būti nustatomas vadovaujantis tais pačiais principais, kurie yra naudojami nustatant darbo užmokesčių Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos pirmininkui ir jos nariams. Šiuo tikslu, Konkurencijos taryba yra pasiruošusi operatyviai parengti ir pateikti reikiamų Konkurencijos įstatymo pakeitimų projektą.

Dėl Elektroninių ryšių įstatymo pakeitimo projekto

(5) Taip pat atkreipiame dėmesį, jog vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 4¹ straipsniu, kai nustatomas, keičiamas ar panaikinamas reguliavimas gali paveikti konkurenciją, privaloma atlikti numatomo teisinio reguliavimo poveikio konkurencijai vertinimą, kurį rekomenduojame atlikti taikant Konkurencijos tarybos parengtas „Sprendimų poveikio konkurencijai vertinimo gaires“ (toliau – Gairės).¹ Atsižvelgdami į tai, Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – ERĮ pakeitimo projektas) rengėjams siūlome atlikti poveikio konkurencijai vertinimą, be kita ko, aptariant ERĮ pakeitimo projekto 2 straipsnio 2 – 6 dalių nuostatas.

(6) Manytume, kad reikėtų apžvelgti sritis (rinkas), kuriose, vadovaujantis esamu reguliavimu, nustatomi reikalavimai asmenims, kuriems iki įstatymo įsigaliojimo viešojo konkurso tvarka ar aukciono būdu buvo suteikta teisė naudoti radijo dažnius (kanalus) iš radijo dažnių juostų, numatytų antžeminėms radijo ryšio sistemoms, kuriomis gali būti teikiamos plačiajuosčio ryšio paslaugos, pateiktų RRT informaciją apie jų elektroninių ryšių veiklai šių radijo dažnių (kanalų) pagrindu vykdyti naudojamos ar planuojamos naudoti aparatūros, įrenginių ir (ar) programinės įrangos gamintojus ir (ar) tiekėjus. ERĮ pakeitimo projektu siūlomu reglamentavimu neleidžiamas

¹ Prieiga per internetą: <http://www.kt.gov.lt/uploads/documents/files/news_2012-06-11_gaires.pdf>.

tokios aparatūros, įrenginių ir programinės įrangos naudojimas, kol Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo nustatyta tvarka nėra priimtas sprendimas, kad tokios aparatūros, įrenginių ir programinės įrangos gamintojas ir (ar) tiekėjas atitinka nacionalinio saugumo interesus. Jeigu Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo nustatyta tvarka priimamas Vyriausybės sprendimas, kad jų iki šio įstatymo įsigaliojimo pradėtos naudoti aparatūros, įrenginių ir (ar) programinės įrangos, reikalingos elektroninių ryšių veiklai šioje dalyje nurodytų radijo dažnių (kanalų) pagrindu vykdyti, nurodyti gamintojai ir (ar) tiekėjai neatitinka nacionalinio saugumo interesų – privaloma per nustatytą terminą pakeisti šią aparatūrą, įrenginius ir (ar) programinę įrangą. Asmenims, nesilaikantiems reikalavimų ir atsisakantiems keisti neatitinkančią nacionalinio saugumo interesų aparatūrą, įrenginius ir (ar) programinę įrangą ar jos nepakeitus per nurodytą terminą, teisė naudoti nurodytus radijo dažnius (kanalus) panaikinama. Taip pat asmenims, nepranešusiems Ryšių reguliavimo tarnybai apie tai, kad naudoja aparatūrą, įrangą gamintojų ir (ar) tiekėjų, kurie neatitinka nacionalinio saugumo interesų, panaikinama teisė naudoti radijo dažnius (kanalus) iš radijo dažnių juostų, numatytų antžeminėms radijo ryšio sistemoms, kuriomis gali būti teikiamos plačiajuosčio ryšio paslaugos, netaikant nurodyto aparatūros, įrenginių ir (ar) programinės įrangos pakeitimo termino.

(7) Šis teisinis reguliavimas gali daryti įtaką konkurencijai atitinkamose rinkose, sumažindamas rinkos dalyvių skaičių, todėl manome, kad turėtų būti įvertintas ir aprašytas tokio numatomo teisinio reguliavimo poveikis konkurencijai, ir, jeigu neigiamas poveikis konkurencijai būtų nustatytas, turėtų būti įvertinta ir pagrįsta, ar kokie nors kiti viešojo intereso tikslai (pavyzdžiui, nacionalinio saugumo) nusveria galimas rizikas dėl poveikio konkurencijai. Taip pat, jeigu būtų nustatytas neigiamas poveikis konkurencijai, kurį galima pateisinti dėl tam tikrų viešojo intereso tikslų, turėtų būti įvertinta, ar negalima būtų taikyti kitų, mažiau konkurenciją ribojančių (arba iš viso jos neribojančių) ir viešojo intereso tikslų pasiekiančių priemonių.

Dėl aiškinamajame rašte pateiktos informacijos tikslinimo

(8) Atkreipiame dėmesį į tai, kad teisės aktų projektus lydinčio aiškinamojo rašto 3 dalyje yra pateikta informacija apie tai, kad Lietuvos Respublikos Prezidento 2019 m. sausio 21 d. dekretu Nr. 1K-1528 „Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos tarybos narių skyrimo“ paskirti nariai ir šiuo metu Tarybą sudaro Tarnybos direktorius Feliksas Dobrovolskis, <...>, Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos vyriausioji patarėja Medeina Augustinavičienė <...>. Primintina, kad RRT taryba yra kolegialus organas, kaip apibrėžta ERĮ 7 straipsnio 3 dalyje, visuomeniniais pagrindais atliekantis tam tikras RRT kontrolės funkcijas, numatytas ERĮ 7 straipsnio 8 dalyje. ERĮ 7 straipsnio 9 dalyje numatyta, kad Respublikos Prezidentas Ministro Pirmininko teikimu RRT tarybos nariai atleidžiami iš pareigų pasikeitus skiriamo į tarybą asmens pareigoms ar nustojus eiti pareigas institucijoje, kurioje jis šias pareigas ėjo skyrimo metu. Medeina Augustinavičienė, Konkurencijos tarybos nare paskirta Lietuvos Respublikos Prezidento 2019 m. spalio 29 d. dekretu Nr. 1K-100 „Dėl Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos nario skyrimo“. Tačiau nuo 2019 m. lapkričio 11 d. iki šiol nėra atleista iš pareigų RRT taryboje. Todėl atsižvelgiant į įstatymų reikalavimus, Konkurencijos tarybos narė, Medeina Augustinavičienė, visą laiką yra nusišalinusi nuo RRT tarybos nario funkcijų vykdymo. Manytume, kad turėtų būti tikslinama informacija teikiamame aiškinamajame rašte, kad būtų išspręsta ši dviprasmiška situacija, kada atsižvelgiant į ERĮ reikalavimus nėra panaikinta asmens narystė RRT taryboje.

(9) Jeigu turėtumėte konkrečių klausimų, susijusių su Gairių taikymu, ar kiltų kitų papildomų klausimų, maloniai prašome kreiptis į mūsų instituciją.

Pirmininkas

Šarūnas Keserauskas

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai
Gedimino pr. 17, LT-01505 Vilnius
e-p: sumin@sumin.lt

2021-03-23 Nr. 03
į 2021-03-09 Nr. _____

Originalas paštu nebus siunčiamas

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮSTATYMO Nr. IX-2135 PAKEITIMO
ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ DERINIMO**

Lietuvos kabelinės televizijos asociacija (toliau – LKTA) susipažino su Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 pakeitimo įstatymo projektu (reg. 2021-03-09) ir su juo susijusių teisės aktų projektais ir teikia Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai (toliau – SM) savo pastabas ir pasiūlymus.

LKTA pastabos ir pasiūlymai dėl Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Projektas):

1. Projekto 1 str. turinys nepilnai atspindi jo pavadinimą, nes šiame straipsnyje nenurodyti įstatymo tikslai pagal Elektroninių ryšių kodekso (toliau - ERK) 1 str. Kadangi Projektas yra pagrindinis įstatymas, kuriuo įgyvendinamas ERK, tai ERK 1str. nurodyti tikslai turėtų būti atspindėti ir Projekto 1 str. 1 dalyje. Be to, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – RRT) nustatydamą įpareigojimus didelę galią turintiems operatoriams turi atsižvelgti į šio įstatymo tikslus, todėl juos būtina įvardinti plačiau ir tiksliau atsižvelgiant ir į ERK nuostatas. Siūlome papildyti Projekto 1str. 1 dalį ir išdėstyti ją taip:

„1. Šis įstatymas reglamentuoja visuomeninius santykius, susijusius su elektroninių ryšių paslaugomis, elektroninių ryšių tinklais ir su jais susijusiomis priemonėmis bei paslaugomis, elektroninių ryšių išteklių naudojimu, taip pat visuomeninius santykius, susijusius su radijo ryšio įrenginiais, galiniais įrenginiais ir elektromagnetiniu suderinamumu. Šiuo įstatymu nustatoma nacionalinės reguliavimo institucijos ir, kai taikytina, kitų kompetentingų valstybės institucijų užduotys ir procedūros, siekiant užtikrinti, kad elektroninių ryšių paslaugose ir tinkluose yra įdiegiami ir įsisavinami itin didelio pralaidumo tinklai, užtikrinama tvari konkurencija, elektroninių ryšių paslaugų sąveika, prieinamumas, tinklų ir paslaugų saugumas ir nauda galutiniams paslaugų gavėjams. Šiuo įstatymu užtikrinama, kad būtų teikiamos geros kokybės, įperkamos viešai prieinamos paslaugos veiksmingos konkurencijos ir laisvo pasirinkimo sąlygomis, reglamentuojami tokie atvejai, kai rinka nepakankamai tenkina galutinių paslaugų gavėjų, įskaitant neįgalius paslaugų gavėjus, poreikius naudotis paslaugomis vienodomis sąlygomis su kitais, ir nustatyti reikiamas galutinių paslaugų gavėjų teises.“

2. Papildyti Projekto 3 str. 38 dalį taip, kad ji pilnai atitiktų ERK 2 str. 23) dalį, vertinant, kad *Mažos aprėpties belaidžio prisijungimo taške* vienu metu gali būti naudojami radijo dažniai, kuriems reikalingas ir (arba) nereikalingas atskiras leidimas, t.y. šių dažnių derinys ir išdėstyti ją taip:

„38. **Mažos aprėpties belaidžio prisijungimo prie elektroninių ryšių tinklo taškas** (toliau – mažos aprėpties belaidžio prisijungimo taškas) – nedidelio dydžio, galios, veikimo atstumo reikalavimus, nustatytus Reglamente (ES) 2020/1070, atitinkanti ir pagal juos radijo dažniais (kanalais), kurie gali būti naudojami be atskiros leidimo ir (ar) kuriems naudoti yra reikalingas leidimas **arba naudojant jų derinį**, veikianti įranga, kuri gali būti viešojo elektroninių ryšių tinklo dalis, turėti vieną ar daugiau mažai pastebimų antenų ir kuri sudaro galimybę viešųjų elektroninių ryšių paslaugų gavėjams belaidžiu ryšiu prisijungti prie mobiliojo ar fiksuotojo ryšio tinklo“.

3. Patikslinti Projekto 3 str. 48 dalį pagal ERK 2 str. 27) dalį vertinant tai, kad pagal ERK Prieiga, visų pirma, yra teisė naudotis kito ūkio subjekto įrenginiais arba paslaugomis, siekiant teikti elektroninių ryšių paslaugas. Tai vertinant siūloma patikslinti Projekto 3 str. 48 dalį:

„48. **Prieiga** – – **teisė naudotis kito ūkio subjekto elektroninių ryšių infrastruktūra arba paslaugomis** laikantis nustatytų sąlygų, išimtinio ar neišimtinio pagrindu, ~~elektroninių ryšių infrastruktūros, įskaitant patalpas, tinklų ir (arba) paslaugų suteikimas kitam ūkio subjektui elektroninių ryšių paslaugoms teikti, siekiant teikti elektroninių ryšių paslaugas įskaitant atvejus, kai šios paslaugos naudojamos informacinės visuomenės ir transliavimo (retransliavimo) paslaugoms perduoti. Be kita ko, prieiga apima:~~

- 1) prieigą prie elektroninių ryšių tinklo elementų ir susijusių priemonių **bei susijusių paslaugų**, įskaitant galimybes fiksuotuoju ar mobiliuoju būdu prijungti įrangą (ypač prieigą prie vietinės linijos ir prie priemonių bei paslaugų, reikalingų paslaugoms teikti naudojantis vietine linija);
- 2) prieigą prie fizinės infrastruktūros, įskaitant patalpas, kabelių kanalus ir stiebus;
- 3) prieigą prie programinių sistemų, tarp jų veiklos palaikymo sistemų;
- 4) prieigą prie informacinių sistemų ar duomenų bazių, skirtų užsakymams, įskaitant išankstinius užsakymus, taip pat teikimo, priežiūros ir remonto prašymams pateikti ir sąskaitoms parengti;
- 5) prieigą prie ryšio numerių keitimo arba funkcinio požiūriu lygiaverčių sistemų;
- 6) prieigą prie fiksuotojo ir mobiliojo ryšio tinklų, ypač tarptinklinio ryšio tikslui;
- 7) prieigą prie skaitmeninės televizijos paslaugų sąlyginės prieigos sistemų;
- 8) prieigą prie virtualiojo tinklo paslaugų”.

4. Patikslinti Projekto 3 str. 66 dalį praplečiant *Siuntėjo* sąvoką atsižvelgiant į pasikeitusias technologines galimybes vykdyti programų signalų perdavimą visuomenei ne tik antžemine radiju/televizija (eteriu) bet ir laidiniais elektroninių ryšių tinklais. Ši sąvoka į ERĮ buvo įvesta daugiau kaip prieš 15 metų siekiant apibrėžti būtent Lietuvos radijo ir televizijos centro (LRTC), kaip siuntėjo, statusą. Šiandien manytina, kad teisė turėti radijo dažnius nėra pagrindinis požymis, nustatantis, ar ūkio subjektas yra siuntėjas ar ne. Pagrindiniu požymiu turėtų būti siuntimą ar retransliavimą vykdančio ūkio subjekto susitarimas/sutartis su transliuotoju, kurioje yra nurodoma, kokią paslaugą jis teikia transliuotojui (siuntėjo atveju – signalų perdavimą visuomenei ir (ar) tretiesiems ūkio subjektams), arba kokią paslaugą jis perka iš transliuotojo (pvz., jo programos retransliavimo licenciją). Siuntėjo sąvoka neturėtų būti siejama su tam naudojamomis technologijomis, kad būtų išlaikytas reguliavimo technologinis neutralumas.

Dabartinė siuntėjo sąvoka neapima atvejų, kuomet programų signalų siuntimui/perdavimui vykdyti nereikia eterinių radijo dažnių bei atvejų, kuomet retransliuotojai pasiima programos signalus tiesiogiai iš transliuotojo ir atsiunčia juos į savo bazinės stoties ar kitokius įrenginius, iš kurių šiuos signalus paskirsto (retransliuoja) savo abonentai. Pagal esamą apibrėžimą siuntėjais negali būti retransliuotojai, kurie laidiniais elektroninių ryšių tinklais papildomai gali siųsti transliuotojų TV programų signalus ne tik savo abonentai - retransliuoti, bet perduoti/siųsti juos ir kitiems ūkio subjektams, t.s. kitiems retransliuotojams. Taip pat nurodyta sąvoka neapima atvejų, kuomet transliuojančioji

organizacija perduoda/transliuoja savo programos signalus šių signalų platintojui (arba siuntėjui), o pati tiesiogiai netransliuoja tos programos signalų visuomenei nei eteriu, nei laidiniais tinklais. Tokiu atveju programos signalus visuomenei gali perduoti signalų platintojas (pagal susitarimus su transliuotoju) ir tai jis gali daryti antžemine televizija (ką atitinka LRTC statusas ir esamas siuntėjo apibrėžimas), arba laidiniais elektroninių ryšių tinklais, neturėdamas poreikio naudoti tokiam perdavimui eterinius radijo dažnius, kaip tai suprantama pagal siūlomą siuntėjo apibrėžimą.

Atkreiptinas dėmesys, kad LRTK pagal galiojančią Visuomenės informavimo įstatymą jau neišduoda licencijų, suteikiančių teisę steigti ir eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus, kuriems nėra būtini eteriniai radijo dažniai (kanalai).

Vertinant pateiktus argumentus, siūlome tokį Projekto 3 str. 66 dalies patikslinimą:

*„66. **Siuntėjas** – ūkio subjektas, išskyrus transliuotojus ir (arba) retransliuotojus, turinčius Lietuvos radijo ir televizijos komisijos išduotas licencijas, kuriomis suteikiama teisė steigti ir eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus, elektroninių ryšių tinklu perduodantis radijo ir (arba) televizijos programų signalus kitiems ūkio subjektams, įskaitant transliuotojus ir retransliuotojus, ir (ar) visuomenei pagal atitinkamus susitarimus su šių programų transliuotojais ir turintis teisę, jei būtina, naudoti, šiam perdavimui būtinus skirtus radijo dažnius (kanalus). – , skirtus radijo ir (arba) televizijos programoms transliuoti (retransliuoti).“*

5. Papildyti Projekto 3 str. 73 dalį, kad prie susijusių paslaugų būtų įvardinamos ir papildomos paslaugos, susijusios su IPTV paslauga, t.y. tokios išmaniosios TV paslaugos, kaip TV programų archyvo ir atidėto žiūrėjimo paslaugos (angl. „catch-up“ ir „time shifting“) ir kitos turinio paslaugos, nes tai yra lygiavertė paslauga elektroniniams programų vadovams, kurie yra nurodyti. Tai atitinka ir ERK preambulės 153 p., kuriame nurodoma, kad : „ <...> Tokios papildomos paslaugos turėtų galėti apimti su programomis susijusias paslaugas, kurios yra specialiai skirtos pagerinti prieinamumą neįgaliems galutiniais naudotojams, ir su išmaniosios televizijos programomis susijusias paslaugas;“

*„73. **Su elektroninių ryšių tinklu ir (arba) elektroninių ryšių paslauga susijusios paslaugos** (toliau – susijusios paslaugos) – paslaugos, kurios sudaro galimybę teikti elektroninių ryšių paslaugas naudojantis elektroninių ryšių tinklu ir (ar) paslauga ir (arba) palengvina tokį teikimą arba sudarytų tokią galimybę, jeigu jomis būtų naudojamasi, ir kurios apima ryšio numerių keitimo ar funkcinio požiūriu lygiavertes sistemas, sąlyginės prieigos sistemas, ir elektroninius programų vadovus, ir kartu su retransliavimu teikiamas programų turinio pakartotino atgaminimo paslaugas, taip pat kitas paslaugas, įskaitant tapatybės, vietos ir prisijungimo būsenos nustatymo paslaugas.“*

6. Patikslinti Projekto 3 str. 74 dalį, siekiant, kad ši sąvoka būtų aiškiau suformuluota:

*„ 74. **Su elektroninių ryšių tinklu ir (arba) elektroninių ryšių paslauga susijusios priemonės** (toliau – susijusios priemonės) – susijusios paslaugos, elektroninių ryšių infrastruktūra, kitos su elektroninių ryšių tinklu ir (ar) elektroninių ryšių paslauga susijusios priemonės arba susiję elementai, kurie sudaro galimybę teikti elektroninių ryšių paslaugas naudojantis šiuo tinklu ir (ar) atskiromis šio elektroninių ryšių tinklo paslaugomis ~~paslauga~~ ir (arba) palengvina tokį teikimą arba sudarytų tokią galimybę, jeigu būtų naudojami.“*

7. Patikslinti Projekto 8 str. 2 dalies 3) punktą, siekiant aiškumo ir jo atitikimo ERK 3 str. 2 dalies a) punktui:

„3) skatinti junglumą, labai pralaidžiais tinklais, įskaitant fiksuotojo, judriojo ir belaidžio ryšio tinklus, veiksmingos konkurencijos sąlygomis teikiamų elektroninių ryšių paslaugų prieinamumą, atvirą interneto prieigą, efektyvias ilgalaikes investicijas ir naujovių, įskaitant belaidžio ryšio technologijų bei taikomųjų programų, diegimą, taip pat elektroninių ryšių bei labai pralaidžių tinklų plėtrą ir jų naudojimą; užtikrinti, kad nustatant prieigos įpareigojimus būtų tinkamai atsižvelgta į ūkio subjektams, vykdančiams elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimo

darbus, tenkančią riziką, leidžiant šiems ūkio subjektams ir ūkio subjektams, pageidaujantiems gauti prieigą, sudaryti įvairius bendradarbiavimo susitarimus, kad investicijų rizika būtų paskirstoma, kartu siekiant išsaugoti konkurenciją elektroninių ryšių rinkoje ir nediskriminavimo principo laikymąsi;“

8. Siekiant glaudesnio bendradarbiavimo tarp RRT ir LRTK, kas labai svarbu retransliuotojams, kurių veiklą reguliuoja tiek RRT, tiek ir LRTK, o taip pat vertinant Autorių teisių ir gretutinių teisių bei Visuomenės informavimo įstatymų pakeitimus, susijusius su papildomų įgaliojimų LRTK suteikimu, siūlome papildyti Projekto 12 str. 3 dalį:

*„3. Lietuvos radijo ir televizijos komisija **bendradarbiauja su Ryšių reguliavimo tarnyba reguliuodama informacinės visuomenės ir audiovizualinės žiniasklaidos paslaugas, teikiamas elektroninių ryšių tinklais, o priimdama sprendimus, susijusius su transliavimo (retransliavimo) veiklos licencijavimu, konsultuojasi su Ryšių reguliavimo tarnyba elektroninių ryšių klausimais.**“*

Pagarbiai

Direktorius

Marius Daukantas

LIETUVOS TRANSPORTO SAUGOS ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, Švitrigailos g. 42, LT-03209 Vilnius, tel. (8 5) 278 5602,
faks. (8 5) 213 2270, el. p. ltsa@ltsa.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188647255

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

Nr.

Į 2021-03-09

Nr. 2-979

DĖL TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Lietuvos transporto saugos administracija (toliau – Administracija), išnagrinėjusi pateiktus derinti teisės aktų projektus¹, teikia šias pastabas ir pasiūlymus Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo pakeitimo projektui (toliau – Įstatymo projektas):

1. Administracija siūlo Įstatymo projekto 4 straipsnio 5 dalyje nurodyti konkrečią instituciją – Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybą (toliau – RRT) arba Valstybinę vartotojų teisių apsaugos tarnybą (toliau – VVTAT) – kuri prižiūrėtų, kad teikiamose parduoti ar nuomoti naujose M kategorijos transporto priemonėse įdiegtas radijo imtuvai galėtų priimti ir atkurti radijo paslaugas, teikiamas vykdant skaitmeninį antžeminį radijo transliavimą.

2. Dėl galimo RRT paskyrimo

Vadovaujantis RRT nuostatais, RRT yra įgaliota „užtikrinti, kad Lietuvoje naudojama aparatūra ir įrenginiai atitiktų Lietuvos Respublikoje galiojančius privalomuosius reikalavimus, užtikrinti aparatūros ir įrenginių elektromagnetinį suderinamumą²“. Taigi RRT būtų galima paskirti atsakinga už Įstatymo projekto 4 straipsnio 5 dalyje nustatytos funkcijos vykdymą, kadangi RRT yra kompetentingiausia ir turinti daugiausia patirties institucija, vykdanči elektros (elektronikos) prietaisų, naudojančių radijo dažnius, priežiūrą, geriausia išmananti minėtų prietaisų veikimo specifiką ir, esant reikalui, prietaisų elektromagnetinį suderinamumą turinti galimybę patikrinti RRT priklausančioje ryšių ir elektromagnetinių trikdžių laboratorijoje.

3. Dėl galimo VVTAT paskyrimo

Vadovaujantis VVTAT nuostatais, VVTAT yra įgaliota „užtikrinti vartotojų teisių apsaugą reguliuojančių teisės aktų įgyvendinimą“ bei „užtikrinti rinkos priežiūrą ne maisto produktų srityje reguliuojančių teisės aktų įgyvendinimą“³. Taigi VVTAT būtų galima paskirti atsakinga už Įstatymo projekto 4 straipsnio 5 dalyje nustatytos funkcijos vykdymą, kadangi VVTAT yra atsakinga už bendro vartotojų gynimo principo pagal Produktų saugos įstatymą įgyvendinimą. Dėl to vartotojui būtų aišku (vieno langelio principas), kur kreiptis, kad būtų apgintos jo galimai pažeistos teisės dėl parduotų ar išnuomotų M kategorijos transporto priemonių be radijo imtuvo, galinčio atkurti skaitmeninį radijo transliavimą.

¹ Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos 2021 m. kovo 9 d. raštas Nr. 2-979 „Dėl Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 pakeitimo įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų projektų derinimo“.

² Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 1029 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos nuostatų patvirtinimo“, 8.5 papunktis.

³ Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1333 „Dėl Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos nuostatų patvirtinimo“, 8.1 ir 8.2 papunkčiai.

4. Administracija pažymi, kad Įstatymo projekto 4 straipsnio 5 dalyje įtvirtinta funkcija nesusijusi su Administracijai priskirtų funkcijų vykdymu⁴.

Be to, Motorinių transporto priemonių, priekabų ir šių transporto priemonių sudedamųjų dalių tipo patvirtinimo ir atitikties įvertinimo tvarkos aprašas⁵ yra skirtas įgyvendinti Reglamento (ES) 2018/858⁶ nuostatas, susijusias su motorinių transporto priemonių ir jų priekabų bei tokioms transporto priemonėms skirtų sistemų, komponentų ir atskirų techninių mazgų tipo patvirtinimu ir rinkos priežiūra⁷, ir neturi jokių sąsajų su Direktyva (ES) 2018/1972⁸.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Administracija nesutinka su Įstatymo projekto 4 straipsnio 5 dalyje įtvirtintos funkcijos priskyrimu Administracijai.

Administracijos direktorius

Genius Lukošius

Vaida Rukienė, tel. 8 688 15 190, el. p. vaida.rukiene@ltsa.lrv.lt

⁴ Lietuvos transporto saugos administracijos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2017 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 3-574 „Dėl Lietuvos transporto saugos administracijos nuostatų patvirtinimo“.

⁵ Motorinių transporto priemonių, priekabų ir šių transporto priemonių sudedamųjų dalių tipo patvirtinimo ir atitikties įvertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos transporto saugos administracijos direktoriaus 2020 m. rugsėjo 4 d. įsakymu Nr. 2BE-281 „Dėl Motorinių transporto priemonių, priekabų ir šių transporto priemonių sudedamųjų dalių tipo patvirtinimo ir atitikties įvertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

⁶ 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/858 dėl motorinių transporto priemonių ir jų priekabų bei tokioms transporto priemonėms skirtų sistemų, komponentų ir atskirų techninių mazgų patvirtinimo ir rinkos priežiūros, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 715/2007 ir (ES) Nr. 595/2009 bei panaikinama Direktyva 2007/46/ES.

⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. gegužės 15 d. nutarimas Nr. 469 „Dėl 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/858 dėl motorinių transporto priemonių ir jų priekabų bei tokioms transporto priemonėms skirtų sistemų, komponentų ir atskirų techninių mazgų patvirtinimo ir rinkos priežiūros, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 715/2007 ir (EB) Nr. 595/2009 bei panaikinama direktyva 2007/46/EB, nuostatų įgyvendinimo“.

⁸ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas (nauja redakcija).

Lietuvos Respublikos Susisiekimo ministerijai

2021 m. kovo 26 d. Nr. 21-051IR

Kopija:

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Lietuvos Respublikos Ryšių reguliavimo tarnyba

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮSTATYMO NR. IX-2135 PAKEITIMO ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK) kreipiasi dėl Lietuvos Respublikos Elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 pakeitimo įstatymo ir su susijusių teisės aktų projektų, kurie pateikti viešam derinimui. Šios Vyriausybės darbų programoje deklaruojamas įsipareigojimas atsisakyti perteklinio, neproporcingo reguliavimo, mažinti administracinę ir reguliavimo naštą ir sisteminti reguliavimo nuostatas. Tačiau Elektroninių ryšių įstatymo pakeitimo projektas akivaizdžiai siūlo perteklinį teisinį reguliavimą bei nepagrįstus ūkinės laisvės apribojimus.

2020 m. birželio 30 d. priimtos Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo pataisos įtraukė įmones, numatančias tiekti 5G ryšio paslaugas ar valdančias šioms paslaugoms teikti reikalingą infrastruktūrą į trečios kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių sąrašą, o taip pat įtvirtino tokių įmonių sandorių (įskaitant sandorius dėl aparatūros, įrenginių ir programinės įrangos įsigijimo) patikros mechanizmą. To paties įstatymo 12 straipsnis numato investuotojų į tokias įmones patikros mechanizmą.

Tuo tarpu Elektroninių ryšių įstatymo pakeitimo projekte numatyta *post factum* tikrinti šiuo metu veiklą jau vykdančius ir iki 2020 m. gruodžio 31 d. suteiktais radijo dažniais (kurie nėra skirti 5G ryšio paslaugoms teikti) besinaudojančius ryšio operatorius bei jų įrangą. Toks reguliavimas prieštarauja ūkinės veiklos laisvei, nes įtvirtina galimybę atgaline tvarka peržiūrėti ir keisti ryšio operatorių veiklos sąlygas. Radijo dažnių konkursų ir aukcionų, įvykusių iki 2020 m. gruodžio 31 d., sąlygos nenumatė kokių nors su nacionaliniu saugumu susijusių reikalavimų. Be to, įmonės, teikiančios ankstesnės kartos (ne 5G) ryšio paslaugas ar valdančios šioms paslaugoms teikti reikalingą infrastruktūrą iki šiol nėra įtrauktos į kurios nors kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių sąrašą. Todėl tokios įmonės buvo laisvos pasirinkti jų infrastruktūrai reikalingos įrangos gamintojus vadovaujantis ekonominio ir techninio naudingumo kriterijais. Įstatymų projektų rengėjų siūloma privaloma tokios įrangos patikra ir galimos sankcijos – teisės naudoti iki 2020 m. gruodžio 31 d. suteiktais radijo dažniais panaikinimas – akivaizdžiai yra neproporcinga priemonė, prieštaraujanti teisėtų lūkesčių, teisingumo, sąžiningumo ir proporcingumo principams.

Įstatymų projektų rengėjai siūlo įpareigoti įmones, kurioms radijo dažniai buvo suteikti iki 2020 m. gruodžio 31 d., pakeisti iki šiol naudojamą įrangą, jeigu jos gamintojai ar tiekėjai pripažįstami neatitinkančiais nacionalinio saugumo interesų. Įstatymų rengėjai neanalizuoja ir nenurodo tokio reikalavimo įgyvendinimo pasekmių, t y. kiek verslui ir vartotojams kainuos priverstinis įrangos keitimas. Nors Elektroninių ryšių įstatymo bei kitų susijusių įstatymų pataisų rengėjų aiškinamajame rašte teigiama, kad priėmus įstatymų projektus neigiamų pasekmių nenumatoma, toks teiginys

Gedimino pr. 2/1-28, LT-01103, Vilnius, Lietuva
Tel. +370 5 212 1111, info@lvk.lt, www.lvk.lt

Tarptautinių prekybos rūmų ICC oficialus atstovas
www.iccwbo.org

neatitinka tikrovės. Akivaizdu, kad neigiamas pasekmes (finansinius kaštus) patirs ne tik jau naudojamą įrangą privalėsiančios pakeisti įmonės. Tinklo įrangos rinka pasižymi nedideliu gamintojų skaičiumi, todėl pigiausio pardavėjo pašalinimas iš rinkos žymiai sumažins konkurenciją tarp likusių gamintojų bei neabejotinai pabrangins visų kartų (įskaitant ir dar tik numatomą diegti 5G ryšį) ryšio paslaugas. Akivaizdu, kad net ir vidutiniais skaičiavimais papildomos išlaidos gali siekti dešimtis ar net šimtus milijonų eurų. Todėl tenka tik stebėtis, kodėl įstatymų pataisų rengėjai neįvertino šių pasekmių ir nesivadovauja kitų valstybių praktika. Kitos valstybės – Jungtinė Karalystė, Prancūzija, Vokietija, Skandinavijos valstybės ir pan. – atvirai ir skaidriai deklaravo, kiek išaugs 5G ryšio tinklo diegimo kaina, kokias papildomas išlaidas patirs verslas ir vartotojai, kiek gali vėluoti ryšio tinklo diegimo darbai. Tuo tarpu Elektroninių ryšių įstatymo bei kitų susijusių įstatymų pataisų rengėjai tokios informacijos neteikia bei klaidina visuomenę teiginiu, kad neigiamų pasekmių nenumatoma.

Abejonių kelia ir tai, kad nepatikimus gamintojus ketinama pašalinti iš visos Lietuvos elektroninių ryšių rinkos, uždraudžiant jiems tiekti ryšių operatoriams net ir tą įrangą (ar jos dalis), kuri nėra naudojama 5G ar kitoje kritinėje infrastruktūroje. Tokie draudimai vertintini kaip neproporcingi ir nepagrįsti kaštų bei naudos analize. Mūsų nuomone, tokie ribojimai turėtų būti grindžiami objektyvių ir nešališku poveikio vertinimu bei nepriklausoma technine ekspertize. Šiuo atveju, gali būti vadovaujamas Suomijos ir Vokietijos praktika: abi šios šalys kontroliuoja tik kritinę infrastruktūrą, o kontrolė yra grindžiama technine ekspertize, sudarant įrangos tiekėjams ir gamintojams galimybę dalyvauti patikros procese bei teikti savo poziciją pagrindžiančius argumentus.

Atkreiptinas dėmesys, kad, prisidengiant skubos tvarka, vienu metu bandoma priimti teisės aktus, kurie reglamentuoja tris atskiras visuomenei svarbias reguliavimo sritis - Europos elektroninių ryšių kodekso perkėlimą, Ryšių reguliavimo tarnybos kompetencijos bei valdymo modelio keitimą ir nacionalinio saugumo interesų apsaugą. Mūsų nuomone, visi šie klausimai turėtų būti nagrinėjami atskirai, prioritetą teikiant Europos elektroninių ryšių kodekso perkėlimui, o po to išsamiai, skaidriai bei viešai konsultuojamasi su verslo bendruomene dėl likusiųjų dviejų reguliavimo pokyčių. Šios Vyriausybės darbų programoje akcentuojamas sprendimų priėmimo skaidrumas bei deklaruojamas įsipareigojimas atsisakyti perteklinio ir neproporcingo reguliavimo, o taip pat sisteminti po skirtingus teisės aktus išsklaidytas reguliavimo nuostatas. Mūsų nuomone, skubos tvarka teikiami projektai, kuriais siekiama keisti Ryšių reguliavimo tarnybos valdymo modelį bei išplėsti Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo taikymo apimtį, nėra išsamiai ir skaidriai aptarti su visomis suinteresuotomis šalimis bei verslo bendruomene, o taip pat sukuria neaiškų ir perteklinį reguliavimą ir sukuria papildomą administracinę naštą valstybės institucijoms bei verslui.

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Eglė Radišauskienė

Originalas nebus siunčiamas

Ineta Rizgelė, el.p.: ineta@lvk.lt, tel. nr. +370 5 212 1111

LR Susisiekimo ministerijai

Pateikta susmin@susmin.lt

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai

Siunčiama per www.e.rrt.lt

2021-03-26 Nr. 2021-

DĖL ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos Susisiekimo ministerija 2021 m. kovo 9 d. viešajai konsultacijai pateikė LR elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 pakeitimo įstatymo projektą (Reg. Nr. 19-1064(9)) (toliau – Projektas). Šiuo raštu pateikiame bendras operatorių pastabas Projektui.

I. Dėl Projekto 40 straipsnio „Viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjų ir galutinių paslaugų gavėjų pareigos ir teisės“

Projekto 40 straipsnio 18 d. numato pareigą paslaugų teikėjams užtikrinti „galutinių paslaugų gavėjų teisę viešąsias elektroninių ryšių paslaugas gauti galiniais įrenginiais su integruotais abonento identifikavimo moduliais ir teisę pakeisti viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėją, pagal šio straipsnio 9 dalies nuostatas, išlaikant ryšio numerį (kai toks yra), tačiau nekeičiant abonento identifikavimo modulio galiniame įrenginyje ir be fizinės prieigos prie galinio įrenginio.“.

Pažymėtina, kad Projekto nuostata nenumato Europos elektroninių ryšių kodekse (2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/1972) minimų išlygų:

- (281) Nacionalinės reguliavimo institucijos arba, kai aktualu, kitos kompetentingos institucijos turėtų galėti nustatyti bendrą paslaugų teikėjo keitimo ir numerių perkėlimo procesą, atsižvelgdamos į nacionalines nuostatas dėl sutarčių ir technologijų raidą. Kai galima, tai turėtų apimti reikalavimą perkėlimą atlikti belaidžiu būdu, nebent galutinis naudotojas pageidautų kitaip. Kai kurių valstybių narių patirtis rodo, kad išskyla pavojus, jog galutinių naudotojų perkėlimas kitam paslaugų teikėjui gali būti atliktas neturint jų sutikimo. Nors šį klausimą turi spręsti visų pirma teisėtvarkos institucijos, valstybės narės turėtų turėti galimybę įvesti tokias minimalias proporcingas priemones, susijusias su perkėlimo procesu, nes būtina kiek galima sumažinti tokius pavojus ir užtikrinti galutinių naudotojų apsaugą perkėlimo metu, taip pat ir taikant tinkamas sankcijas, nesumažinant proceso patrauklumo vartotojams. Pagal sutarties sąlygas teisė perkelti numerius neturėtų būti ribojama;
- (106 str. 6 p. 2 d. (Paslaugų teikėjo keitimas ir numerio perkėlimumas“)) Nacionalinės reguliavimo institucijos gali nustatyti keitimo ir numerių perkėlimo procedūros detales, atsižvelgdamos į nacionalines nuostatas dėl sutarčių, technines galimybes ir poreikį toliau teikti paslaugas galutiniams naudotojams. Kai techniškai įmanoma, tai apima reikalavimą perkėlimą atlikti naudojant atnaujinimą belaidžiu būdu, nebent galutinis naudotojas paprašytų tai atlikti kitaip. Nacionalinės reguliavimo institucijos taip pat imasi tinkamų priemonių užtikrinti, kad galutiniai naudotojai viso teikėjo keitimo ir numerio perkėlimo proceso metu būtų tinkamai informuoti ir apsaugoti ir kad teikėjas nebūtų pakeistas be jų sutikimo.
- (92 str. 6 d. („Numeracijos išteklių“)) „Nedarant poveikio 106 straipsniui, kai techniškai įmanoma, valstybės narės skatina belaidį teikimą, siekdamas galutiniams naudotojams sudaryti palankesnes

sąlygas keisti elektroninių ryšių tinklų ar paslaugų teikėjus, visų pirma mašinų sąveikos paslaugų teikėjus ir galutinius naudotojus.“

Taip pat norėtume atkreipti dėmesį, kad būtų tikslinga įvertinti poreikį sulaukti LR ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) rengiamos (2020 m. spalio 6 d. viešajai konsultacijai teiktos) studijos dėl „*Integruotų abonento identifikavimo modulių (eSIM) naudojimo skatinimo Lietuvoje modelio parengimo*“ rezultatų, tarp kurių, tikėtina, bus objektyviai įvertintas eSIM poreikis mašinų sąveikos paslaugų srityje bei tikslinga jo įgyvendinimo Lietuvoje apimtis ir data. Kaip matyti, Europos elektroninių ryšių kodekse yra numatyta valstybių narių pareiga **skatinti belaidį teikimą, kai jis techniškai yra įmanomas**. Tuo tarpu Projekte nėra numatytos jokios skatinimo priemonės ar nurodoma į įstatyminius teisės aktus, kuriuose toks skatinimas turėtų būti numatytas. Akivaizdu, kad privalomo eSIM įdiegimo termino nustatymas nelaikytinas skatinimu, o vėliau administracinio poveikio priemone.

Atsižvelgiant į tai, siūlome šiame etape numatyti tik operatorių pareigą skatinti, jei tai techniškai įmanoma, SIM parametrų mainus belaidžiu būdu (eSIM) (kaip tai numatytas Suomijos teisės aktuose, perkėlusiuose Kodekso nuostatas) ir panaikinti Projekto 40 str. 18 d., atitinkamai papildant 40 str. 9 dalį:

*„9. Viešųjų elektroninių ryšių tinklų ir (ar) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjai, kurie Ryšių reguliavimo tarnybos jiems skirtus nacionaliniame ryšio numeracijos plane nurodytus ryšio numerus suteikia galutiniams paslaugų gavėjams, Ryšių reguliavimo tarnybos nustatytais sąlygomis ir terminais savo lėšomis užtikrina galutinio paslaugų gavėjo teisę išlaikyti ryšio numerį ir, **kai tai techniškai įmanoma, skatina SIM parametrų mainus belaidžiu būdu (eSIM)**, kai yra keičiamas viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjas, šių paslaugų teikimo vieta arba būdas. /.../“*

Kiti Elektroninių ryšių įstatymo pakeitimų poreikis galės būti vertinamas atlikus minėtą Studiją.

II. Dėl Projekto 69 straipsnio „Specialios tam tikrų radijo dažnių (kanalų) skyrimo ir naudojimo sąlygos

1. Dėl informacijos apie pasyvios / aktyvios infrastruktūros elementus pateikimo

Projekto 69 straipsnyje numatyta pareiga nurodytiems asmenims pateikti Tarnybai informaciją „*apie jų elektroninių ryšių veiklai šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytų radijo dažnių (kanalų) pagrindu vykdyti planuojamos naudoti aparatūros, įrenginių ir programinės įrangos gamintojus ir tiekėjus*“ bei tais atvejais, kai teisė naudoti aptariamą straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytus radijo dažnius (kanalus) buvo suteikta ir yra ketinimas */.../ elektroninių ryšių veiklai šių radijo dažnių (kanalų) pagrindu vykdyti naudoti kitų gamintojų ir (ar) tiekėjų, nei buvo nurodyti paraiškoje dalyvauti viešajame konkurse ar aukcione, aparatūrą, įrenginius ir (ar) programinę įrangą /.../*.

Aptariamame straipsnyje numatyta, kad minėta informacija bus derinama su Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisija (toliau – Komisija) dėl nacionalinio saugumo interesams patikros Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo nustatyta tvarka.

Pažymėtina, kad tuo atveju, jeigu Vyriausybės sprendimu būtų pripažintas elektroninių ryšių veiklai šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytų radijo dažnių (kanalų) pagrindu vykdyti planuojamos naudoti aparatūros, įrenginių ir (ar) programinės įrangos gamintojo ir (ar) tiekėjo neatitikimas nacionalinio saugumo interesams, numatytos **pasekmės operatoriams būtų itin reikšmingos**.

Atsižvelgiant į tai ir į Susisiekimo ministerijos projekto aptarimo metu aptartus tikslus, kurių siekiama šiuo reguliavimu, prašytume papildomai įvertinti, kad visų technologijų (2G, 3G, 4G, 5G) pasyvioji infrastruktūra neturi jokios įtakos nacionaliniam saugumui. Prašome patikslinti straipsnį, nurodant, kad aptariamą Projekto straipsnį apima ne pasyviuosius elektroninių ryšių tinklo elementus (pavyzdžiui, bokštai, konstrukciniai elementai ant pastatų, kabelinės sistemos, jungiamieji elementai, antenos, maitinimo baterijos), o tik **aktyviąją** infrastruktūrą (pavyzdžiui, tinklo branduolys (angl. *core network*), radijo bazinės stotys (radijo siųstuvai, pagrindinis valdymo modulis).

2. Dėl aparatūros, įrenginių ir (ar) programinės įrangos pakeitimo kompensacijos

Nors Projekto aiškinamajame rašte teigiama, kad priėmus siūlomus pakeitimus neigiamų pasekmių nenumatoma, toks teiginys neatitinka tikrovės. Šiuo metu tinklo įrangą teikia trys tokios įrangos gamintojai – Ericsson, Huawei ir Nokia. Tokiu atveju, jei bent vienas iš šių gamintojų būtų pripažintas nepatikimu, o ryšio operatoriai būtų įpareigoti pašalinti jo įrangą iš Lietuvos telekomunikacinių tinklų ir pakeisti ją kitų

gamintojų įrangą, atitinkamos išlaidos sudarytų dešimtis milijonų eurų. Pažymėtina, kad kitos valstybės – Jungtinė Karalystė, Prancūzija, Vokietija, Skandinavijos valstybės – atvirai ir skaidriai deklaravo, kiek išaugs 5G ryšio tinklo diegimo kaina, kokias papildomas išlaidas patirs verslas ir vartotojai, kiek gali vėluoti ryšio tinklo diegimo darbai. Tuo tarpu Projekto rengėjai tokios informacijos nepateikia.

Projekto 69 straipsnio 7, 8 ir 9 dalys numato atvejus, kuomet gali būti sustabdyta ir (ar) panaikinta teisė elektroninių ryšių veiklai naudoti radijo dažnius (kanalus).

Norėtume atkreipti dėmesį, kad numatytais atvejais gali susidaryti situacijos, kai asmenys, turintys teisę naudoti šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytus radijo dažnius (kanalus), 1) negalės šių radijo dažnių (kanalų) naudoti dėl aplinkybių, susidariusių ne dėl šių asmenų kaltės bei, 2) siekiant užtikrinti elektroninių ryšių paslaugų teikimo tęstinumą, galimai turės imtis veiksmų, kas sąlygos papildomas finansines išlaidas.

Atsižvelgiant į tai, prašytume įvertinti būtinybę atitinkamais atvejais (pvz., jei įrangos sąrašas bus suderintas su Komisija, tačiau vėliau sprendimai keisis ir operatorius turės aparatūrą, įrenginius ir (ar) programinę įrangą pakeisti, taip patirdamas nuostolius, o taip pat tais atvejais, kai iki Projekto įsigaliojimo įsigytos įrangos gamintojai bus pripažinti nepatikimais) **įtvirtinti elektroninių ryšių paslaugų teikėjų teisę į valstybės kompensaciją**. Taip pat prašome įvertinti, kad pakeitimo procesai gali užtrukti ilgiau nei 12 mėnesių, todėl prašome numatyti išlygą, kad 12 mėnesių terminas taikomas tik tada, jei tai **technologškai įmanoma**. Nesant tokios galimybės Komisija terminą gali **pratęsti** kiekvienam kitam 12 mėnesių laikotarpiui.

3. Kiti klausimai

Projekte siūloma suteikti Ryšių reguliavimo tarnybai teisę atmesti asmenų, dalyvaujančių radijo ryšių (kanalų) skyrimo konkurse arba aukcione, paraiškas, jeigu Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme nustatyta tvarka priimamas Vyriausybės sprendimas, kad jis ir/ar jo planuojamos naudoti aparatūros, įrenginių ir programinės įrangos gamintojas ir/ar tiekėjas neatitinka nacionalinio saugumo interesų.

Manome, kad vien dalyvavimas viešame konkurse ar aukcione dėl radijo dažnių (kanalų) skyrimo neturėtų būti siejamas su atitiktis nacionalinio saugumo interesams patikra. Patikros mechanizmas galėtų būti taikomas tik tada, kai konkursą ar aukcioną laimėjęs asmuo ketina sudaryti sandorį dėl elektroninių ryšių paslaugoms teikti reikalingos aparatūros, įrenginių ir programinės įrangos įsigijimo (ką ir numato galiojantis Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymas). Tokiu būdu operatoriams būtų sudaryta galimybė pakeisti numatomą įrangos gamintoją ir/ar tiekėją ir pašalinti nacionalinio saugumo interesams grėsmę keliančias priežastis. Teisės dalyvauti konkurse ar aukcione atėmimas vien dėl to, kad **planuojama** naudoti įrangą galimai neatitinka nacionalinio saugumo interesų, nesuteikiant dalyviui galimybės pakeisti įrangos gamintojo ir/ar tiekėjo, yra akivaizdžiai neproporcinga (neadekvati) ir neteisinga bausmė už pažeidimą, kurio jis net nepadarė (t.y. neįsigijo ir nenaudojo nepatikimo gamintojo įrangos).

Tinklo įrangos rinka pasižymi nedideliu gamintojų skaičiumi, todėl vieno pardavėjo pašalinimas iš rinkos žymiai sumažintų konkurenciją tarp likusių gamintojų. Tai neabejotinai pabrangintų ryšio tinklo įrangos kainas, leistų susiformuoti pagrindinių tinklo įrangos tiekėjų duopolijai ar net monopolijai, o dėl šios priežasties ženkliai didėtų operatorių kaštai įsigyjant tinklo įrangą.

2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/1535 5 straipsnis numato, kad valstybės privalo informuoti Europos Komisiją apie ketinamus priimti įstatymus ir kitus teisės aktus, kurių būtina laikytis parduodant tam tikrus produktus ar teikiant visuomenės paslaugas, **arba draudžiant naudoti tam tikrus gaminius**. Valstybės taip pat privalo pateikti Komisijai pagrindimą, kodėl būtina priimti tokį techninį reglamentą. Pranešimas turi būti pateiktas prieš priimant atitinkamą įstatymą arba teisės aktą. Be to, valstybės privalo trims mėnesiams atidėti tokio techninio reglamento priėmimą nuo tos dienos, kai Komisija gauna atitinkamą pranešimą.

Neturime informacijos apie tai, ar Lietuva pateikė tokį pranešimą. Pažymėtina, kad kitos valstybės – Suomija, Vokietija, Prancūzija, Austrija ir Estija – pateikė pranešimus apie planuojamus teisės aktus, reglamentuojančius 5G infrastruktūrai skirtą aparatūrą, įrenginius ir programinę įrangą.

III. Dėl Projekto 77 straipsnio „Duomenų kategorijos“

Projektu siūloma 77 straipsnio redakcija (išplėtimas), mūsų vertinimu, nėra suderinama naujausia ESTT (CJEU) teismo praktika byloje dėl elektroninių ryšių duomenų saugojimo ir tvarkymo nusikaltimų tyrimo bei nacionalinio saugumo tikslais.

Pažymėtina, kad ESTT dviejose bylose (2020-10-06 ir 2021-03-02) pasisakė, kad valstybės narės negali nustatyti reikalavimo elektroninių ryšių tiekėjams bendrai ir nediskriminuotai saugoti visus srauto ir vietos duomenis, taip pat nepagrįstai išplėsti atvejų sąrašą, kada valstybės institucijoms būtų suteikiama teisė susipažinti su šiais duomenimis, pvz., [e-privatumo direktyva] „precludes national legislation requiring providers of electronic communications services to carry out the general and indiscriminate transmission of traffic data and location data to the security and intelligence agencies for the purpose of safeguarding national security“^{1, 2} (byla C-623/170), „Court holds that only the objectives of combating serious crime or preventing serious threats to public security are capable of justifying public authorities having access to a set of traffic or location data“^{3, 4} (byla C-746/18) ir t.t.

Atsižvelgiant į tai, prašytume papildomai įvertinti Projekto nuostatas dėl duomenų saugojimo ir perdavimo teisėsaugos ir nacionalinių saugumą užtikrinančioms institucijoms minėtų naujų ESTT sprendimų kontekste.

IV. Dėl Projekto 81 straipsnio „Tiesioginė rinkodara“

Projekto 81 str. 1 dalis nustato draudimą naudoti elektroninių ryšių paslaugas tiesioginės rinkodaros tikslu be išankstinio abonentu ar registruoto paslaugų gavėjo sutikimo. Abonentu ar gavėju gali būti tiek fizinis, tiek juridinis asmuo.

Aptariamo straipsnio 2 dalis numato išimtį, kada minėto sutikimo nereikia, tačiau taip pat daro nuorodą į Reglamentą Nr. 2016/679 (GDAR), kuris taikomas fizinių asmenų asmens duomenų tvarkymui. Tokiu būdu Projekte sudaromas neaiškumas dėl aptariamą normos tinkamo taikymo, nes 1) galima interpretuoti, kad 2 dalyje numatyta išimtis netaikoma juridiniams asmenims, kas būtų nepagrįsta, nes juridiniai asmenys būtų saugomi labiau nei fiziniai, arba 2) juridinių asmenų kontaktinių duomenų naudojimui tiesioginės rinkodaros tikslais taikomi griežtesni reikalavimai, nei taikomi fizinių asmenų duomenų tvarkymui.

Pažymėtina, kad būtų tikslinga įvertinti tiesioginės rinkodaros reikalavimų fiziniams ir juridiniams asmenims diferencijavimą ir sudaryti lankstesnes galimybes juridiniams asmenims teikti rinkodaros pasiūlymus, pvz., kitose šalyse (Švedija, Suomija, Norvegija ir kt.) leidžiama skambinti įmonių atstovams (net konkrečioms darbuotojoms, pvz., IT vadovui) be išankstinio sutikimo, kurie nesutikimą gali išreikšti pokalbio metu, o paslaugų teikėjas privalo nesutikimą užfiksuoti ir daugiau nenaudoti šių kontaktinių duomenų rinkodaros tikslu.

V. Dėl Projekto 96 straipsnio „Elektroninių ryšių srautų priežiūra ir stebėjimas“

Norėtume atkreipti dėmesį, kad operatoriai dar 2019 m. spalio 9 d. kreipėsi į Tarnybą su prašymu keisti Elektroninių ryšių įstatymą, atsižvelgiant į tai, kad vis daugiau ir dažniau pastebima atvejų, kai iš Lietuvos operatorių fiksuoto ir/ar judriojo ryšio tinklų į kitus tinklus yra siunčiami skambučių ir trumpųjų žinučių (SMS) srautai, kurie kelia abejonių dėl tikrosios jų kilmės ir operatorių vykdomos veiklos sąžiningumo (toliau – srautai), tuo, be kita ko, sukeliant nepatogumų galutiniams paslaugų gavėjams. Operatoriai, iš kurių tinklų yra siunčiami dirbtinai sugeneruoti srautai, dažnai patiria finansinių nuostolių, o rinkoje nėra efektyviai veikiančio mechanizmo, įskaitant esamas Elektroninių ryšių įstatymo nuostatas, galinčio užtikrinti operatorių, iš kurių tinklų siunčiami srautai, o tuo pačiu ir vartotojų apsaugą.

Detaliai aptarus ir pripažinus susidariusią nepalankią situaciją, tuo metu operatoriai ir Tarnyba ėmėsi iniciatyvos geranoriškai spręsti iš nesąžiningos elektroninių ryšių veiklos kylančias problemas savireguliacijos mechanizmu, t.y. operatoriams prisijungiant prie „Memorandumo užkertant kelią nesąžiningai elektroninių ryšių veiklai“ (2019-11-20)^[1].

¹ Plačiau: [The Court of Justice confirms that EU law precludes national legislation requiring a provider of electronic communications services to carry out the general and indiscriminate transmission or retention of traffic data and location data for the purpose of combating crime in general or of safeguarding national security \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62020J0006)

² Plačiau: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=232083&pageIndex=0&doclang=en&mode=req&dir=&occ=first&art=1&cid=5925112>

³ Plačiau: [Access, for purposes in the criminal field, to a set of traffic or location data in respect of electronic communications, allowing precise conclusions to be drawn concerning a person's private life, is permitted only in order to combat serious crime or prevent serious threats to public security \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62020J0006)

⁴ Plačiau: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=238381&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&art=1&cid=1522798>

[1] Plačiau: <https://www.rtt.lt/telefono-rysys-internetas-tv/informacija-paslaugu-teikejams/nesazininga-e-rysiu-veikla/>

Deja, kaip rodo praktika (situacija Tarnybai yra žinoma), savireguliacijos mechanizmas neveikia, kadangi ne visi Lietuvoje veikiantys operatoriai prisijungė prie minėto Memorandumo.

Šiuo metu pakartotinai grįžtame prie poreikio įstatymo lygyje įtvirtinti mechanizmą, užtikrinsiantį realias galimybes spręsti aptariamą situaciją bei įvertinti, ar tam tikslui yra pakankamas Europos elektroninių ryšių kodekso 97 straipsnio 2 dalyje numatytos valstybės narės pareigos perkėlimas į Projekto 96 straipsnio 8, 9 ir 10 dalis.

Atitinkamai, siūlome Projekte įtvirtinti Tarnybos pareigą nustatyti tvarką, pagal kurią viešųjų elektroninių ryšių tinklų arba viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų teikėjams būtų numatyta pareiga užtikrinti, kad nebūtų vykdoma nesąžiningos elektroninių ryšių veiklos požymius atitinkanti veikla, o viešųjų elektroninių ryšių tinklų arba viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų teikėjams pagrindus nesąžiningos elektroninių ryšių veiklos atvejus, viešųjų elektroninių ryšių tinklų arba viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų teikėjai turi teisę neatlikti tarpusavio atsiskaitymų.

Tuo atveju, jeigu nebus pritarta papildyti Projektą atitinkamomis nuostatomis situacijai rinkoje spręsti, prašytume svarstyti atitinkamų mechanizmų įtvirtinimą poįstatyminiais teisės aktais (pvz., perkelti Memorandumo nuostatas į poįstatyminį teisės aktą).

UAB „Bitė Lietuva“ generalinis direktorius

Pranas Kuisys

UAB „Tele2“ Strategijos ir plėtros direktorius

Tadas Bukauskas

Telia Lietuva, AB Teisės ir korporatyvinių reikalų vadovė

Daiva Kasperavičienė

**PRIEŠGAISRINĖS APSAUGOS IR GELBĖJIMO DEPARTAMENTAS
PRIE VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS**

Lietuvos Respublikos susisiekimo
ministerijai

2021-03- Nr. 9.4- (5.4E)
Į 2021-03-09 Nr. 2-979

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮSTATYMO NR. IX-2135
PAKEITIMO ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ
DERINIMO**

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos išnagrinėjo Jūsų 2021-03-09 raštu Nr. 2-979 pateiktus derinti Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 pakeitimo įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų projektus ir informuoja, kad dėl pateiktų dokumentų projektų pastabų ir pasiūlymų neturi.

Direktoriaus pavaduotojas

Giedrius Sakalinskas

Aurimas Ušča, tel. (8 5) 271 6857, el. p. aurimas.usca@vpgt.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS RYSIŲ REGULIAVIMO TARNYBA

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

2021-03-26 Nr. (37.6E)1B-1041
Į 2021-03-09 Nr. 2-979

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮSTATYMO NR. IX-2135 PAKEITIMO ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba, pagal kompetenciją įvertinusi Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos 2021 m. kovo 9 d. raštu Nr. 2-979 išvadoms gauti pateiktus Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 pakeitimo įstatymo projektą (toliau – ERĮ projektas) ir su juo susijusius įstatymų projektus, teikia šias pastabas:

I. Dėl nuo 2022 m. sausio 1 d. įsigaliosiančių ERĮ projekto nuostatų

1. Direktyvos (ES) 2018/1972¹ 6 straipsnio 1 dalis, reikalauja, kad valstybės narės garantuotų „nacionalinių reguliavimo institucijų <...> savarankiškumą užtikrindamos, kad jos teisiškai būtų atskirtos ir *funkciškai nepriklausomos nuo bet kurio fizinio ar juridinio asmens, teikiančio elektroninių ryšių tinklus, įrangą ir paslaugas*. Valstybės narės, kurios išsaugo elektroninių ryšių tinklus arba paslaugas teikiančių įmonių nuosavybės teisę ar kontrolę, *užtikrina, kad reguliavimo funkcija būtų veiksmingai struktūriškai atskirta nuo veiklos, susijusios su nuosavybės teise ar valdymu*.“ Iš esmės analogiški nepriklausomumo reikalavimai nacionalinei reguliavimo institucijai yra keliama ir 2012 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2012/34/ES, kuria sukurama bendra Europos geležinkelių erdvė.

Atsižvelgiant į tai, valstybės institucijos, kurios valdo (ar ketina valdyti) Ryšių reguliavimo tarnybos reguliuojamuose elektroninių ryšių, pašto, geležinkelių transporto sektoriuose veikiančius ūkio subjektus (net jei viešųjų reguliuojamų paslaugų teikimas nebus pagrindinė to subjekto veiklos dalis), neturėtų vykdyti jokių funkcijų, susijusių nei su nacionalinės reguliavimo institucijos formavimu, nei su jos vadovų atrankos procedūra, nei dalyvauti pačioje atrankoje, nes tai kels pagrįstų abejonių tiek dėl nacionalinės reguliavimo institucijos nepriklausomumo, tiek dėl jos priimamų paskesnių rinkos reguliavimo sprendimų šališkumo.

2. ERĮ projekto 2 straipsnio 7 dalyje yra numatoma, kad nuo 2022 m. sausio 1 d. įsigalios ERĮ projekto 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (toliau – naujos redakcijos ERĮ) 6 straipsnio 5 dalies redakcija, pagal kurią Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos sudaryta kandidatų į Ryšių reguliavimo tarnybos tarybos (toliau – Taryba) narius atrankos komisija „*tvirtina specialiuosius reikalavimus kandidatams į Tarybos narius*“.

2017 m. Europos Komisija jau buvo pradėjusi procedūrą, kad Lietuva netinkamai perkėlė ir įgyvendino Pagrindų direktyvos 2002/21/EB² 3 straipsnio 2 ir 3 dalis, įtvirtinančias nacionalinių reguliavimo institucijų nepriklausomumo reikalavimus (detaliau žr. šio rašto 3 punkte). Pažymėtina, kad tiek iki Direktyvos (ES) 2018/1972 taikymo pradžios galiojusiose elektroninių ryšių veiklos reguliavimo sistemą sudarančiose direktyvose buvo reikalaujama, tiek Direktyvoje (ES) 2018/1972

¹ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas (nauja redakcija).

² 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB.

yra reikalaujama, kad valstybės narės užtikrintų nacionalinių reguliavimo institucijų nepriklausomumą, ypač nuo išorės poveikio ir politinio spaudimo³, taip pat užtikrinti, kad „nacionalinės reguliavimo institucijos vadovas arba <...> tą funkciją nacionalinėje reguliavimo institucijoje vykdančios kolegijos nariai ar jų pavaduotojai skiriami <...> taikant atvirą bei skaidrią atrankos procedūrą“⁴.

Atsižvelgiant į nacionalinei reguliavimo institucijai keliamus nepriklausomumo ir jos vadovų skyrimo procedūrų skaidrumo standartus, visi reikalavimai Tarybos nariams privalo būti įtvirtinti įstatyminių lygiu (naujos redakcijos ERĮ), kad nekiltų jokių pagrįstų abejonių dėl nacionalinės reguliavimo institucijos neutralumo, dėl išorės veiksnių poveikio ar politinio spaudimo. Pažymėtina, jog naujai įtvirtinamas reglamentavimas, kad specialiuosius reikalavimus kandidatams į Tarybos narius tvirtina atrankos komisija, sudaro prielaidas nesilaikyti atrankos procedūrai keliamų skaidrumo ir atvirumo reikalavimų.

Atsižvelgiant į tai, 2022 m. sausio 1 d. įsigaliosiančios naujos redakcijos ERĮ 6 straipsnio 5 dalies antrasis sakinyss turi būti išbrauktas, t. y. „5. <...> ~~Atrankos komisija tvirtina specialiuosius reikalavimus kandidatams į Tarybos narius. <...>~~“.

3. 2017 m. Europos Komisija jau buvo pradėjusi procedūrą, kad Lietuva netinkamai perkėlė ir įgyvendino Pagrindų direktyvos 2002/21/EB 3 straipsnio 2 ir 3 dalis dėl nacionalinių reguliavimo institucijų nepriklausomumo. Europos Komisija, be kita ko, buvo nurodžiusi, „kad siekiant visiškai užtikrinti Tarybos tarybos nepriklausomumą, reikia aiškesnių kriterijų, kurie apribotų politikos formuotojų ar sektoriaus dalyvių įtaką Tarybos valdymui.“ Atsižvelgiant į tai, buvo priimtas ir Europos Komisijai notifikuotas pažeidimą pašalinantis 2018 m. lapkričio 20 d. Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 3, 7, 9, 37 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymas⁵, be kita ko, papildęs šiuo metu galiojantį ERĮ 7 straipsnio 3 dalimi, numatančia, kad „asmuo, kuris yra tarnybos ar darbo santykiais susijęs su Ryšių reguliavimo tarnybos reguliuojamų sektorių politiką formuojančiomis valstybės institucijomis arba joms pavaldžiomis institucijomis, įstaigomis, organizacijomis arba jų reguliavimo sričiai priskirtomis valstybės įmonėmis, akcinėmis bendrovėmis ir uždarosiomis akcinėmis bendrovėmis, kuriose valstybei nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime“. Šie nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimai yra taikomi ir šiuo metu veikiančiam Ryšių reguliavimo tarnybos valdymo organui (direktoriui), tačiau ERĮ projekto 2 straipsnio 7 dalyje numatomoje nuo 2022 m. sausio 1 d. įsigaliosiančioje naujos redakcijos ERĮ 6 straipsnio 9 dalyje yra siūloma juos panaikinti.

Atsižvelgiant į tai, ERĮ projekto 2 straipsnio 7 dalyje numatomoje nuo 2022 m. sausio 1 d. įsigaliosiančioje naujos redakcijos ERĮ 6 straipsnio 9 dalyje turi būti atstatytas tiek šiuo metu galiojantis, tiek naujos redakcijos ERĮ numatytas Pagrindų direktyvos 2002/21/EB pažeidimą pašalinantis ir Europos Komisijai notifikuotas reikalavimas, kad Tarybos nariu negali būti skiriamas „asmuo, kuris yra tarnybos ar darbo santykiais susijęs su Ryšių reguliavimo tarnybos reguliuojamų sektorių politiką formuojančiomis valstybės institucijomis arba joms pavaldžiomis institucijomis, įstaigomis, organizacijomis arba jų reguliavimo sričiai priskirtomis valstybės įmonėmis, akcinėmis bendrovėmis ir uždarosiomis akcinėmis bendrovėmis, kuriose valstybei nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime“.

4. ERĮ projekto 2 straipsnio 9 dalyje numatoma, kad nuo 2022 m. sausio 1 d. įsigalios naujos redakcijos ERĮ 9 straipsnio 2 dalies 1 punktas, numatantis naują Tarybos funkciją – „suderinusi su Lietuvos Respublikos Vyriausybe, kasmet tvirtina Ryšių reguliavimo tarnybos pagrindinius veiklos rodiklius“.

Pažymėtina, kad Ryšių reguliavimo tarnyba, kaip ir kitos įstaigos, kurių vadovai yra valstybės biudžeto asignavimų valdytojai⁶, savo veiklą planuoja ir vykdo, be kita ko, laikydamasi teisės aktų,

³ Direktyvos (ES) 2018/1972 preambulės 37 konstatuojamoji dalis.

⁴ Direktyvos (ES) 2018/1972 7 straipsnio 1 dalis.

⁵ <https://www.e-tar.lt/portal/legalAct.html?documentId=b39c4940f2d511e88568e724760eeafa>

⁶ Įskaitant, ir kitas nacionalines reguliavimo institucijas, tokias kaip Lietuvos Respublikos konkurencijos tarnyba ar Valstybinė energetikos reguliavimo taryba.

reglamentuojančių strateginį planavimą. Pažymėtina, kad pagrindinių institucijos veiklos rodiklių nustatymas jau yra įtvirtintas galiojančiame strateginio planavimo reglamentavime.

Lietuvos Respublikos Seimas 2020 m. birželio 25 d. priėmė Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymą (toliau – SVĮ), kurio vienas iš tikslų – sukurti ir plėtoti į rezultatus orientuotą strateginio valdymo sistemą. Vadovaujantis SVĮ 8 ir 23 straipsnių nuostatomis, įstaigos, kurių vadovai yra valstybės biudžeto asignavimų valdytojai, rengia strateginius veiklos planus, t. y. vadovaujantis SVĮ rengiami 3 metų trukmės planavimo dokumentai, kuriuose, be kita ko, nustatomi rezultato, produkto ir (arba) veiklos efektyvumo rodikliai. Pagal šiuo metu galiojančios Strateginio planavimo metodikos, patvirtintos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl Strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“, 30 punktą, ministrai jiems pavestų valdymo sričių strateginių veiklos planų projektus pateikia Lietuvos Respublikos finansų ministerijai ir Vyriausybės kanceliarijai, o kiti asignavimų valdytojai, kurie nepriskiriami ministrų valdymo sritims, strateginių veiklos planų projektus pateikia Finansų ministerijai. Iš esmės analogiška nuostata yra įtvirtinta ir šiuo metu Finansų ministerijos rengiamu⁷ Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo įgyvendinimo“ projektu tvirtinamoje Strateginio valdymo metodikoje, pagal kurios 141 punktą, strateginių veiklos planų derinimas su Vyriausybe yra numatytas tik ministerijoms ir ministro valdymo sričiai priskirtoms institucijoms.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas nuostatas, ir į tai, kad Ryšių reguliavimo tarnybos, kaip įstaigos, kurios vadovas yra valstybės biudžeto asignavimų valdytojas, ir kurios strateginiam planavimui, įskaitant ir veiklos bei jos efektyvumo rodiklių nustatymui, yra taikomas SVĮ ir jo įgyvendinamieji teisės aktai, nėra aišku, kokių teisiniu pagrindu remiantis Ryšių reguliavimo tarnybai yra numatomi papildomi strateginio planavimo reikalavimai, įskaitant pagrindinių veiklos rodiklių derinimą su Vyriausybe.

Įvertinus tai, kas išdėstyta aukščiau, ir siekiant užtikrinti ERĮ projekto nuostatų suderinamumą su galiojančiu strateginio planavimo reglamentavimu, ERĮ projekto 2 straipsnio 9 dalyje numatomoje nuo 2022 m. sausio 1 d. įsigaliosiančioje naujos redakcijos ERĮ 9 straipsnio 2 dalyje arba atsisakytina 1 punkto kaip perteklinio, arba jis tikslintinas, išdėstant jį taip: „kasmet tvirtina Ryšių reguliavimo tarnybos strateginį veiklos planą, kuriame nurodomi ir pagrindiniai veiklos rodikliai;“.

Papildomai pastebėtina, Europos Sąjungos mastu nacionalinės elektroninių ryšių veiklos reguliavimo institucijoms yra keliami nepriklausomumo ir atsparumo politiniam spaudimu reikalavimai, t. y. kad nacionalinei reguliavimo institucijai atliekant užduotis ji „*būtų apsaugota nuo išorės poveikio ar politinio spaudimo, dėl kurio būtų pakenkta institucijos sprendimų nepriklausomumui*“⁸. Valstybės narės taip pat turi garantuoti „nacionalinių reguliavimo institucijų <...> savarankiškumą užtikrinamos, kad jos *teisiškai būtų atskirtos ir funkciškai nepriklausomos* nuo bet kurio fizinio ar juridinio asmens, teikiančio elektroninių ryšių tinklus, įrangą ir paslaugas“⁹, įskaitant, kad „nacionalinės reguliavimo institucijos, vykdydamos užduotis, kurios yra joms pavestos pagal nacionalinę teisę, įgyvendinančią Sąjungos teisę, *veikia nepriklausomai ir objektyviai*, be kita ko, rengdamos vidaus procedūras ir organizacinę struktūrą, taip pat *vykdo veiklą skaidriai* ir atskaitingai pagal Sąjungos teisę ir *nesiekia gauti arba nepriima kitų institucijų nurodymų.*“¹⁰ Pažymėtina, kad bet kokių Ryšių reguliavimo tarnybos veiklos aspektų ar rezultatų derinimas su Vyriausybe, sudarytų pagrindą daryti politinį spaudimą ir keltų pagrįstą abejonių dėl nacionalinės reguliavimo institucijos veiklos ir priimamų sprendimų nepriklausomumo, objektyvumo ir pagrįstumo.

Primintina, kad Europos Komisija atidžiai stebi nacionalinių reguliavimo institucijų nepriklausomumo užtikrinimą ir imasi veiksmų net ir ne tokiais akivaizdžiais galimo politinio

⁷ [https://e-](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/65b27f215afb11eba1f8b445a2cb2bc7?positionInSearchResults=0&searchModelUU)

seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/65b27f215afb11eba1f8b445a2cb2bc7?positionInSearchResults=0&searchModelUU ID=0f61bc92-1cd3-4344-b472-111d2e145982

⁸ Direktyvos (ES) 2018/1972 preambulės 37 konstatuojamoji dalis.

⁹ Direktyvos (ES) 2018/1972 6 straipsnio 1 dalis.

¹⁰ Direktyvos (ES) 2018/1972 8 straipsnio 1 dalis.

spaudimo ir įtakos nacionalinės reguliavimo institucijos veiklai, kaip analizuojama nuostata, atvejais. Pavyzdžiui, dar 2008 m. Europos Komisija buvo pateikusi pagrįstą nuomonę dėl elektroninių ryšių reguliavimo sistemą sudarančių direktyvų ir jose nustatyto nacionalinių reguliavimo institucijų nepriklausomumo reikalavimo pažeidimo, kurį sąlygojo tuo metu galiojančiame ERĮ įtvirtinta nuostata, pagal kurią Vyriausybės turėjo teisę tvirtinti Nacionalinę radijo dažnių paskirstymo lentelę. Atsižvelgiant į tai ir siekiant ištaisyti susidariusią padėtį, buvo inicijuoti atitinkami ERĮ pakeitimai ir Nacionalinės radijo dažnių paskirstymo lentelės tvirtinimas iš Vyriausybės perduotas Ryšių reguliavimo tarnybai.

II. Dėl kitų ERĮ projekto nuostatų

Papildomai informuojame, kad pasiūlymus dėl ERĮ projekte ir kartu su juo teikiamuose lydimuosiuose dokumentuose pastebėtų redakcinio ir sisteminio pobūdžio netikslumų ištaisymo, Susisiekimo ministerijai pateiksime darbo tvarka.

Direktorius

Feliksas Dobrovolskis

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209, el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

Nr.
Į2021-03-09 Nr. 2-979

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija išnagrinėjo Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas) (TAIS Nr. 19-10642(9)) ir su juo susijusius įstatymų projektus. Teikiame šias pastabas ir pasiūlymus.

1. Įstatymo projekto 2 straipsnio 7 dalyje numatyta, kad Ryšių reguliavimo tarnybos tarybos (toliau – Taryba) nariai yra valstybės pareigūnai. Tačiau apmokėjimas už jų darbą nuo 2022 m. sausio 1 d. nebus reglamentuojamas Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatyme, kurio priedėlio IV skyriaus 8 punkte nustatyti konkretūs pareiginės algos baziniai dydžiai koeficientais Seimo, *Respublikos Prezidento*, kitų pagal specialius įstatymus *paskirtų* valstybinių (nuolatinių) komisijų ir *tarybų pirmininkams, pavaduotojams ir nariams*. Įstatymo projekte Tarybos narių darbo užmokesčio dydis siejamas su šalies ūkio darbuotojų praėjusių kalendorinių metų vidutinių mėnesinių bruto darbo užmokesčiu, o ne su konkrečiu dydžiu (pareiginės algos koeficientu), kaip nustatyta Valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatyme kitiems valstybės pareigūnams, kurių pareiginė alga priklauso nuo pareiginės algos bazinio dydžio ir ištarnautų Lietuvos valstybei metų. Toks Tarybos narių darbo užmokesčio reguliavimas priklausys ne nuo Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktu nustatytų konkrečių dydžių bei pareiginės algos bazinio dydžio, nuo kurio priklauso valstybės politikų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų, statutinių valstybės tarnautojų bei biudžetinių įstaigų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokestis, o nuo Seimui tiesiogiai nepriklausančio statistinio dydžio. Įstatymo projekto 2 straipsnio 7 dalyje numatyta, kad nuo 2022 m. sausio 1 d. Tarybos pirmininko darbo užmokestis bus lygus 5 (penkiems) šalies ūkio darbuotojų praėjusių kalendorinių metų vidutinių mėnesinių bruto darbo užmokesčių, kuriuos apskaičiuoja ir skelbia Lietuvos statistikos departamentas, vidurkio dydžiams. Tarybos pirmininko pavaduotojo darbo užmokestis bus lygus 95 procentams Tarybos pirmininko darbo užmokesčio dydžio, Tarybos narių darbo užmokestis – 90 procentų Tarybos pirmininko darbo užmokesčio dydžio. Taikant šiuos apmokėjimo dydžius, Tarybos pirmininko darbo užmokestis sudarys daugiau kaip 70 proc. Respublikos Prezidento atlyginimo. Taip pat jis bus 24 proc. didesnis už Konstitucinio Teismo Pirmininko atlyginimą, 20 proc. didesnis už Seimo Pirmininko ir Ministro Pirmininko pareiginę algą kartu su maksimaliu 30 proc. priedu už ištarnautus Lietuvos valstybei metus. Tarybos narių darbo užmokestis taip pat bus didesnis 12 ir 8 proc. už minėtų valstybės pareigūnų darbo užmokestį.

Atsižvelgiant į tai, nepritariame, kad Tarybos narių darbo užmokesčio dydis būtų siejamas su šalies ūkio darbuotojų praėjusių kalendorinių metų vidutinių mėnesinių bruto darbo užmokesčiu. Tarybos narių darbo apmokėjimas turėtų būti reglamentuotas Valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatyme ir *neturėtų būti taikomos išimtys*, o

išskirtinės darbo apmokėjimo tvarkos taikymas kai kurių kitų institucijų vadovaujantiems asmenims, nėra pagrindas daryti daugiau išimčių nustatant darbo apmokėjimo tvarką.

2. Taip pat, atkreipiame dėmesį, kad Įstatymo projekto 1 straipsniu nauja redakcija dėstomo Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 7 straipsnio 4 dalyje numatyta, jog Tarybos narių darbas iki 2022 m. sausio 1 d. yra nemokamas. Tačiau Valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo priedėlio IV skyriaus 8 punkte yra nustatyti pareiginės algos baziniai dydžiai koeficientais Seimo, *Respublikos Prezidento*, kitų pagal specialius įstatymus *paskirtų* valstybinių (nuolatinių) komisijų ir *tarybų pirmininkams, pavaduotojams ir nariams*. Todėl, atsižvelgiant į tai, siūlome Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir priedėlio pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsnį papildyti dar viena dalimi keičiant Valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo 2 straipsnio 3 dalies 9 punktą, kuris galiotų iki 2022 m. sausio 1 d. Šį punktą siūlome išdėstyti taip:

„9) Seimo, Respublikos Prezidento, kitų pagal specialius įstatymus paskirtų valstybinių (nuolatinių) komisijų ir tarybų pirmininkams, jų pavaduotojams ir nariams (išskyrus Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos pirmininką ir narius, **Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos tarybos narius**);“

Viceministras

Vytautas Šilinskas

Agnė Nakčerienė, tel. 8 656 38257, el. p. agne.nakceriene@socmin.lt
Ingrida Kliukienė, tel. 8 706 64234, el. p. ingrida.kliukiene@socmin.lt

LR Susisiekimo ministerijai

Pateikta susmin@susmin.lt, jonas.bazys@sumin.lt

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai

Siunčiama per www.e.rtt.lt

DĖL ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮSTATYMO PROJEKTO

2021-03-26

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija (toliau – Ministerija) patikslino ir pateikė derinti su visuomene ir suinteresuotomis institucijomis Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 pakeitimo įstatymo (toliau – ERĮ projektas) ir su juo susijusius teisės aktų projektus.

UAB Tele2 (toliau – Tele2) ir UAB Bitė Lietuva (toliau – Bitė), nepraleisdamos Ministerijos nustatytų terminų, teikia savo pastabas dėl ERĮ projekto.

Tele2 ir Bitė atkreipia dėmesį, kad ERĮ projektas (68 straipsnis), kaip ir dabar galiojanti ERĮ redakcija (57 straipsnis), **nenumato galimybės nuomoti radijo dažnius (kanalus), nors tokia teisė yra numatyta Europos Sąjungos teisėje ir turi būti perkelta į ERĮ projektą.** Žemiau pateikiame mūsų argumentus bei konkrečias korekcijas, kurios, mūsų nuomone, turėtų būti įtrauktos į ERĮ projektą.

Pažymime, kad galimybė nuomoti radijo dažnius pirmą kartą buvo numatyta 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/140/EB, iš dalies keičiančioje Direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos, Direktyvą 2002/19/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimo ir prieigos prie jų ir Direktyvą 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo (toliau – **Direktyva**). Esminis tikslas, kurio buvo siekiama bendru ES reguliavimu apėmė skaidrumą ir išteklių naudojimo veiksmingumą: „*Siekdamos skaidrumo ir veiksmingumo, nacionalinės reguliavimo institucijos gali leisti spektro naudotojams laisvai perduoti arba nuomoti savo naudojimo teises trečiosioms šalims. Tai leistų nustatyti spektro vertę rinkoje. Atsižvelgdamos į įgaliojimą užtikrinti veiksmingą spektro naudojimą, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų imtis veiksmų ir užtikrinti, kad prekyba neiškreiptų konkurencijos, jei spektras nepanaudojamas*“¹.

Siekiant numatytų tikslų Direktyva įtvirtino šiuos esminius principus, skirtus radijo dažnių perleidimui ir nuomai:

1. Buvo nustatyta pareiga valstybėms narėms užtikrinti, kad teisės naudoti radijo dažnius galėtų būti perduodamos arba išnuomojamos.²
2. Buvo įtvirtinta nuostata, kad spektro naudojimo sąlygos nesikeičia, tačiau suteikiama galimybė reguliuotojui koreguoti situaciją³
3. Numatyta, kad reguliuotojas turi vertinti, ar perleidimas ar nuoma neiškreips konkurencijos⁴

Minėtos Direktyvos nuostatos turėjo būti perkeltos į ERĮ, o būtent į 57 straipsnį⁵, tačiau įstatyme naudojamos formulotės neatitinka Direktyvos teksto, nes šalia galimybės perleisti radijo dažnius, galimybė juos nuomoti nėra numatyta.

Pažymėtina, kad ES lygmeniu radijo dažnių perleidimo ir nuomos klausimas toliau buvo plėtojamas ir vystomas. 2012 m. kovo 14 d. buvo priimtas Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 243/2012/ES, kuriuo nustatoma daugiamečių radijo spektro politikos programa (toliau – **Sprendimas**), kuriuo sureguliuoti santykiai dėl tam tikrų konkrečių radijo dažnių diapazonų ir kuris taikomas tiesiogiai nereikalaujant jo perkelti į nacionalinę teisę. Sprendimo 4 str. 2 d. dar kartą patvirtino pareigą valstybėms narėms sudaryti sąlygas nuomai: „*Valstybės narės ir Komisija bendradarbiauja, siekdamos užtikrinti kuo lankstesnį radijo spektro naudojimą, skatinti inovacijas ir investicijas, sudarydamos galimybę naudoti naujas technologijas ir perduodamos ar nuomodamos radijo spektro naudojimo teises.*“

¹ Direktyvos preambulės 39 paragrafas.

² Direktyvos 9b(1) str. pirmasis paragrafas.

³ Direktyvos 9b(1) str. trečiasis paragrafas.

⁴ Direktyvos preambulės 39 paragrafas.

⁵ Elektroninių ryšių įstatymo 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 16, 17, 18, 21, 22, 23, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 36, 37, 39, 40, 41, 48, 49, 50, 51, 52, 54, 56, 57, 58, 59, 61, 62, 64, 66, 68, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 77 straipsnių, antrojo skirsnio pavadinimo ir 2 priedo pakeitimo ir papildymo, Įstatymo papildymo 23(1), 23(2), 42(1) straipsniais ir 10 straipsnio 6 punkto, 31 straipsnio 6 dalies 35 straipsnio, 63 straipsnio 2 dalies ir 64 straipsnio 8 dalies pripažinimo netekusiais galios įstatymo projekto Atitikties lentelė, dokumento Nr. XIP-3181.

Žr.: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/TAIS.398150?jfwid=w5ecryht8>.

Sprendimo 6 str. 8 d. specifiškai numatė, kad: „Valstybės narės leidžia perduoti arba nuomoti radijo spektro naudojimo teises šiose suderintose dažnių juostose: 790–862 MHz, 880–915 MHz, 925–960 MHz, 1 710–1 785 MHz, 1 805–1 880 MHz, 1 900–1 980 MHz, 2 010–2 025 MHz, 2 110–2 170 MHz, 2,5–2,69 GHz ir 3,4–3,8 GHz.“

Identišką reglamentavimą numato ir 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo (ES) 2017/899 dėl 470–790 MHz dažnių juostos naudojimo Sąjungoje 2 straipsnis.

Galiausiai ES lygiu radijo dažnių nuomos teisė dar kartą buvo pakartota ir patikslinta 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas (toliau – **Kodeksas**) ir kurią siekiama įgyvendinti ERĮ projektu. Šiuo aspektu nagrinėtinas Kodekso 51 straipsnis, kuriame:

1. Dar kartą pabrėžta valstybių narių pareiga užtikrinti, kad jos jurisdikcijai priklausantys operatoriai turėtų galimybę ne tik perleisti savo radijo dažnius, bet ir juos nuomoti: „*Valstybės narės užtikrina, kad įmonės galėtų kitoms įmonėms perduoti arba išnuomoti individualias radijo spektro naudojimo teises.*“⁶
2. Dar kartą pabrėžtos esminės procedūrinės taisyklės radijo dažnių perleidimui ir nuomai: „*Valstybės narės užtikrina, kad apie įmonės ketinimą perduoti arba nuomoti radijo spektro naudojimo teises, taip pat apie veiksmingą jų perdavimą, pagal nacionalines procedūras būtų pranešta kompetentingai institucijai, ir kad apie tai būtų paskelbta viešai. Suderinto radijo spektro naudojimo atveju toks perdavimas turi atitikti tokį suderintą naudojimą.*“⁷
3. Patikslintos nuomos ir perleidimo patvirtinimo sąlygos: „*Valstybės narės leidžia perduoti ar išnuomoti radijo spektro naudojimo teises, jeigu išlaikomos pirminės su naudojimo teisėmis siejamos sąlygos. Nedarant poveikio būtinybei užtikrinti, kad nebūtų iškraipoma konkurencija, visų pirma pagal 52 straipsnį, valstybės narės: a) perdavimui ir nuomai taiko kuo mažiau sunkumų sudarančią procedūrą; b) neatsisako išnuomoti radijo spektro naudojimo teises, kai nuomotojas prisiima atsakomybę laikytis pirminių su naudojimo teisėmis siejamų sąlygų.*“⁸

Nei ES teisėje, nei ERĮ „nuomos“ sąvoka nėra aiškiai apibrėžta. Tačiau įvairių „nuomos sutarties“ apibrėžimų, randamų nacionaliniuose ir ES teisės aktuose⁹, analizė rodo, kad galima apibrėžti tam tikrus esminius šios sąvokos elementus, o būtent: radijo dažnių leidimų nuoma reiškia, kad radijo dažnių (kanalų) leidimo savininkas (nuomotojas) tam tikram nuomos laikotarpiui suteikia radijo dažnių (kanalų) naudojimo teises kitai įmonei (nuomininkui) neperleisdamas leidimo naudoti radijo dažnius (kanalus) nuosavybės teisių. Todėl nuomotojas išsaugo leidimo nuosavybės teisę, o nuomininkas nuomos laikotarpiu turi teisę naudoti radijo dažnius (kanalus), kurie buvo suteikti nuomotojui.

Šiuos skirtumus pabrėžia ir organizacija „EU Wireless“ savo ataskaitoje, skirtoje „*Design of the European mobile network operator for research*“¹⁰, kurioje lyginamas spektro perleidimas ir nuoma.

Taigi, tiek šiuo metu galiojantis reglamentavimas, tiek planuojamos pataisos, pilnai nėra įgyvendinusios Valstybei narei keliamos pareigos dėl galimybės nuomoti radijo dažnius. Pažymėtina, kad tiek galiojančioje ERĮ redakcijoje, tiek ERĮ projekte vartojama „laikino teisės naudoti elektroninių ryšių išteklius perleidimo“ sąvoka savo turiniu neatitinka nuomos, kadangi ji suponuoja leidimų perleidimą, kuris remiantis poįstatyminiais teisės aktais pasireiškia leidimų panaikinimu¹¹. Toks reguliavimas prieštarauja nuomos fundamentinei esmei, kadangi teisiškai išnyksta nuomos objektas. Iš esmės tiek galiojantis reglamentavimas, tiek siūlomi jo pakeitimai toliau nepagrįstai riboja ES teisėje numatytą radijo dažnių (kanalų) nuomą, nes leidimą prarandantis operatorius patiria riziką, kad pasibaigus laikino perleidimo terminui, jam leidimas gali būti ir nesuteiktas atgal, nes būtų vėl taikoma nustatyta procedūra iš naujo, kas reiškia, kad būtų vėl vertinamos visos perleidimo sąlygos, atliekamos viešos konsultacijos ir t.t.

⁶ Kodekso 51(1) str.

⁷ Kodekso 51(2) str.

⁸ Kodekso 51(3) str.

⁹ Terminų banko duomenų bazės rezultatai, prieiga per: <http://terminai.vlk.lt/paieska?search=nuoma>; Civilinio kodekso 6.477 str.; ES apskaitos taisyklės Nr. 8, 2011 m. gruodis, Žr.: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/about_the_european_commission/eu_budget/eu-accounting-rule-8-leases_2011_en.pdf.

¹⁰ EU Wireless, „Analysis of Regulations in Europe“, 2018 m. gruodžio 31 d., prieiga per: https://euwireless.eu/wp-content/uploads/2019/01/EuWireless_D1.2.pdf, p. 56-58.

¹¹ Radijo dažnių (kanalų) skyrimo ir naudojimo taisyklių, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005 m. spalio 6 d. įsakymas Nr. 1V-854, 74 punktą numato „Radijo dažnių (kanalų) naudotojui, kuris prašė leisti perleisti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus), ir asmeniui, kuriam prašoma perleisti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus), įvykdžius pagal Taisyklių 73.1 papunktį nustatytas teisės naudoti radijo dažnius (kanalus) perleidimo sąlygas ir sumokėjus atitinkamą valstybės rinkliavą, Tarnyba išduoda leidimą asmeniui, kuriam prašoma perleisti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus), ir panaikina leidimą radijo dažnių (kanalų) naudotojui.“

Atsižvelgiant į aukščiau nurodytas aplinkybes, Tele2 ir Bitė siūlo pakoreguoti ERĮ 68 straipsnį taip:

68 straipsnis. Teisės naudoti elektroninių ryšių išteklius perleidimas

Asmuo turi teisę kitam asmeniui Ryšių reguliavimo tarnybos nustatyta tvarka ir sąlygomis perleisti ~~ir (ar) nuomoti įskaitant laikiną teisės naudoti elektroninių ryšių išteklius perleidimą~~ teisę naudoti jam skirtus elektroninių ryšių išteklius, išskyrus teisę naudoti radijo dažnius (kanalus), kurių paskirtis – radijo ir (arba) televizijos programų transliavimas (retransliavimas), ir šio įstatymo 57 straipsnio 4 dalies 4 punkte ir 59 straipsnio 4 dalyje numatytus atvejus.

Pagarbiai

UAB „Bitė Lietuva“ generalinis direktorius

Pranas Kuisys

UAB „Tele2“ Strategijos ir plėtros direktorius

Tadas Bukauskas

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT574010051004670211 Luminor Bank AS, banko kodas 40100.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

2021-04- Nr.

I 2021-03-09 Nr. 2-979

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją pakartotinai išnagrinėjusi [Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 pakeitimo įstatymo \(toliau – ERĮ\), Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio ir priedo pakeitimo ir Kodekso papildymo 476¹ straipsniu įstatymo \(toliau – ANK\), Lietuvos Respublikos Bendrojo pagalbos centro įstatymo Nr. IX-2246 2, 5, 7, 8 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymo Nr. XII-1428 2, 8, 10, 12 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir priedėlio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo Nr. I-1374 24 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 19 straipsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13² straipsniu įstatymo \(toliau – NSUSOAI\) ir Lietuvos Respublikos pašto įstatymo Nr. VIII-1141 19, 21, 22, 24, 25, 29, 30, 32 ir 33 straipsnių pakeitimo įstatymo \(toliau – PJ\) projektus \(toliau visi kartu – Įstatymų projektai\), turi šių pastabų ir pasiūlymų:](#)

1. ERĮ 1 straipsnyje keičiamo 3 straipsnio 34 dalyje siūloma iš termino *ypatingos aplinkybės* apibrėžties išbraukti žodžius *nepaprastoji ar karo padėtis*. Atsižvelgiant į tai, kad ERĮ 97 straipsnis, kurio pavadinime įvardijama, kad šis straipsnis reguliuoja specialiojo ryšio užtikrinimą, *esant ypatingoms aplinkybėms*, o pačiame straipsnyje reguliuojama specialiojo ryšio užtikrinimo teisiniai santykiai, taip pat ir rengiantis visuotinei mobilizacijai, valstybės gynybai, siūlytina patikslinti šio straipsnio pavadinimą, kuris atspindėtų, kad šis straipsnis reguliuoja specialiojo ryšio užtikrinimo taisykles ne tik ypatingų aplinkybių, bet ir nepaprastosios padėties, karo ar pan., atveju.

2. Atsižvelgiant į Viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) 2 straipsnio 5 dalyje įteisintą terminą *administracinis sprendimas* (2020 m. lapkričio 1 d. įsigaliojus naujai šio įstatymo redakcijai termino *individualus administracinis aktas* neliko), ERĮ 1 straipsnyje keičiamo 11 straipsnio 1, 2 dalyse ir 3 dalies 5 punkte bei 70 straipsnio 1 ir 2 dalyse vietoj termino *individualus administracinis aktas* rašytinas terminas *administracinis sprendimas*.

3. Siūlytina įvertinti, ar nevertėtų ERĮ 1 straipsnyje keičiamo 80 straipsnio 6 dalyje vietoj žodžių „ypač pavojingas“ įrašyti žodžius „pavojingas ir ypač pavojingas“.

4. ERĮ 1 straipsnyje keičiamo 94 straipsnyje reguliuojama ūkio subjektų ir kitų suinteresuotų asmenų teisė susipažinti su pažeidimo nagrinėjimo proceso medžiaga. Šio straipsnio 3 dalyje numatyta išimtis, nustatanti, kad, kai yra pagrindas manyti, kad gali būti atskleista valstybės, tarnybos, profesinė ar komercinė paslaptis, Ryšių reguliavimo tarnybos direktorius ar jo

įgaliotas asmuo savo iniciatyva ar ekonominės sankcijos proceso dalyvių prašymu ekonominės sankcijos skyrimo proceso medžiagą ar jos dalį pripažįsta nevieša. Manytina, kad ši išimtis sudaro plačias teises galimybes užkirsti kelią ūkio subjektams ar kitiems asmenims realizuoti teisę susipažinti su jų teisėtus interesus įtakančia medžiaga. Siekiant apsaugoti ūkio subjektų teisėtus interesus ir išvengti nepagrįstų sprendimų dėl medžiagos ne viešinimo, siūlytina papildyti nurodytąjį straipsnį nuostata, kad tokie sprendimai turi būti motyvuoti ir juose būtų nurodoma jų apskundimo tvarka (analogiška pastaba taikytina ERĮ 2 straipsnio 20 dalyje keičiamo 94 straipsnio 3 daliai, PĮ 8 straipsnyje keičiamo įstatymo 32 straipsnio 3 daliai).

5. Siūlytina ERĮ 2 straipsnio 6 dalyje vietoj skaičių ir žodžių „4 ir (ar) 5 dalyje“ įrašyti skaičius ir žodžius „4 ar 5 dalyje“.

6. ERĮ 2 straipsnio 7 dalyje keičiamo įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad *tas pats asmuo Tarybos pirmininku ar nariu gali būti paskirtas ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės, išskyrus atvejį, kai Tarybos narys buvo paskirtas 3 metų kadencijai*. Kadangi toliau nėra paaiškinta, siūlytina papildyti, kad asmuo, kuris pirmą kadencijai buvo paskirtas 3 metų terminui, gali pretenduoti į tris kadencijas (3 m. + 5 m. + 5 m.) (be kita ko, siekiant išvengti įstatymo aiškinimo, kad toks asmuo gali pretenduoti ir daugiau, nei į tris kadencijas).

7. ERĮ 2 straipsnio 7 dalyje keičiamo įstatymo 6 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad kandidatų į Tarybos narius sąrašui sudaryti Vyriausybės kanceliarija gali pasitelkti kandidatų atrankos agentūrą. Lieka neaišku, kokia *agentūra* turima omeny (*kaip ji būtų parenkama*), *kokiais atvejais ir kokių tikslų ji būtų pasitelkiama, ar tokiu atveju atrankos komisija būtų sudaroma ir pan.* (pastebėtina, kad atrankos agentūras numato Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimas Nr. 631, taikomas fizinių asmenų atrankai į valstybės ar savivaldybės įmonės, valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės ar jos dukterinės bendrovės kolegialų priežiūros ar valdymo organus, siūlytina įvertinti jame nustatytą teisinį reguliavimą minėtais aspektais).

8. ERĮ 2 straipsnio 9 dalyje keičiamo įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 5 punkte nurodyta Tarybos funkcija *tvirtina Ryšių reguliavimo tarnybai priskirtus rengti teisės aktus* vertintina kaip perteklinė (jei vis tik nebūtų ši funkcija išbraukta, tuomet išbrauktini bent žodžiai „priskirtus rengti“, nes įstatymai ir kiti teisės aktai paveda patvirtinti, o ne priskiria rengti, teisės aktus).

9. ERĮ 2 straipsnio 9 dalyje keičiamo įstatymo 9 straipsnio 3 dalies 5 punkte kaip pertekliniai išbrauktini žodžiai „(konstatuoja darbo pareigų pažeidimus)“.

10. Lieka neaiški ERĮ 2 straipsnio 9 dalyje keičiamo įstatymo 9 straipsnio 3 dalies 6 punkto nuostatos, kad Tarybos pirmininkas *priima kitus administracinio ir ūkinio pobūdžio sprendimus*, prasmė (neaišku, kur apibrėžtas šių sprendimų turinys).

11. Vertinant ERĮ 2 straipsnio 29 dalies nuostatą, pažymime, kad Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 (toliau – Rekomendacijos), 15.6 papunktyje nustatyta, kad nuostata, nurodanti, kad kituose teisės aktuose vartojama sąvoka ar pavadinimas atstoja tam tikrą sąvoką ar pavadinimą, neatleidžia teisėkūros subjekto nuo pareigos esant galimybei pakeisti minėtus teisės aktus. Be to, atsižvelgiant į minėtą Rekomendacijų 15.6 papunktį, siūlytina ERĮ 2 straipsnio 29 dalyje vietoj žodžio „atitinka“ įrašyti žodį „atstoja“.

12. Atsižvelgiant į VAĮ 10 straipsnio 5 dalį, kuri reguliuoja administracinio sprendimo turinį, siūlytina tikslinti PĮ 6 straipsnyje keičiamo įstatymo 29 straipsnio 1 dalies nuostatas (galima teikti nuorodą į VAĮ).

13. Atkreipiame dėmesį į tai, kad Administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 7 straipsnyje nustatyta, kad „asmuo pripažįstamas kaltu dėl administracinio nusižengimo padarymo, jeigu jis šį teisės pažeidimą padarė tyčia ar dėl neatsargumo“. Todėl manytume, kad ANK 1 straipsnyje dėstomo ANK 476¹ straipsnio 3 ir 5 straipsnių dispozicijoje žodžiai „tyčia ar dėl neatsargumo“ yra pertekliniai.

14. Įstatymų projektų aiškinamajame rašte nurodoma, kad Europos Komisija 2020 m. sausio 29 d. patvirtino Europos Sąjungos narių bendrų priemonių rizikoms mažinti rinkinį, skirtą

užkirsti kelią kibernetinio saugumo grėsmėms, įdiegus penktosios kartos (5G) mobiliojo ryšio tinklus ir pateikė rekomendacijas dėl priemonių, kurios turėtų būti taikomos nacionaliniu lygmeniu. Siūlome Įstatymų projektų aiškinamojo rašto ketvirtame punkte aiškiai ir konkrečiai nurodyti, kokie Įstatymų projektais daromi pakeitimai ir kaip įgyvendina minėtas Europos Komisijos rekomendacijas.

15. Vyriausybės nutarime dėl įstatymų projektų pateikimo Seimui nenurodytas NSUSOAĮ.

Teisingumo ministrė

Evelina Dobrovolska

Inga Grigienė, (8 5) 2662963, el. p. i.grigiene@tm.lt
Mykolas Šavelskis, (8 5) 2191886, el. p. m.savelskis@tm.lt
Germanas Politika, tel. (8 5) 266 2907, el. p. g.politika@tm.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius,
tel.: (8 5) 271 7154 / 271 7178, faks. (8 5) 271 8551, el. p. bendrasisd@vrm.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188601464

Lietuvos Respublikos susisieikimo
ministerijai

2021-04-13 Nr. 1D-2093

Į 2021-03-09 Nr. 2-979

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮSTATYMO NR. IX-2135 PAKEITIMO ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija (toliau – VRM), pagal kompetenciją išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 pakeitimo įstatymo projektą (toliau – ERĮ projektas) ir su juo susijusių teisės aktų projektus, teikia dėl jų šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Derinant ERĮ projektą VRM jau ne kartą išsakė problemą, kuri kyla, kai valstybei reikia išsinuomoti turtą iš privačių ryšio operatorių nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių elektroninių ryšių tinklų įrangai įrengti, ir kuri turėtų būti sprendžiama kompleksiskai šiuo įstatymo projektu.

Tai itin aktuali problema, kai kalbama apie valstybinės svarbos tinklą – Lietuvos viešojo saugumo ir pagalbos tarnybų skaitmeninio mobiliojo radijo ryšio tinklą (toliau – SMRRT), kuris šiuo metu yra pagrindinė ir vienintelė radijo ryšio priemonė visuomenės saugumą, valstybės sienos apsaugą užtikrinančioms tarnyboms ekstremalių situacijų atvejais (angl. *Public Protection and Disaster Relief*, toliau – PPDR) ir suteikia galimybę operatyviai keistis balsine informacija ir duomenimis. Šios paskirties tinklų patikimumui, saugumui užtikrinti keliama kur kas aukštesni reikalavimai nei viešojo ryšio operatorių naudojamiems radijo ryšio tinklams. Šiuo metu SMRRT sudaro daugiau kaip 230 bazinių objektų, užtikrinančių skaitmeninį radijo ryšį, daugiau kaip 11 tūkst. radijo ryšio terminalų (automobilinės ir nešiojamos radijo ryšio stotelės), 2 mobiliosios bazinės stotys, kurios gali būti panaudotos ekstremalių ir krizinių situacijų metu. Bendras šiuo metu esantis SMRRT pajėgumas – aptarnauti 20 tūkst. radijo ryšio terminalų. SMRRT tinklo aprėptis pamažu yra plečiama. Pažymėtina, kad plečiamas ir šio tinklo naudotojų ratas – neseniai pageidavimą prisijungti prie SMRRT pareiškė Vokietijos vadovaujama NATO priešakinių pajėgų bataliono grupė (toliau – NATO eFP BG, batalionas). Šio bataliono užduotis – vykdyti patikimą atgrasymą ir gynybą, t. y. gebėti nedelsiant atremti ribotą karinį puolimą ir taip sukelti visų NATO šalių atsaką. Paskutinėse NATO eFP BG, bataliono kovinės parengties bei veiklos ataskaitose buvo pažymėta, kad, siekiant užtikrinti efektyvų nustatytų užduočių vykdymą, krizinių situacijų valdymą bei veiksmų koordinavimą su Lietuvos viešosiomis tarnybomis (policija, greitąja medicinos pagalba, priešgaisrine

apsaugos ir gelbėjimo tarnyba, karo policija) bei kitomis institucijomis, būtina prisijungti prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos valdomo „Tetra“ standarto skaitmeninio mobiliojo radijo ryšio tinklo. Taigi, SMRRT tinklas tampa svarbia nacionalinio saugumo užtikrinimo priemone.

Teikdamas skaitmeninio radijo ryšio paslaugas vidaus reikalų srities įstaigoms ir kitoms pagalbos tarnyboms, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – IRD) administruoja ir prižiūri daugiau kaip 230 bazinių stočių ir kitos telekomunikacinės įrangos infrastruktūrą. 146 bazinėms stotims ir telekomunikacinei įrangai įrengti infrastruktūra nuomojama iš privačių subjektų, nes IRD neturi pakankamos nuosavos bokštų ir stiebų infrastruktūros, o dėl tinklo architektūros ir tinkamos infrastruktūros nebuvimo nėra galimybių pasinaudoti valstybės ar savivaldybių institucijų turima infrastruktūra. Deja, šiuo metu galiojantis teisinis reguliavimas nesudaro pakankamai lanksčių sąlygų valstybės institucijoms, valdančioms elektroninių ryšių įrangą, ekonomiškai naudingomis sąlygomis išsinuomoti elektroninių ryšių infrastruktūrą iš ją valdančių viešųjų ryšių operatorių ar kitų asmenų. Iš esmės susiduriama su infrastruktūros savininkų piktnaudžiavimu, kai nustatomos didesnės nei rinkos infrastruktūros nuomos kainos, nes valstybės institucijai perkelti savo įrangą pas konkuruojantį elektroninių ryšių ar kitos tam tinkamos infrastruktūros savininką ekonomiškai netikslinga arba dėl tinkamos ryšio aprėpties užtikrinimo net neįmanoma. Per metus valstybei vien šios įrangos nuoma privačioje infrastruktūroje kainuoja apie 0.9 mln. eurų.

Pažymėtina, kad, siekdama spręsti šią problemą, VRM ne kartą – tiek pati inicijuodama Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo pataisas (TAIS Nr. 20-2176), tiek teikdama Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai pasiūlymus dėl naujos redakcijos Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo projekto (pvz., 2020 m. rugsėjo 1 d. raštas Nr. 1D-4484), tiek svarstant šį projektą Lietuvos Respublikos Vyriausybėje – siūlė įstatymu nustatyti galimybę administraciniu aktu nustatyti servitutą atitinkamai nuosavybei elektroninių ryšių tinklo, pagal Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymą priskiriamo nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbiems įrenginiams ir turtui, infrastruktūrai įrengti ir (ar) naudoti, kai už naudojimąsi nustatytu servitutu atitinkamos nuosavybės savininkui būtų mokama kompensacija, kurios dydis būtų apskaičiuojamas Vyriausybės nustatyta tvarka.

Nuosekliai laikydamiesi savo ankstesnės pozicijos, pakartotinai siūlome ERĮ projekto 46 straipsnį papildyti nauja 4 dalimi:

„4. Kai valstybės, savivaldybės ar privati nuosavybė yra reikalinga elektroninių ryšių tinklo, pagal Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymą priskiriamo nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbiems įrenginiams ir turtui (toliau – elektroninių ryšių tinklas, svarbus nacionaliniam saugumui užtikrinti), infrastruktūrai įrengti ir (ar) naudoti, administraciniu aktu nustatomas servitutas atitinkamai nuosavybei. Sprendimą dėl servituto nustatymo priima elektroninių ryšių tinklo, svarbaus nacionaliniam saugumui užtikrinti, tvarkytojas. Kompensacijos, mokamos už naudojimąsi administraciniu aktu nustatytu servitutu, atitinkamos nuosavybės savininkui dydis apskaičiuojamas Vyriausybės nustatyta tvarka. Sprendimas nustatyti servitutą gali būti skundžiamas Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

2. ERĮ projekto 2 straipsnio „Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas“ 7 dalyje nustatyta, kad 2022 m. sausio 1 d. įsigalios Elektroninių ryšių įstatymo 6 straipsnio nauja redakcija (toliau – naujos redakcijos ERĮ 6 straipsnis), kurioje *inter alia* įtvirtinta, kad Ryšių reguliavimo tarnybą valdo ir Ryšių reguliavimo tarnybos kompetencijai priskirtais klausimais sprendimus priima *kolegialus* Ryšių reguliavimo tarnybos valdymo organas – Taryba, kurią sudaro penki nariai, skiriami Respublikos Prezidento Ministro Pirmininko teikimu penkerių metų kadencijai.

Naujos redakcijos ERĮ 6 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad kandidatus į kolegialaus Ryšių reguliavimo tarnybos valdymo organo – Tarybos narius atranka Vyriausybės kanceliarijos sudaryta atrankos komisija. Vyriausybės kanceliarija pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymą yra Vyriausybės įsteigta biudžetinė įstaiga, padedanti vykdyti Vyriausybės ir Ministro Pirmininko funkcijas. Kadangi Tarybos narius skiria Respublikos Prezidentas Ministro Pirmininko teikimu, siūlome nustatyti, kad atrankos komisiją sudaro ne Vyriausybės kanceliarija, bet Ministras Pirmininkas.

ERĮ projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad atrankos komisija *mutatis mutandis* galėtų vadovautis Kandidatų į valstybės ar savivaldybės įmonės, valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės ar jos dukterinės bendrovės kolegialų priežiūros ar valdymo organą atrankos aprašu, patvirtintu Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 631 „Dėl Kandidatų į valstybės ar savivaldybės įmonės, valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės ar jos dukterinės bendrovės kolegialų priežiūros ar valdymo organą atrankos aprašo patvirtinimo“. Manome, kad, atrenkant Ryšių reguliavimo tarnybos Tarybos narius, minimas atrankos aprašas negalėtų būti taikomas, nes jis reglamentuoja fizinių asmenų atranką į valstybės ar savivaldybės įmonės, valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės ar jos dukterinės bendrovės kolegialų priežiūros ar valdymo organą (toliau – kolegialus organas), kai kolegialaus organo narius skiria valstybei ar savivaldybei atstovaujanti institucija arba renka valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės ar jos dukterinės bendrovės visuotinis akcininkų susirinkimas. Ryšių reguliavimo tarnyba nei pagal savo teisinę formą (biudžetinė įstaiga), nei pagal Tarybos narių skyrimo tvarką (Tarybos nariai skiriami Respublikos Prezidento Ministro Pirmininko teikimu penkerių metų kadencijai) neatinka nurodyto aprašo reguliavimo. Todėl siūlome ERĮ projekte nustatyti, kad kandidatų į Ryšių reguliavimo tarnybos Tarybos narius atrankos tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

3. Naujos redakcijos ERĮ 6 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad Tarybos nariui, kai pasibaigia jo kadencija ir kai jis nėra paskiriamas antrajai kadencijai, išmokama dviejų mėnesių jo vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinė išmoka. Toliau dėstomi atvejai, kai išeitinė išmoka nemokama. Tačiau pažymėtina, kad lieka vienas atvejis, kuris visiškai neregamentuojamas, t. y. kai Tarybos narys atleidžiamas dėl sveikatos būklės (naujos redakcijos ERĮ 6 straipsnio 11 dalies 7 punktą). Kadangi išeitinės išmokos mokėjimas šiuo atveju nėra numatytas, atleidimo dėl sveikatos būklės atveju Tarybos nariui išeitinė išmoka negalėtų būti mokama. Siūlome patikslinti naujos redakcijos ERĮ 6 straipsnio 8 dalies nuostatas.

4. Naujos redakcijos ERĮ 6 straipsnio 10 dalyje nustatyta, kad Tarybos nariai yra *valstybės pareigūnai*. Tarybos pirmininko darbo užmokestis yra lygus 5 (*penkiems*) šalies ūkio darbuotojų praėjusių kalendorinių metų **vidutinių mėnesinių bruto darbo užmokesčių**, kuriuos apskaičiuoja ir skelbia Lietuvos statistikos departamentas, **vidurkio dydžiams**. Tarybos pirmininko pavaduotojo darbo užmokestis yra lygus 95 procentams Tarybos pirmininko darbo užmokesčio dydžio. Tarybos narių darbo užmokestis yra lygus 90 procentų Tarybos pirmininko darbo užmokesčio dydžio. Jeigu nėra apskaičiuotas ir paskelbtas praėjusių kalendorinių metų šalies ūkio darbuotojų vidutinių mėnesinių bruto darbo užmokesčio vidurkis, Tarybos pirmininko atlyginimo dydis skaičiuojamas pagal už praėjusių kalendorinių metų duomenis tol, kol Lietuvos statistikos departamentas apskaičiuoja ir paskelbia praėjusių kalendorinių metų duomenis.

Pažymėtina, kad Ryšių reguliavimo tarnybos Tarybos narių darbo užmokestį nustatant siūlomu būdu, šių valstybės pareigūnų darbo apmokėjimas išsiskirtų iš bendros valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų darbo apmokėjimo sistemos, kurioje nustatant darbo užmokestį taikomas **pareiginės algos bazinis dydis**, kuris, atsižvelgiant į praėjusių metų vidutinę metinę infliaciją

(skaičiuojant nacionalinį vartotojų kainų indeksą), minimaliosios mėnesinės algos dydį ir kitų vidutinio darbo užmokesčio viešajame sektoriuje dydžiui ir kitimui poveikį turinčių veiksmų įtaką, kasmet tvirtinamas Seimo įvertinus valstybės politikams ir valstybės pareigūnams atstovaujančių organizacijų pasiūlymus bei nacionalinėje kolektyvinėje sutartyje sulytą bazinį dydį. Pagal ERĮ projekte siūlomą teisinį reguliavimą Ryšių reguliavimo tarnybos Tarybos narių darbo užmokestis viršytų ar susilygintų su kitų aukščiausių valstybės pareigūnų darbo užmokesčiu. Projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad: „*Įvertinus funkcijų ir veiklos specifiką, aukštos kvalifikacijos reikalaujančias reguliavimo sritis, darbo užmokesčio apskaičiavimo mechanizmas turėtų būti toks, kad leistų užtikrinti pakankamą atlyginimą už atitinkamo sudėtingumo ir didelės atsakomybės darbą. Dėl to darbo Tarybos pirmininkui ir nariams siūlomi nustatyti darbo užmokesčių dydžius taip, kaip yra nustatyta Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos pirmininkui ir jos nariams.*“ Manome, kad šie argumentai, kuriais grindžiamas Ryšių reguliavimo tarnybos Tarybos narių darbo apmokėjimo išskirtinis teisinis reguliavimas, nėra pakankami, nes ir kitų valstybės pareigūnų (valstybės kontrolieriaus ir jo pavaduotojų, Konkurencijos tarybos narių, Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus ir kt.) vykdomų funkcijų ir veiklos specifiką reikalauja aukštos kvalifikacijos ir gebėjimų, todėl siūlomas teisinis reguliavimas neužtikrintų bendros (vieningos) valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo sistemos, sudarytų prielaidas galimam lygiateisiškumo principo pažeidimui.

5. Naujos redakcijos ERĮ 6 straipsnio 14 dalyje nustatyta, kad Tarybos posėdis yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip trys Tarybos nariai, įskaitant jos pirmininką, pavaduotoją ar Tarybos pirmininką pavaduojantį asmenį, tad gali būti suprantama, kad Tarybos posėdyje turi dalyvauti ir Tarybos pirmininkas, ir jo pavaduotojas ar Tarybos pirmininką pavaduojantis asmuo. Nurodyto straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad „kai nėra Tarybos pirmininko, Tarybos pirmininką pavaduoja Tarybos pirmininko pavaduotojas, o kai nėra Tarybos pirmininko ir Tarybos pirmininko pavaduotojo, jį pavaduoja vienas iš Tarybos narių pagal Tarybos pirmininko nustatytą eiliškumą (toliau – Tarybos pirmininką pavaduojantis asmuo)“. Atsižvelgdami į tai, siūlome patikslinti 14 dalies nuostatą ir išdėstyti ją taip: „Tarybos posėdis yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip trys Tarybos nariai, įskaitant jos pirmininką (kai nėra Tarybos pirmininko – Tarybos pirmininko pavaduotoją, o kai nėra jų abiejų – Tarybos pirmininką pavaduojantį asmenį).“ Ta pati pastaba ir pasiūlymas taikytini ir dėl paskutinio šios dalies sakinio.

6. ERĮ projekto 2 straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad 2022 m. sausio 1 d. įsigalios Elektroninių ryšių įstatymo 9 straipsnio nauja redakcija, kurioje *inter alia* įtvirtinta, jog Ryšių reguliavimo tarnybos Taryba tvirtina Ryšių reguliavimo tarnybos **pareigybių sąrašus ir aprašymus** (9 straipsnio 2 dalies 2 punktas). Taigi pagal šią nuostatą Ryšių reguliavimo tarnybos Taryba tvirtintų ir *valstybės tarnautojų* pareigybių sąrašus ir aprašymus. Tačiau tokia nuostata nedera su Valstybės tarnybos įstatymo 8 straipsnio 4 dalies 1 punkto nuostata, kad valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose pareigas einančių valstybės tarnautojų pareigybių sąrašus ir aprašymus tvirtina *valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų vadovai*. Valstybės tarnybos įstatymo 8 straipsnio 4 dalis ir kitos nuostatos nenustato išlygų (išimčių), jog valstybės tarnautojų pareigybių sąrašus ir aprašymus galėtų tvirtinti kiti, t. y. Valstybės tarnybos įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nenurodyti, subjektai (asmenys). Todėl siekiant teisinio reguliavimo suderinamumo, reikalingi atitinkami Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimai.

Taip pat nuo 2022 m. sausio 1 d. įsigaliosiančios redakcijos Elektroninių ryšių įstatymo 9 straipsnio 3 dalies 5 punkte siūloma nustatyti, kad Ryšių reguliavimo tarnybos **Tarybos pirmininkas** įstatymų nustatyta tvarka **priima į pareigas ir atleidžia iš pareigų** Ryšių reguliavimo tarnybos *valstybės tarnautojus*. Pagal Valstybės tarnybos įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 1 punktą, į

karjeros valstybės tarnautojų pareigas valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose priima tų *institucijų ir įstaigų vadovai*. Tačiau ERI projekte Ryšių reguliavimo tarnybos Tarybos pirmininkas yra įvardytas kolegialaus organo (Ryšių reguliavimo tarnybos Tarybos) vadovu, o ne Ryšių reguliavimo tarnybos vadovu. Todėl kyla klausimas dėl aptartų įstatymų nuostatų, nustatančių valstybės tarnautojus į pareigas priimančius subjektus, suderinamumo. Jei Ryšių reguliavimo tarnybos Tarybos pirmininkas nėra laikomas šios įstaigos vadovu, turi būti sprendžiamas klausimas ir dėl Valstybės tarnybos įstatymo 3 straipsnio 2 dalies, 6 straipsnio 4 dalies, 21 straipsnio 5 dalies, 24 straipsnio 1 dalies, 28 straipsnio 3 dalies, 34 straipsnio 2 dalies 1 punkto, 50 straipsnio 2 ir 4 dalių nuostatų įgyvendinimo valstybės tarnautojų atžvilgiu, nes šias nuostatas įgyvendinti galiojančiame Valstybės tarnybos įstatyme pavesta išimtinai *valstybės institucijų ir įstaigų vadovams*.

7. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. XIII-1896 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo, Seimo kanceliarijos ir Seimui atskaitingų institucijų, Respublikos prezidento kanceliarijos ir Respublikos prezidentui atskaitingų institucijų, nacionalinės teismų administracijos, teismų, prokuratūros, savivaldybių institucijų ir įstaigų sąrašo pagal grupes patvirtinimo“ pakeitimo“ projektu siūloma papildyti Lietuvos Respublikos Seimo, Seimo kanceliarijos ir Seimui atskaitingų institucijų, Respublikos Prezidento kanceliarijos ir Respublikos Prezidentui atskaitingų institucijų, Nacionalinės teismų administracijos, teismų, prokuratūros, savivaldybių institucijų ir įstaigų sąrašą pagal grupes į jį įtraukiant Ryšių reguliavimo tarnybą.

Įvertinę Ryšių reguliavimo tarnybai teisės aktais pavestų funkcijų visumą, pažymime, kad diduma Ryšių reguliavimo tarnybai pavestų funkcijų laikytinos politikos įgyvendinimo funkcijomis, todėl Ryšių reguliavimo tarnyba, nepaisant jos dvigubos atskaitomybės tiek Seimui, tiek ir Vyriausybei bei nepriklausomos institucijos statuso, laikytina vykdomosios valdžios sistemos dalimi. Atsižvelgdami į tai, šiam projektui nepritariame ir manome, kad Ryšių reguliavimo tarnyba ir toliau turi būti priskiriama prie Ministerijų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos, Vyriausybės įstaigų ir įstaigų prie ministerijų, kitų valstybės institucijų ir įstaigų sąrašo pagal grupes, patvirtinto Vyriausybės 2008 m. balandžio 24 d. nutarimu Nr. 358.

Vidaus reikalų viceministrė

Sigita Ščajevienė

S. Mitalauskas, tel. (8 5) 271 7143, el. p. sigitas.mitalauskas@vrm.lt

D. Cicėnas, tel. (8 5) 271 8521, el. p. dainius.cicenas@vrm.lt

A. Vitkauskienė (8 5) 2718747, el. p. alvija.vitkauskiene@vrm.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS SAUGUMO DEPARTAMENTAS

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

2021-03-22 Nr. 18-2720

Į 2021-03-09 Nr. 2-979

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮSTATYMO NR. IX-2135 PAKEITIMO ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas įvertino išvadsams gauti pateiktus Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 pakeitimo įstatymo ir su juo susijusius teisės aktų projektus. Teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 19 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 13² straipsniu įstatymo projektu (toliau – Projektas) siūloma Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo (toliau – Įstatymas) 13² straipsnio 2 dalyje nustatyti, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims, gamintojams ir (ar) tiekėjams *mutatis mutandis* taikoma patikra, numatyta investuotojams šio įstatymo 12 straipsnyje. Vadovaujantis Įstatymo 12 straipsnio 15 dalimi, Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisijos (toliau – Komisija) išvada, kad investuotojas atitinka nacionalinio saugumo interesus arba kelia riziką nacionalinio saugumo interesams, laikoma galutiniu sprendimu ir Vyriausybei neteikiama. Tačiau Projekte dėstomoje Įstatymo 13² straipsnio 3 dalyje ir 19 straipsnio 2 dalies 12 punkte nenumatyta Komisijos teisė priimti sprendimus, t. y. Komisija, atlikusi šių asmenų patikrą, išvadą visais atvejais privalės pateikti Vyriausybei. Aiškinamajame rašte nėra pateiktas pagrindimas, kodėl šiuo konkrečiu patikros atveju siekiama keisti Įstatymo 12 straipsnyje nustatytą investuotojų patikros ir sprendimų priėmimo mechanizmą, todėl kyla abejonė dėl tokios nuostatos pagrįstumo. Be to, VSD vertinimu, teisinis reguliavimas, kai vienu metu nustatoma ir pareiga *mutatis mutandis* taikyti Įstatymo 12 straipsnio nuostatas ir konstruojamos kitokios nei šiame straipsnyje numatytos teisės normos, sudaro prielaidas teisės taikymo klaidoms. Atsižvelgdami į tai siūlome arba aiškinamajame rašte pagrįsti, kodėl šiuo konkrečiu patikros atveju numatomos kitokios Komisijos kompetencijos, arba Įstatymo 19 straipsnio 2 dalies 12 punktą dėstyti analogiškai šios dalies 1 punktui („...tiekėjų atitiktis nacionalinio saugumo interesams ir **priima sprendimą arba** teikia išvadą **ar rekomendacijas** Vyriausybei ir (ar) asmeniui, kurio patikrą atliko.“).

Šiuo aspektu papildomai siūlome įvertinti ir Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 pakeitimo įstatymo projektu nauja redakcija dėstomo Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (toliau – ERĮ projektas) 69 straipsnio 7 dalies nuostatas. Jei vis tik Įstatymo 12 straipsnyje nustatytas investuotojų patikros mechanizmas, įskaitant Komisijos teises, bus *mutatis mutandis* taikomas atliekant asmenų patikrą Įstatymo 13² straipsnio pagrindu, teisė naudoti nurodytus radijo dažnius (kanalus) turėtų būti stabdoma ne tik Vyriausybei priėmus sprendimą, kad asmuo neatitinka nacionalinio saugumo interesų, bet ir Komisijai priėmus sprendimą, kad asmuo kelia riziką nacionaliniam saugumui.

2. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo 13² straipsniu įtvirtinamas tiek savarankiškas investuotojo atitiktis nacionalinio saugumo interesams patikros atvejis, tiek tokią patikrą inicijuojantis subjektas, VSD vertinimu, atitinkamai turėtų būti tikslinamos Įstatymo 10 straipsnio 6 dalies ir 11 straipsnio 1 dalies 7 punkto nuostatos („...šio įstatymo 12 straipsnio 4 dalyje ir **13² straipsnio 1 dalyje** nurodytų subjektų iniciatyva ...“).

3. Sistemiškai vertinant Įstatyme nustatytą teisinį reguliavimą, matyti, kad investuotojo, sandorio šalies ar trečiojo asmens neatitiktis nacionalinio saugumo interesams grindžiama tik šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytais kriterijais (10 straipsnio 2 ir 6 dalys, 11 straipsnis, 12 straipsnio 8 ir 10 dalys, 13 straipsnio 4 dalies 2 punktas ir 7 dalis, 13¹ straipsnio 2 dalis). Svarstyтина, ar siekiant užtikrinti teisinio reguliavimo sistemiškumą ir aiškumą bei išvengti taikymo problemų, Projektu siūlomo Įstatymo 13² straipsnio 3 dalyje nurodytas kriterijus neturėtų būti įtvirtintas Įstatymo 11 straipsnyje, šio straipsnio 1 dalį papildant tokiu nauju punktu: „elektroninių ryšių veiklai vykdyti naudojama aparatūra, įrenginiai ir (ar) programinė įranga kelia technologinę riziką elektroninių ryšių veiklos vykdymui (kai patikra pradedama šio įstatymo 13¹ straipsnio pagrindu);“ (atitinkamai tikslinant Įstatymo 12 straipsnio 8 ir 10 dalyse pateiktas nuorodas). Tokiu atveju Įstatymo 13² straipsnio 3 dalies galėtų būti atsisakyta, o šio straipsnio 2 dalis formuluojama analogiškai Įstatymo 13¹ straipsnio 2 daliai.

4. Atsižvelgdami į tai, kad ERĮ projekto 96 straipsnio 1 ir 4 dalyse nustatyta Vyriausybės pareiga patvirtinti įrangos, reikalingos šiose dalyse numatytioms funkcijoms vykdyti, išlaikymo kaštų padengimo tvarką bei sąlygas, siūlome aiškinamojo rašto 11 punkte (Įstatymams įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai ir parengimo terminai) numatyti, kad be jau nurodytų teisės aktų projektų turės būti parengtas ir šio Vyriausybės nutarimo projektas, o ERĮ projekto 2 straipsnyje (Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas) numatyti vėlesnį šių įstatymo normų įsigaliojimą ir Vyriausybės pareigą iki įstatymo įsigaliojimo priimti įstatymui įgyvendinti reikalingus teisės aktus.

5. ERĮ projekto 96 straipsnio 1 ir 4 dalyse Valstybės saugumo departamentui nustatoma prievolė padengti įrangos, reikalingos šiose dalyse numatytioms funkcijoms vykdyti, išlaikymo kaštus šiam tikslui skirtomis valstybės biudžeto lėšomis. Pažymime, kad pagal galiojančią reguliavimą tokia funkcija Valstybės saugumo departamentui nėra numatyta ir biudžeto asignavimai šiam tikslui nėra skiriami. Atsižvelgdami į tai siūlome aiškinamojo rašto 12 punktą (Valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšos, kurių prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais) papildyti tokia pastraipa: „ERĮ 96 straipsnio 1 ir 4 dalių nuostatomis įgyvendinti Valstybės saugumo departamentui preliminariais vertinimais (tikslėsniai poreikiai galėtų būti pateikti tik patvirtinus įrangos išlaikymo kaštų padengimo sąlygas bei įvertinus ūkio subjektų, teikiančių elektroninių ryšių tinklus ir (ar) elektroninių ryšių paslaugas, pateiktus sąnaudas patvirtinančius dokumentus) turės būti skiriama 150 tūkst. eurų per biudžetinius metus, tad prognozuojamas papildomų biudžeto asignavimų poreikis artimiausiais 3 biudžetiniais metais – 450 tūkst. eurų.“

6. Nepritariame ERĮ projekto 2 straipsnio 5 dalies nuostatai, kuri sudarytų prielaidas nurodytus radijo dažnius (kanalus) naudojančioms ūkio subjektams iki 2030 m. gruodžio 31 d. naudoti aparatūrą, įrenginius ir (ar) programinę įrangą nepaisant Vyriausybės sprendimo, kad šios įrangos gamintojai ir (ar) tiekėjai neatitinka nacionalinio saugumo interesų. VSD vertinimu, tokia teisės norma iš esmės paneigia Įstatymo tikslus ir nacionalinio saugumo interesų svarbą bei kuria prieštarą su šio Įstatymo 12 straipsnyje nustatytu reguliavimu (Vyriausybės sprendimas, patvirtinantis, kad investuotojas neatitinka nacionalinio saugumo interesų, reiškia, kad investuotojas negali sudaryti sandorių ar atlikti veiksmų, kol nebus pašalintos Vyriausybės sprendime nurodytos nacionalinio saugumo interesams grėsmę keliančios priežastys). Manytume, kad Vyriausybei priėmus sprendimą, kad aparatūros, įrenginių ir (ar) programinės įrangos gamintojai ir (ar) tiekėjai neatitinka nacionalinio saugumo interesų, tokia įranga turėtų būti pakeista per trumpiausią įmanomą laiką, bet ne vėliau kaip per įstatyme nurodytą protingą, pavyzdžiui dvejų metų, terminą nuo tokio sprendimo priėmimo. Užtikrinant ūkio subjektų teisėtus lūkesčius, aparatūros, įrenginių ir (ar) programinės įrangos keitimo kaštai galėtų būti iš dalies dengiami valstybės biudžeto lėšomis Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis. Manytina, analogišku principu aparatūra, įrenginiai ir (ar) programinė įranga turėtų būti keičiama nepriklausomai nuo to, kada ūkio subjektui buvo suteikta teisė naudoti nurodytus radijo dažnius (kanalus) todėl siūlytina apjungti ir atitinkamai tikslinti ERĮ projekto 2 straipsnio 4 ir 5 dalis

(pastebėtina ir tai, kad nėra pateikti argumentai, pagrindžiantys ERĮ projekto 2 straipsnio 4 ir 5 dalyse nustatyto reguliavimo skirtumus).

Atkreipiame dėmesį ir į tai, kad ERĮ projekto 2 straipsnio 3 dalies pagrindu Ryšių reguliavimo tarnyba galės kreiptis ir dėl asmenų, kuriems iki šio įstatymo įsigaliojimo buvo suteikta teisė naudoti nurodytus radijo dažnius (kanalus), patikros, tačiau šiame straipsnyje nėra numatyta, kokias pasekmes šių asmenų veiklai sukeltų Vyriausybės sprendimas, kad toks asmuo neatitinka nacionalinio saugumo interesų.

Direktorius

Darius Jauniškis

8706 66209

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS SAUGUMO DEPARTAMENTAS

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

2021-03-26 Nr. 18-2953

Į 2021-03-09 Nr. 2-979

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮSTATYMO NR. IX-2135 PAKEITIMO ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas 2021 m. kovo 22 d. raštu Nr. 18-2720 pateikė išvadą dėl Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 pakeitimo įstatymo projektu nauja redakcija dėstomo Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (toliau – ERĮ projektas) ir su juo susijusių teisės aktų projektu. Įvertinę naujų technologijų raidą, elektroninių ryšių paslaugų bei su jų teikimu susijusius elektroninių ryšių tinklų ir infrastruktūros ypatumus ir siekdami, kad teisinis reguliavimas sudarytų prielaidas užtikrinti konstitucinę valstybės prievolę tinkamai pasirūpinti visuomenės saugumu, papildomai teikiame šį pasiūlymą.

Dalis ūkio subjektų, teikiančių elektroninių ryšių tinklus ir (ar) elektroninių ryšių paslaugas, norėdami užtikrinti reikiamų techninių priemonių (resursų) poreikį tokių paslaugų teikimui, naudojasi elektroninės informacijos prieglobos paslaugas ir skaitmenines paslaugas teikiančių ūkio subjektų paslaugomis. Tokiu būdu kai kuriais atvejais susidaro situacija, kai ERĮ projekto 1 priede nurodytą informaciją pateikti arba galimybę kontroliuoti informacijos turinį gali sudaryti tik elektroninės informacijos prieglobos paslaugas ir skaitmenines paslaugas teikiantys ūkio subjektai, o ne ryšių tinklus ir (ar) elektroninių ryšių paslaugas teikiantys ūkio subjektai. Siekiant užtikrinti valstybės saugumo interesus bei įgaliotų institucijų galimybę gauti informaciją, reikalingą nusikalstamų veikų prevencijai, tyrimui, nustatymui ar asmenų traukimui baudžiamojon atsakomybėn, taip pat grėsmių nacionaliniam saugumui prognozavimui, nustatymui ar šalinimui, siūlome ERĮ projekto 96 straipsnio 1 ir 4 dalyse nustatyti, kad informaciją žvalgybos, kriminalinės žvalgybos pagrindinėms institucijoms, ikiteisminio tyrimo įstaigoms teikia ne tik ūkio subjektai, teikiantys elektroninių ryšių tinklus ir (ar) elektroninių ryšių paslaugas, bet ir ūkio subjektai, teikiantys elektroninės informacijos prieglobos paslaugas ir skaitmenines paslaugas („...ūkio subjektai, teikiantys elektroninių ryšių tinklus ir (ar) elektroninių ryšių paslaugas, **elektroninės informacijos prieglobos paslaugas ir skaitmenines paslaugas**, privalo...“). Kartu būtų tikslinga papildyti ERĮ projekto 3 straipsnį nauja 103 dalimi, nurodant, kad šio įstatymo 96 straipsnyje vartojamos sąvokos „Elektroninės informacijos prieglobos paslaugos“ ir „Skaitmeninės paslaugos“ suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatyme.

Direktorius

Darius Jauniškis

8 706 66194